

Handläggare
Gunilla Axenbo, Peter Fahlander
Ingrid Olsson

Till
Utbildningsnämnden
2019-02-21

Verksamhetsberättelse 2018 för Utbildningsnämnden

Förslag till beslut

1. Verksamhetsberättelse 2018 för utbildningsnämnden godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen.
2. Utbildningsnämnden begär ombudgetering av 5,5 mnkr som avser medel för trygghetsskapande åtgärder i Campus Tensta, se avsnitt 5.

Lena Holmdahl
Utbildningsdirektör

Malin Eriksson
Avdelningschef

Innehåll

Sammanfattande analys	5
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål	Fel! Bokmärket är inte definierat.
1. Ett Stockholm som håller samman	12
1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor	12
Arbete för att nå målen för förskoleverksamheten	12
Ökad likvärdighet i stadens grundskolor och gymnasieskolor	25
Måluppfyllelse i den kommunala grundskolan	25
Arbete för att nå målen i den kommunala grundskolan	28
Måluppfyllelse i den kommunala gymnasieskolan	38
Arbete för att nå målen i den kommunala gymnasieskolan	39
Gemensamt - grundskola och gymnasieskola	41
Utveckling av undervisningen/utbildningen	49
Kommunfullmäktiges och utbildningsnämndens indikatorer och aktiviteter	54
1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla	58
1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar	59
1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla	60
1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande	61
2. Ett klimatsmart Stockholm	63
2.1 Energianvändningen är hållbar	64
2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade	65
2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning	65
2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva	66
2.5 Stockholms miljö är giftfri	67
2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund	68
3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm	69
3.1 Stockholm är en världsledande kunskapsregion	69
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	72
3.4 I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet	74
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	75
4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm	78
4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika	78
4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor	81
Kompetensförsörjning	81

Arbetsmiljö och sjukfrånvaro	87
Lika rättigheter och möjligheter	88
Heltid och tryggare anställningar	89
Lön som verktyg för verksamhetsutveckling	89
Kompetensutveckling.....	90
4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering	92
4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention.....	95
4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld.....	97
4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla	99
4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande	99
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	100
5. Uppföljning av ekonomi	103
6. Kvalitetsarbete	119
7. Övrigt	120

Bilagor

Bilaga 1 Bokslutsbilagor

Bilaga 2 Antal schablonggrundande barn och elever

Bilaga 3 Obligatoriska bilagor

Bilaga 4 Anslagsenheter

Bilaga 5 Nyckeltal 2018 för utbildningsnämnden - skola

Bilaga 6 Kvalitetsarbete samt vissa resultat i den kommunala grundskolan

Bilaga 7 Kvalitetsarbete samt vissa resultat i den kommunala gymnasie- och gymnasiesärskolan

Bilaga 8 Rapport över genomförd internkontroll

Bilaga 9 Uppföljning arbetet med aktiva åtgärder enligt Diskrimineringslagen

Bilaga 10 a Patientsäkerhetsberättelse Skolhälsan

Bilaga 10 b Patientsäkerhetsberättelse Stockholms skolors ungdomsmottagning

Bilaga 11 Samnyttjande av vissa funktioner och lokalresurser

Bilaga 12 Målstruktur med bedömning av måluppfyllelse 2018

Bilaga 13 Uppföljning av trygghetsinvestering

Sammanfattande analys

Utbildningsförvaltningen bedömer att nämnden i huvudsak uppnår angivna mål och därigenom i hög grad bidrar till att kommunfullmäktiges mål för stadens verksamheter uppnås. De i verksamhetsplanen angivna uppdragen och aktiviteterna har genomförts som planerat liksom en mängd insatser, som anknyter till nämndens prioriterade områden.

KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman

Utbildningsnämnden bedöms i hög grad bidra till uppfyllelsen av kommunfullmäktiges inriktningsmål. Alla årsmål uppnås inte fullt ut men det finns flera förbättringar när det gäller elevernas kunskapsutveckling:

- Fler elever i årskurs 9 uppnår målen i alla ämnen
- Meritvärdena har ökat
- Fler grundskoleelever är behöriga till nationella program i gymnasieskolan
- Resultatspridningen i årskurs 9 mellan skolor, utifrån elevernas socioekonomiska förutsättningar, har fortsatt att minska
- Skolor med låga resultat fortsätter att förbättra sina resultat
- Andel gymnasieelever med examensbevis ökar
- Andel gymnasieelever som har godkänt på samtliga kurser i examensbeviset ökar

Förskola

Målen för verksamheten har uppnåtts under året. Uppföljningar och utvärderingar visar att stadens förskolor har en god måluppfyllelse utifrån läroplanens mål och är en välfungerande och uppskattad verksamhet. Det finns dock variationer i kvaliteten och utvecklingsområden för att nå en ökad kvalitet och likvärdighet. Två centrala utvecklingsområden som förvaltningen definierat är kompetensförsörjning av barnskötare och förskollärare och att utveckla undervisningen i förskolan.

Förvaltningen har genomfört tillsyn av alla fristående förskolor och pedagogisk omsorg sedan Skollagens reviderades 2011. Tillsynen visar överlag att barnen lär och utvecklas i en trygg och pedagogisk miljö.

Nämnden bidrar också till måluppfyllelsen genom en rad olika kompetensförsörjningsinsatser som grundutbildning av barnskötare, vidareutbildning av barnskötare till förskollärare och ledarskapsprogram för blivande förskolechefer. De digitala satsningar som genomförts under 2018 har också utvecklat förskoleverksamheten.

Grundskola

Betygsresultaten i årskurs 9 fortsatt att öka. Främst har andelen behöriga till yrkesprogram liksom det genomsnittliga meritvärdet ökat, medan ökningen i andelen som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen är marginell. För betygsmåttan andelen elever som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen och det genomsnittliga meritvärdet rör det sig om historiskt

sett höga siffror, vilket också var fallet 2017. Andelen behöriga till yrkesprogram är den högsta sedan 2013.

Resultatspridningen mellan skolor i årskurs 9 utifrån elevernas socioekonomiska förutsättningar har i år minskat kraftigt, men är fortsatt stor. Resultaten för skolor med elever med mindre gynnsamma socioekonomiska förutsättningar har tydligt förbättrats. Även skillnaderna i resultat mellan skolor med höga och låga resultat har minskat.

Det systematiska arbetet för att förbättra kvaliteten i verksamheten har haft ett långsiktigt fokus och har lett till utveckling, både på skolnivå och på förvaltningsnivå. Satsningarna är också viktiga för att öka likvärdigheten i utbildningen, mellan skolor och mellan elever, för att skapa möjligheter för alla oavsett bakgrund. Med anledning av resultatutvecklingen är förvaltningens utgångspunkt att fortsätta detta långsiktiga arbete.

Gymnasieskola

I flera avseenden förbättrades gymnasieelevernas resultat 2018 jämfört med föregående år. För elever med avslutade studier på ett nationellt program enligt Skolverkets definition ökade andelen med examensbevis till 91,9 procent, en förbättring med 1,9 procentenheter jämfört med i fjol. För elever med examensbevis ökade också den genomsnittliga betygspoängen, från 15,6 till 15,9 poäng, ett resultat som är högre än resultatet för riket som är 14,8 poäng. Ett förbättringsområde är att få fler elever att avsluta sina studier på ett nationellt program. Totalt var det 65 procent av eleverna som erhöll examensbevis efter tre år.

En ny elevenkät inom gymnasiesärskolan, med omarbetade frågor och digitalt bildstöd, bidrog till ökad elevdelaktighet med högre svarsfrekvens. Inom språkintröduktion introducerades en enkät översatt till flera språk. De nya enkäterna har bidragit till synliggörandet av utbildningarna och liksom av utvecklingsbehov.

Översynen av gymnasieskolornas utbildningsutbud har fortsatt under året.

Elevhälsa

Skolorna har utvecklat sitt elevhälsoarbete och ställer om för att arbeta mer hälsofrämjande och förebyggande istället för åtgärdande. Många skolor behöver dock fortsätta hitta former för att organisera elevhälsans arbete och deras samarbete med lärarna samt befästa processer som effektivt stödjer elevernas lärande.

Under året har en kartläggning av tillgången till elevhälsans professioner ute på skolorna genomförts och resultatet kommer att ligga till grund för att säkerställa att alla professioner inom elevhälsan finns representerade i skolornas elevhälsoteam, särskilt gäller det tillgången till skolpsykologer inom gymnasieskolan.

Nyanlända elevers lärande

Under 2018 har utvecklingsarbetet fortsatt kring nyanländas lärande med hjälp av samordnare som finansierats av statsbidrag från Skolverket. Processbeskrivningen för mottagande, organisation och undervisning av nyanlända elever på grundskolan har reviderats och för gymnasieskolan är en processbeskrivning framtagen. Processbeskrivningen är ett stöd för att säkerställa likvärdighet och kvalitet i skolans arbete med nyanlända elever.

En introduktionshandledning för nyanlända elever i grundskolans senare del och en för språkintröduktion har tagits fram och implementerats under året. Som ett pilotprojekt på en gymnasieskola med språkintröduktion genomfördes under vårterminen modersmålskurser på grundläggande nivå för nyanlända elever utan skolbakgrund. Utvärderingen visar på goda resultat där både lärare och elever vill se en fortsättning.

Skolsociala team

Skolsociala team avser att stärka skolans ordinarie skolsociala uppdrag genom ett närmare och strukturerat samarbete med medarbetare från socialtjänstens förebyggande verksamheter. En styrande samverkansgrupp har bildats bestående av samtliga grundskolechefer och stadsdelsförvaltningarnas avdelningschefer för socialtjänsten i syfte att skapa större likvärdighet över staden. Arbetet med skolsociala team pågår i sju stadsdelsförvaltningar.

Säkerhetsarbete

Förvaltningens säkerhetsfunktion har under året genomfört över 100 skolbesök. Teman har varit arbetet mot våldsbejakande extremism, stadens gemensamma arbetsmiljösystem, försäkringsärenden, beställning av kameraövervakningssystem inomhus, samt stöd vid övningar, exempelvis inrymning. Kunskapsnivån kring de olika områdena varierar men ambitionsnivån är hög på stadens skolor.

Kultur i skolan

Arbetet med kultur i skolan har utgått från skolan styrdokument och från Stockholms stads program för barn- och ungdomskultur *Kultur i ögonhöjd - för, med och av barn och unga*.

KF:s inriktningsmål: 2. Ett klimatsmart Stockholm

Utbildningsförvaltningen bedömer att nämnden sammantaget kommer att uppnå målet.

Utbildningsförvaltningen och miljöförvaltningen har under året utrett hur nämnderna kan samverka för att utveckla arbetet med lärande för hållbar utveckling i stadens skolor. Förvaltningen kommer att behöva utveckla hur skolorna kan komma åt och nyttja stadens befintliga organisation för att eleverna ska ges möjlighet att ta del av hur staden arbetar med utmaningar vad gäller miljö och klimat lokalt. Flera skolor har ett pågående arbete kring lärande för hållbar utveckling i samverkan med andra aktörer.

Den mobila naturskolan, vid namn Fältlabbet, invigdes i maj 2018.

Merparten av utbildningsnämndens verksamhet bedrivs i fastigheter ägda av SISAB. SISAB anger i sin utfallsrapport för 2018 att andelen köpt energi för uppvärmning och kyla samt för all el- och gasanvändning minskar samt att andelen årlig energiproduktion baserad på solenergi ökar.

I utbildningsnämndens funktionsprogram för skollokaler är utemiljö en av funktionsgrupperna. I projekt används systemet Byggvarubedömningen som säkerställer att bra material används och att Stockholms stads miljöprogram avseende byggprodukter följs.

Förvaltningen har genomfört en revidering av nuvarande riktlinjer för skolmåltiderna vilka även inkluderat förskolorna och gymnasieskolorna. Kompetensutvecklingsinsatser inom bland annat livsmedelssäkerhet, allergikost samt klimatsmarta måltider har genomförts. Chefer har utbildats i lagstiftning och regelverk inom skolmåltider. Utvecklingsledare som medverkat i ett projekt för att öka måluppfyllelsen inom skolmåltiden har fått handledning. Förvaltningen har hållit i referensgrupper för arbete med stadens livsmedelsupphandling i samverkan med serviceförvaltningen.

Andelen inköpta ekologiska livsmedel har ökat jämfört med föregående år.

KF:s inriktningsmål: 3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Utbildningsförvaltningen bedömer att nämnden uppfyller kommunfullmäktiges mål.

Utbildningsnämnden redovisar ett överskott om 152,6 mnkr före och ett överskott om 1,5 mnkr efter resultatdispositioner. Resultatet efter resultatdispositioner bygger på att nämndens resultatenheter ökar sina fonder med 151,1 mnkr.

Samverkan med regionens lärosäten har fördjupats på flera plan utifrån intentionerna i utbildningsnämndens strategi för forskning och utveckling, FoU, och den nya FoU-planen som sträcker sig från 2018 till 2021.

Förvaltningen samarbetar med externa aktörer kring kompetensförsörjning. Bland annat ingår förvaltningen i RUN Sthlm (regionalt utvecklingsnätverk Stockholm) tillsammans med kommuner och lärosäten i regionen. Inom ramen för RUN Sthlm har nätverksträffar med fokus på gemensamma utmaningar gällande kompetensförsörjning i förskola och skola hållits.

Under 2018 har cirka 3 500 lärarstudenter varit inskrivna i verksamhetsförlagd utbildning (VFU) i Stockholms skolor och förskolor. Utifrån erfarenheterna av projektet med övningskolor har Stockholms universitet gjort om sin VFU-organisation och påbörjat arbetet med införandet av VFU-kluster som ska möjliggöra närmare samarbete och koncentration av studenter. Under första halvåret startade fyra stadsdelsförvaltningar två gemensamma centrum för professionsutveckling (CPU) i samarbete med Södertörns högskola. Syftet är att skapa ett närmare samarbete mellan högskolans lärare och handledare från stadens förskolor och skolor och att ge studenter på förskolläro- och läroprogrammen en hög kvalitet i VFU.

Utbildningsförvaltningen och arbetsmarknadsförvaltningen har samverkat i arbetet stärka nyanlända ungdomars möjlighet att fullfölja sina gymnasiestudier inom vuxenutbildningen, liksom med att ta fram arbetsätt och metoder för att förebygga avhopp från gymnasieskolan. De två projekten SUSA, Stockholms ungdomar studerar eller arbetar, och Förstärkta vidaregångar har fortsatt arbetet med förstärkta övergångar och genom förebyggande insatser bidra till att ungdomar ska påbörja studier, fullfölja sina gymnasiestudier samt få stöd i en vidaregång efter gymnasieskolan.

Utbildningsförvaltningens lokalplanering syftar till att ge alla elever tillgång till ändamåls- enliga och kostnadseffektiva lokaler i ett växande Stockholm. Planeringen redovisas i lokalförsörjningsplanen i samband med underlag till budget. Inom ramen för SAMS (samordnad skolplanering i Stockholms stad) har lägesrapporter för grund- respektive gymnasieskola behandlats av kommunstyrelsen.

Förvaltningen har utvecklat behovsanalysen i lokalförsörjningsplanen i syfte att tydliggöra analysen. Förvaltningen har fört dialog med stadsledningskontoret för att utveckla stadens elevantalsprognoser för att öka tillförlitligheten och få samstämmighet med processen för att söka grundskola.

KF:s inriktningsmål: 4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Utbildningsnämnden bedöms sammantaget delvis uppfylla kommunfullmäktiges mål.

Samtliga individbaserade indikatorer följs upp och analyseras uppdelat på kön. Huvuddelen av de indikatorer som gäller skolornas verksamhet redovisas och analyseras totalt och för pojkar/flickor, såväl på huvudmannanivå som på skolnivå. Även övriga relevanta indikatorer, främst om medarbetarna, redovisas och analyseras uppdelat på kön.

Kurser, utbildningar och arbete som rör jämställdhetsfrågor finns tillgängligt och erbjuds skolor och central förvaltning. Arbetet med att införa jämställdhetsanalyser i relevanta ärenden till nämnden har förstärkts under året. Jämställdhetsperspektiv finns i olika former och stadier i ärenden. Förvaltningen har arbetat med att synliggöra det arbetet. För att få ett ökat antal tjänsteutlåtanden med jämställdhetsanalys har förvaltningen bland annat spridit kunskap om stadens vägledning för arbete med jämställdhetsanalyser under handläggartutbildningar, samt via förvaltningens olika kommunikationskanaler.

Två kurser i *Erfarenhetsbaserad kurs i normkritik för pedagoger* har genomförts under hösten 2018.

Arbetet med att bygga upp en långsiktigt hållbar struktur för utveckling av kunskaper om de nationella minoriteternas rättigheter har inriktats mot konceptet med ambassadörer för mänskliga rättigheter. De har genomgått en tredagarsutbildning om nationella minoriteter med

särskilt fokus på romer. Utbildningen är skraddarsydd för gruppen och utarbetad i samverkan mellan Skolverket, Södertörns högskola och utbildningsförvaltningen.

Förvaltningen har under 2018 påbörjat en särskild satsning inom ramen för romsk inkludering i syfte att öka kunskapen bland förvaltningens medarbetare om den romska minoritetens rättigheter, kultur, språk och historia. Det syftar även till att stärka de uppdrag som förvaltningen har kring romsk inkludering och nationella minoriteters rättigheter.

Förvaltningen erbjuder kompetensutveckling för pedagoger som arbetar med förskola på finska. Utveckling av förskola på finska har genomförts genom i samarbete med Östermalms stadsdelsförvaltning. Från 2018 utökades samarbetet genom att två pedagoger arbetar med detta samordnaruppdrag två dagar i veckan, mot tidigare en dag.

Förvaltningen har ansvarat för två samrådsmöten med representanter för den sverigefinska minoriteten, stadsdelsförvaltningarna och utbildningsförvaltningen. Från höstterminen tog MR-kansliet på stadsledningskontoret över ansvaret för samrådsmötena.

För att stärka barnets rättigheter i utredningar och beslut har förvaltningen under 2018 fortsatt arbetet med rutiner för arbetet med barnkonsekvensanalyser. En handledning i att stärka barnets rättigheter har tagits fram och beslutats av utbildningsdirektören. Förvaltningen har arbetat för att bli bättre på att synliggöra arbetet som pågår för att tillvarata barnets rättigheter. För att få ett ökat antal tjänsteutlåtanden med barnkonsekvensanalys har förvaltningen bland annat spridit kunskap om stadens Program för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad och även andra goda exempel på arbete med dessa frågor. Förvaltningen är även delaktig i det barnrättsnätverk som stadens barnombudsman startat.

Arbetet med våldsprevention (MVP/Agera tillsammans) i stadens skolor sker ofta i samverkan med personal från stadsdelsförvaltningarna samt i vissa områden även med polis eller annan organisation. Det är ett långsiktigt arbete och staden behöver fortsätta att stödja skolor/stadsdelsförvaltningar som har påbörjat eller vill påbörja arbetet med våldsprevention och få stöd i implementering samt ta del av andra enheters erfarenheter.

I mars utbildades 450 modersmåls lärare kring hedersrelaterat våld och förtryck av Origo.

I syfte att säkerställa ickediskriminering och att alla ska få samma möjlighet till en rättvis bedömning vid rekrytering har utbildningen i kompetensbaserad rekrytering omarbetats och erbjudits chefer i samarbete med stadens HR-service.

Från nyanländ till nyanställd lärare har varit ett kompetensförsörjningsprojekt som genomförts 2016-2018 med målsättningen att underlätta för lärare med utländsk lärarexamen att nå lärarlegitimation. Projektets resultat och erfarenheter ingår från och med 2019 inom det ordinarie kompetensförsörjningsarbetet. Under 2018 testades projektet *Från nyanländ till nyanställd lärare* för förskolans personalkategorier.

För lärare finns sedan flera år utvecklings- och karriärmöjligheter i form av förstelärare, lektorat och meritering till yrkesskickliga lärare samt forskarstudier. På förvaltningens skolor finns sammanlagt 951 förstelärare och det finns också 24 lärare med lektorat.

Ett flertal insatser har bedrivits under året för att kompetensutveckla förvaltningens medarbetare liksom medarbetare i förskolor i staden.

Sedan 2017 har utvecklingsprojektet Pedagogikcollege pågått för att locka sökande till barn- och fritidsprogrammet för att utbilda fler ungdomar till barnskötare. Antalet sökande ökade kraftigt till årets gymnasieantagning och antalet antagna dubblerades. Det innebär att detta är en viktig insats för att säkerställa stadens behov av utbildade barnskötare i förskolan.

Under 2018 startade pilotprojekt för att pröva effekterna av *kompletterande kompetenser* i form av lärarassistenter och studiepedagoger. Delresultat visar att det finns tid som kan om disponeras genom att en viss mängd arbetsuppgifter utförs av andra kompetenser. Under 2018 har även ett pilotprojekt med en egen vikariebank genomförts (*Mobila lärarteam*) i syfte att underlätta vikarieanskaffningen vid ordinarie personals korttidsfrånvaro. Deluppföljning av projektet visar på att skolorna fått tillgång till vikarier med pedagogisk utbildning.

Förvaltningen ansvarar för ett ledarskapsprogram med syfte att skapa karriärvägar för anställda i förskolan och för att säkerställa rekryteringsbehovet av förskolechefer i staden. Under hösten startade en ny grupp i ledarskapsprogrammet med 28 deltagare.

Förvaltningen uppvisar en minskad total sjukfrånvaro både för män och kvinnor samt minskad långtidsfrånvaro jämfört med motsvarande period föregående år.

De förvaltningsövergripande riktlinjerna avseende kränkande särbehandling, trakasserier, sexuella trakasserier och repressalier har reviderats. Förvaltningen har även erbjudit verksamhetsnära stöd till enheter där risk för diskriminering, trakasserier och repressalier har identifierats.

Förvaltningen deltar i projektet *Fler vägar in – breddad rekrytering* i samarbete med arbetsmarknadsförvaltningen. Förvaltningen samverkar även med arbetsmarknadsförvaltningen för att göra det möjligt för personer med funktionsvariationer som påverkar arbetsförmågan att få anställning som serviceassistenter inom utbildningsförvaltningens verksamheter.

Pilotprojektet med syfte att genom ett lönetillägg attrahera lärare till grundskolor med högt socioekonomiskt index som pågått från mars 2018 har utvärderats. Det har bidragit till ökad kontinuitet och stabilitet. Lönetillägget har också underlättat möjligheten att komma överens om lön med den mest attraktiva sökanden.

KF:s inriktningsmål:

1. Ett Stockholm som håller samman

◆ Uppfylls delvis

Utbildningsnämnden bedöms i hög grad bidra till uppfyllelsen av kommunfullmäktiges inriktningsmål. Alla årsmål uppnås inte fullt ut men, liksom 2017, finns det flera förbättringar när det gäller elevernas kunskapsutveckling.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor

◆ Uppfylls delvis

Nämndmål:

1.1.0 Alla barn i förskola lär och utvecklas i en trygg och pedagogisk miljö

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Stockholms barn får en förskoleverksamhet av god kvalitet i enlighet med nationella och kommunala styrdokument.

Nämndmålet har uppnåtts under året. De uppföljningar och utvärderingar som genomförts visar att stadens förskolor har en god måluppfyllelse utifrån läroplanens mål och är en välfungerande och uppskattad verksamhet. Det finns dock variationer i kvaliteten och utvecklingsområden för att nå en ökad kvalitet och likvärdighet. Två centrala utvecklingsområden som förvaltningen definierat är kompetensförsörjning av barnskötare och förskollärare och att utveckla undervisningen i förskolan.

Förvaltningen har genomfört tillsyn av alla fristående förskolor och pedagogisk omsorg sedan Skollagens reviderades 2011. Tillsynen visar överlag att barnen lär och utvecklas i en trygg och pedagogisk miljö.

Nämnden bidrar också till måluppfyllelsen genom en rad olika kompetensförsörjningsinsatser som grundutbildning av barnskötare, vidareutbildning av barnskötare till förskollärare och ledarskapsprogram för blivande förskolechefer. De digitala satsningar som genomförts under 2018 har också utvecklat förskoleverksamheten.

Arbete för att nå målen för förskoleverksamheten

Stöd i systematiskt kvalitetsarbete

Förskolerapport

På uppdrag av kommunfullmäktige tar förvaltningen årligen, i början av året, fram en övergripande Förskolerapport. Syftet är att på ett överskådligt sätt beskriva utvecklingen och kvaliteten i stadens förskolor oavsett huvudman. Rapporten är ett underlag i det systematiska kvalitetsarbetet på såväl stadsövergripande som stadsdelsnämnds nivå. Resultatet från

Förskolerapport över verksamheten 2017 har presenterats vid ett analysseminarium med avdelningschefer och andra ledningsfunktioner i stadsdelsförvaltningarna.

I Förskolerapporten framkommer en positiv bild av en allmänt välfungerande och uppskattad förskola i staden, dock finns det variationer i kvaliteten och det finns flera utvecklingsområden för att nå en ökad kvalitet och likvärdighet.

Särskilt utmanande är situationen vad gäller kompetensförsörjningen där grundutbildning både för förskollärare och barnskötare i regionen har allt för liten omfattning i förhållande till rekryteringsbehoven. Personalens kompetens är den viktigaste faktorn för förskolans kvalitet. Kompetensförsörjning och kompetensutveckling är därmed viktiga områden att prioritera. Framförallt bör långsiktiga kompetensförsörjningsinsatser utökas och särskilt fokus bör läggas på att behålla utbildad personal. När det gäller insatser för kompetensutveckling kommer implementeringen av den reviderade läroplanen att vara central och prioriteras under kommande år. Det framgår i rapporten att det systematiska kvalitetsarbetet på flera nivåer i staden i högre grad behöver inriktas mot de nationella målen i läroplanen. Vidare framgår ett behov av att ta fram en samlad forsknings- och utvecklingsstrategi för förskolan i staden.

Det framgår av kvalitetsdialoger mellan förvaltningen och stadsdelsförvaltningarna att innehåll och slutsatser från Förskolerapporten har varit användbara i stadsdelsförvaltningarnas strategiska arbete och verksamhetsplanering inför 2019.

Utvärdering av kommunal förskola

Syftet med utvärderingen av kommunal förskola under åren 2017 - 2018 var att belysa hur förskollärare tar ansvar för undervisningen och hur förskolechefen skapar förutsättningar för undervisningen samt hur förskolechefen får kännedom om verksamhetens måluppfyllelse. Utvärderingen omfattade totalt 25 kommunala förskolor och intervjuer genomfördes med 15 förskolechefer, 25 biträdande förskolechefer/pedagogiska ledare och 80 förskollärare. Därutöver genomfördes observationer vid 92 undervisningssituationer. Utvärderingens slutsatser är sammanfattade i tre områden i en slutrapport. Det handlar om *förskollärares förutsättningar, undervisningens metodik och målstyrning*.

Utvärderingen bedöms främst vara kvalitetsstödande och ge verksamhetsutvecklande effekter på stadsdelsförvaltnings- och förskolenivå. Utvärderingens resultat bedöms även kunna stödja förskolechefen i det systematiska kvalitetsarbetet på respektive enhet. Resultaten från utvärderingen bidrar till den samlade analysen av stadens förskola och kommer att vara en del av den årliga Förskolerapporten.

Utvärderingen kan konstatera att flertalet av de utvärderade förskolorna har engagerad personal som aktivt arbetar för att stimulera barnens utveckling och lärande. Omsorgen om barnen och lekens betydelse värnas i många sammanhang.

Förskollärares förutsättningar

Utvärderingen visar att förskollärarens möjlighet att planera, leda och fördela arbetet i hög grad påverkas av brist på kontinuitet och ”kunskapsklyftor” i arbetslagen. Förskollärarna behöver ges relevanta villkor när det gäller deras särskilda ansvar för undervisningen. Exempelvis tidsmässiga förutsättningar till för- och efterarbete och utbildade och kompetenta kollegor i stabila arbetslag. Förskolans olika yrkesroller i ett arbetslag behöver bli tydligare där förskollärares särskilda ansvar får mandat i förhållande till arbetslagets uppdrag.

Undervisningens metodik

Utvärderingen kan konstatera att förskolan skulle vinna på att förskollärare i högre grad beaktar en didaktisk struktur för sitt arbete anpassat till förskolan. Detta skulle underlätta planering, målstyrning, uppföljning och bedömning av måluppfyllelse gentemot läroplanen. Förskollärarnas ansvar för att leda arbetet i arbetslagen är ofta uttalat, dock framstår det särskilda ansvaret för undervisningen inte lika tydliggjort. Undervisningsbegreppet är generellt sett odefinierat och en osäkerhet råder kring om och när undervisning bedrivs i förskolan. Förskollärare relaterar hellre till begreppet lärande och de ser sig sällan som undervisande lärare. Det visar sig även att centrala begrepp från styrdokumentet om uppdraget i mindre grad är bearbetade och konkretiserade.

Målstyrning

Utvärderingen visar även att den kommunala målstyrningen tenderar att överskugga den nationella styrningen via läroplanen. Det bör klargöras hur den nationella målstyrningen ska bedrivas i en kommunalt styrd organisation. Det bör bli tydligare hur uppföljning och utvärdering ska genomföras mellan huvudman, förskolechef och förskollärare/arbetslag.

Utifrån de utvecklingsområden som framkommit i utvärderingen, och för att stödja implementeringen av förskolans reviderade läroplan, kommer förvaltningen att erbjuda analysstöd och utbildningar för stadens kommunala förskolechefer under 2019.

Dialoger om stadsdelsnämndernas kvalitetsredovisningar

Under januari 2018 erbjöd förvaltningen muntlig återkoppling till stadsdelsförvaltningarna på nämndernas kvalitetsredovisningar för 2017. Återkopplingen uppfattades som givande. Samtalen gav en fördjupad bild av utvecklingen i respektive stadsdelsförvaltning. Ett önskemål från stadsdelsförvaltningarna är att dialogerna bör genomföras tidigare på året för att kompletteringar ska kunna göras innan nämnderna beslutar om kvalitetsredovisningarna. Utifrån dessa synpunkter påbörjades dialogerna med stadsdelsförvaltningarna om stadsdelsnämndernas kvalitetsredovisningar 2018 redan i november. Det som kommit fram i stadsdelsnämndernas kvalitetsredovisningar och i dialogerna med stadsdelsförvaltningarna kommer att vara ett underlag i förvaltningens Förskolerapport för 2018.

Förskoleundersökningen

Förskoleundersökningen är den årliga enkät som omfattar vårdnadshavare till barn i kommunala och fristående förskolor. Årets förskoleundersökning visar generellt på en liten

nedgång jämfört med 2017, för såväl kommunal som fristående förskola. Nöjdhetsindex 2018 uppgår till 86 jämfört med 88 år 2017.

De övergripande indexen visar endast på marginella skillnader i svaren mellan vårdnadshavare till flickor respektive pojkar. Vårdnadshavare till flickor ger uttryck för att vara lika eller marginellt mer nöjda inom samtliga områden. Skillnaderna är små och överensstämmer med tidigare års undersökningar.

De övergripande värdena visar att vårdnadshavare med barn i fristående förskolor är något mer nöjda jämfört med vårdnadshavare med barn i kommunal förskola. Vårdnadshavare med barn i fristående förskolor anser i högre utsträckning att barnets lärande och utveckling dokumenteras och synliggörs, inflytandet på verksamheten är högre och de svarar mer positivt på frågan om man enkelt kan kommunicera digitalt med förskolan.

Tillsyn

Under året har förvaltningen inlett nya tillsyner av 70 fristående förskolor och 32 familjedaghem (pedagogisk omsorg), vilket är 34 fler än under 2017. Ökningen beror på att antalet utredare för tillsyn utökats jämfört med 2017 sett på helårsbasis och även på att tillsynsprocessen blivit effektivare till följd av ett utvecklat stöd vid beslutsskrivning. Förvaltningen har också minskat den förväntade genomsnittliga tidsåtgången för processen från tillsynsbesök till beslut från 16 veckor till 12. Detta har förvaltningen klarat i 71 procent av besluten.

	2016	2017	2018
Tillsyner	104	68	102
Insyn	-	-	13
Uppföljningar	111	91	62

I december uppnåddes målet att tillsynen skulle ha ”gått varvet runt”, det vill säga att alla fristående förskolor och enskild pedagogisk omsorg i staden har fått tillsyn efter att skollagen reviderades 2011.

Utbildningsnämnden har fram till mitten av december fattat beslut i 82 tillsynsärenden och i dessa beslut utdelat sammanlagt 110 förelägganden, 17 anmärkningar och 12 avståenden från ingripande. Andelen förelägganden, anmärkningar och avståenden ligger ungefär på samma nivå som för 2017. De vanligaste bristerna i både förskola och pedagogisk omsorg rör områdena systematiskt kvalitetsarbete, rutiner för barnsäkerhet och arbetet med modersmål.

Förvaltningen har under 2018 återkallat godkännandet för en fristående förskola med anledning av omfattande brister i verksamheten. Återkallandet föregicks av ett tillfälligt verksamhetsförbud på grund av brister i barnsäkerheten och ett omfattande tillsynsbeslut med många förelägganden.

Den aktuella huvudmannen överklagade återkallandet till Förvaltningsrätten och begärde i samband med överklagandet inhibition. Förvaltningsrätten beviljade inhibitionen vilket innebär att huvudmannen får fortsätta driva förskolan till dess att Förvaltningsrätten avgör ärendet. Förvaltningen överklagade beslutet om inhibition till Kammarrätten men beviljades inte prövningstillstånd. Detta innebär att huvudmannen får fortsätta att driva verksamheten till Förvaltningsrättens avgörande.

Under året har förvaltningen även genomfört en granskning av fristående öppen fritidsverksamhet i enlighet med den insynsritt som anges i skollagen. I staden fanns vid tiden för granskningen 14 aktiva verksamheter med rätt till bidrag för öppen fritidsverksamhet med sammanlagt 1 777 barn i åldrarna 10 till 13 år inskrivna. Två utredare ansvarade för granskningen och 13 verksamheter granskades (den 14:e var granskad sedan tidigare). De vanligaste bristerna rör områdena barns rätt till inflytande, personal, öppethållande och systematiskt kvalitetsarbete.

Förvaltningen har under året arbetat intensivt med att utveckla metod och underlag för tillsynen. Syftet har varit att säkerställa likvärdigheten och rättssäkerheten i bedömningarna samt att tillsynen tydligare ska fungera som råd och vägledning för huvudmännen i att öka kvaliteten på verksamheten. Ett annat viktigt syfte är att lyfta fram barnrättsperspektivet, vilket till exempel syns i hur tillsynen av förskola uppmärksammar alla barns rätt till undervisning av legitimerad förskollärare, och i pedagogisk omsorg alla barns rätt till utveckling och lärande. Utredare och handläggare har under året deltagit i en utbildning i klarspråk som blir ett värdefullt stöd i utvecklingsprocessen och leder till att såväl informationen till huvudmännen inför tillsynen, som texterna i rapporterna och besluten blir tydligare.

I den enkät som skickades ut till de huvudmän som fått beslut under första halvåret av 2018 svarade 23 av 32 att de upplevde att det som kom fram i beslutet överensstämde med den egna bilden av verksamheten och 23 av 32 svarade också att de upplevde att tillsynen bidrog till att verksamheten utvecklats och förbättrats.

Anmälningar

Förvaltningen utreder anmälningar från enskild om upplevda missförhållanden i fristående förskolor, enskild pedagogisk omsorg, fristående friliggande fritidshem samt öppen fritidsverksamhet. De vanligaste anmälningsgrunderna rör barnsäkerhet eller rutiner för barnsäkerhet, öppettider i förhållande till stadens ramöppettider, bristande tillgång till förskollärare och faktorer som hänger samman med bemötande.

Förvaltningen har under året tagit emot 84 anmälningar, vilket är på samma nivå som under 2017. Antalet arbetsdagar för de ärenden som haft längst handläggningstid har under 2018 halverats jämfört med 2017 (under 2017 halverades de jämfört med 2016).

I 8 ärenden har förvaltningen konstaterat brist och förelagt huvudmannen att åtgärda bristen. I 7 ärenden har förvaltningen avstått från att ingripa eftersom huvudmannen under utredningens

gång avhjälpt bristerna. I 3 fall har anmälan avsett så omfattande uppgifter att de lett fram till beslut om tillsyn av verksamheten. Det finns också anmälningar som har omfattat sådana uppgifter att de med fördel har utretts inom ramen för den vanliga regelbundna tillsynen.

I 26 ärenden har förvaltningen beslutat att överlämna anmälan till förskolans huvudman för utredning och åtgärder, vilket kan jämföras med 18 ärenden 2017. Dessa utgör därför en del av förklaringen till de förkortade handläggningstiderna. Samtidigt var motsvarande siffra 37 ärenden 2016 och trots detta var antalet arbetsdagar per ärende betydligt längre 2016. Det framstår därför som om tydligheten i processen samt effektiviteten i utredningsarbetet är de viktigaste faktorerna för den förkortade handläggningstiden.

Flest anmälningar har kommit in mot verksamheter inom Södermalms stadsdelsnämndsområde, 17 stycken och Bromma stadsdelsnämndsområde, 14 stycken. Detta kan jämföras med Rinkeby-Kista stadsdelsnämndsområde där inte kommit in någon anmälan under 2018 samt Skärholmen och Spånga-Tensta där det kommit in en anmälan för respektive stadsdelsnämndsområde.

Godkännande av fristående förskolor och pedagogisk omsorg

Förvaltningen prövar ansökningar från fristående huvudmän om att starta förskola, pedagogisk omsorg, friliggande fristående fritidshem och öppen fritidsverksamhet.

Även om antalet ansökningar om att starta fristående förskola ökat 2018 jämfört med de två tidigare åren så har antalet överlag gått ned de senaste fem åren. Skälen för detta kan naturligtvis vara många, men sannolikt påverkar att antalet barn i behov av förskola har minskat och även svårigheten att hitta ändamålsenliga lediga lokaler.

Godkännande av fristående förskolor

År	Antal nya ansökningar förskola	Beviljade	Avslag	Antal platser
2018	12	2 ¹	4	125 ²
2017	14	5	4	211
2016	3	2	1	73

Av de beviljade ansökningarna är en utan lokal och den sökande har därför inte ansökt om exakt antal platser. Den andra ansökan avsåg 135 platser, varav 125 beviljats. Samtliga beslut har fattats inom fyra månader från att ansökan varit komplett vilket är i linje med de riktlinjer som gäller för ansökan om att bedriva fristående förskola.

År	Ansökningar om utökningar (permanent)	Beviljade	Avslag	Avskrivet	Antal platser
2018	16	6		7	35
2017	29	15	7	7	101
2016	17	10	7	-	134

¹ Sex ansökningar är fortfarande under utredning, på grund av sent inkomna ansökningar

² En beviljad ansökan är utan lokal, antalet platser är därför okänt

Det har också kommit 16 ansökningar om permanenta utökningar av antalet platser för redan befintliga förskolor. Sex av dessa har helt eller delvis beviljats och gett ett totalt tillskott på 35 platser, vilket är på en lägre nivå än föregående år. Utöver det har det också kommit in 21 ansökningar om tillfälliga utökningar av antalet platser under en kortare tid, varav 14 gäller förskolor och 7 gäller pedagogisk omsorg.

Under 2018 har förvaltningen påbörjat en större uppdatering av den hemsida där enskilda anordnare hittar information om hur man ansöker om godkännande. Ansökningsformuläret har uppdaterats utifrån ett klarspråksperspektiv. Detta är en del i ett större arbete med att genomlysa godkännandeprocessen. Den 1 januari 2019 träder nya skollagsbestämmelser i kraft som påverkar förvaltningens arbete med godkännanden. Ändringen i lagstiftningen innebär en grundligare och mer ingående prövning av den sökandes lämplighet och ekonomiska stabilitet.

Handlingsplan för barnskötares och förskollärares arbetssituation

Utbildningsnämnden har kommunfullmäktiges uppdrag att i samråd med stadsdelsnämnderna ta fram en handlingsplan för att förbättra arbetssituationen för förskollärare och barnskötare. Uppdraget innebär att undersöka hur arbetssituationen kan förbättras för förskollärare och barnskötare i den kommunala förskolan. Förvaltningen ska utifrån uppdraget särskilt undersöka hur förskolan kan organisera ledningsorganisationer för att främja ett närvarande och pedagogiskt ledarskap och genom detta skapa goda förutsättningar för barnskötares och förskollärares arbetssituation.

Under hösten 2018 har förvaltningen påbörjat en kartläggning där kvalitativ information samlas in genom enskilda intervjuer och genom fokusgrupper med olika yrkeskategorier i de olika stadsdelsförvaltningarna. Kartläggningen bygger på att undersöka förskollärares och barnskötares upplevelse av sin arbetssituation samt professionens upplevelse av ledningen och styrningen av förskolan. Under hösten är intervjuer genomförda i 10 av 14 stadsdelsförvaltningar med 30 fokusgrupper och 17 enskilda intervjuer är genomförda. Hittills har 201 medarbetare och chefer i de kommunala förskolorna deltagit i kartläggningen.

Kartläggningsarbetet fortsätter under första kvartalet 2019 och en handlingsplan med förslag på förbättringsåtgärder av arbetssituationen presenteras i juni 2019.

Öka inskrivningsgrad i förskolan

I kommunfullmäktiges budget för 2018 har utbildningsnämnden fått i uppdrag att samverka med stadsdelsnämnderna i arbetet med att öka andelen inskrivna barn i områden med låg inskrivningsgrad.

Utbildningsförvaltningen har under hösten 2018 genomfört en kartläggning av hur stadsdelsnämnder med låg inskrivningsgrad arbetar för att öka andelen inskrivna barn i förskolan. Kartläggningen visar att dessa stadsdelsförvaltningar har en god bild av inskrivningsläget i stadsdelens olika delområden. Det finns dock vissa svårigheter med att ta fram korrekta

underlag om antalet barn i ett område för att kunna beräkna andelen inskrivna barn i förskolan. I de kartlagda områdena består svårigheterna i huvudsak av en stor rörlighet och andrahandsuthyrning.

Kartläggningen visar att stadsdelsförvaltningarna genomför olika insatser för att öka inskrivningsgraden i förskola, som öppen förskola/introduktionsförskola och uppsökande verksamhet, där områden med låg inskrivningsgrad prioriteras. Effekterna av dessa insatser har dock inte följts upp, exempelvis om det leder till ökad inskrivning i förskola. Kartläggningen visar att stadsdelsförvaltningarna har svårt att nå ut med information om förskola till vårdnadshavarna. Att vårdnadshavare väljer att inte placera sina barn i förskola kan även bero på arbetslöshet, föräldraledighet eller att integrationsprocessen inte har kommit tillräckligt långt.

I samband med att alla kommunala förskolor får ett närvarosystem i Skolplattformen 2019, kommer det att finnas möjligheter att följa upp barnens faktiska närvaro i förskolan.

Kompetensförsörjning

För att säkerställa en god och likvärdig kvalitet i stadens förskolor krävs kompetenta medarbetare med utbildning för att arbeta i förskola. Förvaltningen har under året genomfört olika insatser för att säkra kompetensförsörjningen av barnskötare, förskollärare och förskolechefer. Insatserna har genomförts i nära samarbete med stadsdelsförvaltningarna och de har i huvudsak riktats mot följande strategiska områden:

- Säkerställa en god och likvärdig introduktion av förskolans personal
- Tydliggöra karriärvägar och möjligheter till professionsutveckling
- Ta fram en handlingsplan för att förbättra arbetssituationen för barnskötare och förskollärare
- Vidareutbildning av barnskötare till förskollärare
- Säkerställa behovet av barnskötarutbildningar för tillsvidareanställd personal utan pedagogisk grundutbildning.
- Stärka förskolechefens ledarskap för lärande
- Utveckla ledarskapsprogram i syfte att möta rekryteringsbehovet av förskolechefer.

Insatser för kompetensförsörjning beskrivs närmare under mål 4.2.

Säkerställa en god och likvärdig introduktion av förskolans personal

I utvärderingar har det framkommit att många nyanställda förskollärare inte varit nöjda med sin introduktion. En bra introduktion är avgörande för att behålla medarbetare. Förvaltningen har därför tillsammans med stadsdelsförvaltningarna och stadsledningskontoret tagit fram rutiner och strukturer för introduktion av nyanställda förskollärare samt andra nyanställda i förskolan. Stadsdelsförvaltningarna bör använda detta underlag vid introduktionen av både förskollärare och barnskötare och underlaget går att komplettera utifrån lokala behov.

Förvaltningen informerade om de föreslagna rutinerna för introduktion för stadens alla kommunala förskolechefer vid ett frukostmöte. Under 2019 kommer förvaltningen att följa upp hur underlaget används i stadsdelsförvaltningarna och om det påverkat hur nöjda förskollärare och barnskötare är med sin introduktion.

Stadsövergripande kompetensutveckling

Utbildningskonferensen *Förskolesummit* ska genomföras för tredje gången den 3-4 juni 2019. Syftet är att skapa en mötesplats mellan stadens förskolor och forskare från universitet och högskolor. Under 2018 har planering genomförts i samarbete med stadsdelsförvaltningarna och Stockholms universitet. Programrådet har arbetat fram ett programinnehåll utifrån fokusområdena undervisning, digitalisering, det kompensatoriska uppdraget och hållbar utveckling. Anmälan till konferensen öppnar i februari och hemsidan i januari 2019.

Förvaltningen har tillsammans med stadsdelsförvaltningarna planerat och genomfört förskolans deltagande i *SETT-mässan*. En av de tre dagarna då mässan pågick hade fokus på förskola och blev som vanligt den mest besökta dagen under mässan. Stadens monter var välbesökt och aktiviteterna uppskattade av besökarna liksom föreläsningarna som fick stor publik. Stockholms stads monter blev utsedd till den bästa montern på mässan 2018.

Digitalisering

Under 2018 har olika utvecklings- och utbildningsinsatser genomförts för att stödja den digitala utvecklingen i stadens förskolor. Den samlade bilden är att stadens förskolor i allt högre grad använder digitala verktyg både i det pedagogiska arbetet och som administrativt stöd. Det finns en stor tilltro till att systemen i Skolplattform Stockholm ska leda till verksamhetsförbättringar och underlätta arbetet. Enheterna har i högre utsträckning än tidigare mål för hur digitaliseringen ska utvecklas i verksamheten. Det finns också en tydligare organisation och ansvarsfördelning inom enheterna för hur digitala verktyg ska användas.

Av de uppföljningar som genomförts under året framgår att verksamheternas största utmaningar är kompetensutveckling, tillgång till mobila verktyg och möjligheterna att kommunicera digitalt med vårdnadshavarna.

Skolplattform Stockholm

Skolplattform Stockholm innehåller bland annat system för närvaro, pedagogisk planering och uppföljning och kommunikation med vårdnadshavare. Stadsledningskontoret och en av dem utsedd projektledare har lett införandeprojektet för skolplattformen i förskolan. Därutöver har projektledare i stadsdelsförvaltningarna träffat projektledaren från stadsledningskontoret för att utveckla gemensamma arbetssätt och samordna gemensamma frågor i projektet.

Projektledarna i respektive stadsdelsförvaltning har ansvarat för att genomföra nödvändiga förberedelser och förändringsarbeten när det gäller införandet av skolplattformens olika delsystem. De har fört tät dialog med verksamheten i sin stadsdelsförvaltning i syfte att

förankra och driva införandet framåt. I varje stadsdelsförvaltning har även ett digitaliseringsnätverk startats vars syfte har varit att diskutera hur ett kvalitativt införande ser ut i deras organisation samt att säkerställa en kontinuerlig utveckling och förvaltning av digitala behov.

De sista delarna av skolplattformen kommer i drift under första kvartalet 2019 då de olika systemen övergår till ordinarie förvaltning. Förvaltningen av skolplattformens system kommer att innebära ett behov av nära samarbete mellan utbildningsförvaltningen, stadsdelsförvaltningarna och stadsledningskontoret. Skolplattformprojektet rekommenderar att ett nätverk mellan aktörerna ovan bör startas så snart som möjligt för att samordna strategiska frågor och även för att hantera frågor som rör likvärdighet och förvaltning av systemen.

Mediateket har utbildat cirka 1 200 ambassadörer för införandet av de olika systemen i skolplattformen. Syftet med utbildningen har varit att pedagoger i förskolan på ett effektivt och ändamålsenligt ska kunna använda skolplattformens delar och funktioner i sitt vardagliga arbete. Ambassadörerna har i sin tur utbildat kollegorna på sina förskolor. Inom ramen för utbildningen har Mediateket även tagit fram ett webbaserat e-learningmaterial som är tillgängligt för all personal i förskolan.

Utvärderingen av utbildningarna visar att de varit uppskattade och att det finns en stor tilltro till nyttan av skolplattformen. Av deltagarna var 91 procent i hög grad nöjda med utbildningen och 94 procent av deltagarna anser att skolplattformen kommer att underlätta och förbättra arbetet i förskolan när allt är igång. 92 procent av deltagarna svarade att de i hög grad tror att skolplattformen kommer att leda till verksamhetsförbättringar.

Deltagarna svarade att följande tre faktorer är de största utmaningarna för ett lyckat införande av Skolplattformen:

- Tid för övning
- Tillgång till teknisk utrustning
- Komma överens om nya rutiner och förhållningssätt

Nätverk programmering

I budget för 2018 fick utbildningsnämnden i uppdrag att skapa ett lärarnätverk inom programmering för förskolan med syfte att öka det kollegiala lärandet. I uppdraget ingick också att göra en nulägesanalys med syfte att se vilka insatser som behöver göras.

För att göra en nulägesanalys har förvaltningen ställt två frågor till stadens förskolechefer. Den ena frågan var om förskolechefen bedömde att det fanns ett behov av kompetensutveckling inom enheten för att kunna arbeta med programmering med barnen och 85 procent av förskolecheferna svarade att det fanns ett stort behov av kompetensutveckling inom programmering inom deras enheter.

Den andra frågan gällde att förskolecheferna skulle skatta hur långt deras enheter kommit i arbetet med programmering inom ramen för den ordinarie verksamheten. Det genomsnittliga resultaten för alla stadsdelsförvaltningar blev enligt nedan:

Inga barngrupper som arbetar med programmering inom ramen för den ordinarie undervisningen/verksamheten	12 %
Ett fåtal barngrupper som arbetar med programmering inom ramen för den ordinarie undervisningen/verksamheten	55 %
Ett flertal barngrupper arbetar med programmering inom ramen för den ordinarie undervisningen/verksamheten	30 %
En majoritet av förskolans barngrupper som arbetar med programmering inom ramen för den ordinarie undervisningen/verksamheten	3 %

Utifrån resultatet konstaterar förvaltningen att det finns ett stort behov av kompetensutveckling inom programmering för personal i förskolan och för att möta detta behov kommer förvaltningen att starta tre nätverk för programmering för förskolepersonal under 2019. Cirka 60 personal i förskolan kommer att delta i nätverken och syftet är att nätverken ska ge inspiration, fördjupad kunskap, kunskapsdelning och erfarenhetsutbyte.

Målbild för digitalisering i förskola

Tillsammans med stadsdelsförvaltningarna tog förvaltningen 2016 fram en målbild för arbetet med digitaliseringen i förskolan. För att följa upp målbilden genomförda förvaltningen en enkät till stadens förskolechefer 2017 och samma enkät har genomförts 2018. Enkäten har 25 frågor och 2018 var det 85 av 102 förskolechefer som svarade. Frågorna rör bland annat hur digitala verktyg används i det pedagogiska arbetet, den digitala kompetensen, tillgången till digitala verktyg och hur förskolechefen använder digitala verktyg.

Resultaten från enkäten 2018 visar på följande förbättringar jämfört med 2017:

- Enheterna har i högre utsträckning mål för hur digitaliseringen ska utveckla verksamheten
- Det finns en mycket tydligare organisation och ansvarsfördelning inom enheterna
- Resultaten har ökat kraftigt för hur förskolecheferna använder digitala verktyg

De *utvecklingsområden* som framkommer i enkäten är:

- Det finns ett stort behov av kompetensutveckling i allmänhet och för programmering i synnerhet
- Tillgången till mobila digitala verktyg behöver bli bättre
- Möjligheterna att kommunicera digitalt med vårdnadshavarna upplevs som undermåliga

De utbildnings- och utvecklingsinsatser som genomförts under året har troligtvis lett fram till de förbättrade resultaten. Utbildningen i skolplattformens system har drivit på utvecklingen som skapat en digital mognad och att det finns en tydligare organisation och ansvarsfördelning inom enheterna. En majoritet av förskolecheferna och andra ledningsfunktioner i stadsdelsförvaltningarna har under året gått en utbildning med fokus på att varje enhet ska skapa en egen målbild och handlingsplan för digitalisering. Denna utbildning har förmodligen bidragit till de positiva resultaten.

Webbaserad kvalitetsindikator (WKI)

Den webbaserade kvalitetsindikatorn är en självvärdering som används i alla kommunala förskolor. Kvalitetsindikatorn har under året lyfts till en ny teknisk plattform. I samband med detta har vissa funktioner förbättrats och med en smidigare hantering av kommande uppdateringar. Verkyget stängdes i mitten av juni och då det skulle börja användas igen i augusti uppstod problem med inloggningen till e-tjänsten samt andra problem med funktioner i verkyget. De tekniska problemen fick stora konsekvenser för de förskolor som skulle göra självvärderingen under hösten. Förvaltningen underlättade med tester, information och kontakter för Tieto, som har ansvar för systemet, att åtgärda problemen.

Det förbereds för en mer genomgripande revidering av innehållet i kvalitetsindikatorn under våren 2019 inför att förskolans reviderade läroplan träder i kraft den 1 juli 2019.

Egenkontrollen för fristående förskolor

Under 2018 har förvaltningen påbörjat utvecklingen av den så kallade egenkontrollen i Barn- och elevregistret (BER). Den digitala plattform som Egenkontrollen tidigare legat i har under 2018 upphört och Egenkontrollen ska istället byggas in i BER. Egenkontrollen är en del i stadens tillsyn som de fristående anordnarna rapporterar i varje år. Syftet är även att anordnarna själva kan kontrollera att de följer de bestämmelser som gäller för den egna verksamheten med egenkontrollen. Utvecklingen av systemet fortsätter under våren 2019 och den nya egenkontrollen i BER beräknas kunna genomföras som vanligt under oktober 2019.

Övriga samordningsuppdrag***Riktlinjer för barnsäkerhet***

Utbildningsnämnden fick i stadens budget för 2017 i uppdrag att i samarbete med stadsdelsnämnderna ta fram centrala riktlinjer för barnsäkerhet i stadens förskola. Arbetet resulterade i ett dokument som innehåller en sammanställning av gällande regler och riktlinjer, ansvarsfördelning för olika nivåer, områden att beakta och myndigheter att samverka med.

Efter remiss beslutade kommunfullmäktige i juni 2018 om de gemensamma riktlinjerna för barnsäkerhet och förvaltningen informerade chefer och ledare från stadsdelsförvaltningarna om innehållet vid ett frukostmöte i början på hösten. Länkarna i riktlinjerna har uppdaterats under året och riktlinjerna har också kompletterades med handlingsplan för värmebölja efter den varma sommaren.

Hemsidan – stockholm.se

Förvaltningen är ämnesägare för webbsidorna om förskola på stadens hemsida samt *hitta service*. Under 2018 har förvaltningen arbetat med att ta fram en ny hemsida som heter *forskola.stockholm* och funktionerna *hitta* och *jämför service* har ändrat namn till *hitta service*. I december lanserades hemsidan och *hitta service*. I startskedet har allt fungerat som det ska, dock är det en brist att inte alla förskolor har kommit in med nya uppgifter till *hitta*.

Ersättningshantering

Förvaltningen ansvarar för flera ersättningar till både fristående anordnare och anordnare i egen regi. Under året har arbetet med ersättningshanteringen omorganiserats så att det är minst två handläggare som arbetar med varje ersättningsprocess. Det nya arbetssättet har bidragit till en effektivare hantering av ersättningsärenden och en större likvärdighet i bedömningarna.

En stor del av hanteringen av ersättningar (tilläggsbelopp, omsorg på obekvämt arbetstid och hyreskompensation) handläggs i BER (Barn- och elevregistret). Under året har vissa funktioner i BER inte fungerat, vilket har gett längre handläggningstider.

Tilläggsbelopp för barn i behov av särskilt stöd

Förvaltningen ansvarar för att handlägga ansökningar om tilläggsbelopp för barn i fristående förskolor och pedagogisk omsorg. Tilläggsbelopp för barn i behov av särskilt stöd beviljas läsårsvis. Det medför att förvaltningens statistik över tilläggsbelopp inte stämmer med stadens uppföljningssystem (kalenderår). Statistiken förs i BER.

Under läsåret 2018/2019 har förvaltningen fått in 436 ansökningar från fristående förskolor och 15 ansökningar från pedagogiska omsorger. Av ansökningarna från förskolorna har 321 beviljats, 33 avslagits och 60 avskrivits, huvudsakligen på grund av dubbla ansökningar.

Av ansökningarna om tilläggsbelopp för läsåret 2018/2019 från pedagogiska omsorger har 9 beviljats, 4 avslagits och 2 avskrivits. Avslagen har skett av flera olika skäl, exempelvis att kompletteringar inte lämnats in eller att ansökan avsett insatser som ska ges inom ramen för grundbeloppet.

Under 2018 har 11 beslut överklagats, 6 av dem har omprövats av förvaltningen då ny information har lämnats och 5 har lämnats vidare till förvaltningsrätten. Förvaltningsrätten har meddelat dom i 1 av de 5 ärendena. Domen föll till utbildningsförvaltningens fördel.

Nämndmål:

1.1.1 Alla elever utvecklas och når målen för sin utbildning

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Lärare har höga förväntningar på eleverna. Utbildning och undervisning utgår alltid från läroplanernas mål och kunskapskrav respektive examensmålen och ämnesplanernas kunskapskrav samt från vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Alla lärare är engagerade och kompetenta, och planerar undervisningen gemensamt. Eleverna får i förväg veta vilka mål de arbetar mot, är delaktiga i planeringen av hur undervisningen ska genomföras och vilka olika former för redovisning och bedömning som kommer att användas. Återkopplingen till eleverna är en central del i undervisningen. Bedömning i formativt syfte, med avsikten att stärka elevens lärande, används både för att synliggöra och stödja elevernas kunskapsutveckling samt för att kontinuerligt bedöma, utveckla och förbättra undervisningen. Kvalitativa analyser av resultat genomförs på alla nivåer för att utveckla verksamheten.

Ökad likvärdighet i stadens grundskolor och gymnasieskolor

Förvaltningen har ett viktigt uppdrag i att öka likvärdigheten mellan skolor och ett led i detta arbete är att försöka skapa mer heterogena elevsammansättningar i skolorna. I detta syfte har förvaltningen fortsatt att placera nyanlända elever i årskurs 7-9 i förberedelseklasser i innerstad och närförort. Formerna för planering av gymnasieskolornas utbud har setts över i syfte att öka likvärdigheten i gymnasieskolan. Förvaltningens arbete med de prioriterade områdena - elevhälsa, mottagande och undervisning av nyanlända elever, kvaliteten i fritidshemmet, övergångar mellan skolformerna samt digitalisering som ett verktyg för att utveckla lärandet - syftar också till att öka likvärdigheten i utbildningen. Utgångspunkten är att hög kvalitet inom dessa områden gynnar alla elever men i synnerhet mer resurssvaga elever.

Ett arbete har bedrivits både på förvaltnings-, stadsdelsförvaltnings- och skolnivå kring stadens Skolprogram för Stockholms stads förskolor och skolor. Programmet anger en gemensam värdegrund och inriktning och syftar till ökad likvärdighet över staden. Där framgår bland annat att alla människor är unika och behöver olika stöd och stimulans för att lära och utvecklas. Därför ska förskolan och skolan kompensera för bakgrundsfaktorer som forskning visar kan påverka kunskapsutvecklingen. Sådana skrivningar har under året diskuterats och tolkats på skolnivå för att konkretisera vad detta betyder i det dagliga arbetet för den enskilda medarbetaren.

Måluppfyllelse i den kommunala grundskolan

Betygsresultaten i årskurs 9 har i år ökat jämfört med 2017. Främst har andelen behöriga till yrkesprogram liksom det genomsnittliga meritvärdet ökat, medan ökningen i andelen som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen är marginell. För betygsmåtten andelen elever som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen och det genomsnittliga meritvärdet rör det sig om

historiskt sett höga siffror, vilket också var fallet 2017. Andelen behöriga till yrkesprogram är den högsta sedan 2013.

Åren 2016 och 2017 var det en hög andel nyanlända elever i Stockholms stads grundskolor i årskurs 9. I år är andelen nyanlända på en liknande nivå som tidigare och därför bör resultaten i första hand jämföras med resultaten 2015 och tidigare för att göra en bedömning relaterad till prestation och kvalitet i utbildningen. Även om totalsiffrorna har varierat så har resultaten exklusive nyinvandrade elever och elever med okänd bakgrund varit relativt konstanta. Svängningarna i totalsiffrorna förklaras därför i stor utsträckning av att antalet nyinvandrade elever och elever med okänd bakgrund har varierat.

Resultatspridningen mellan skolor i årskurs 9 utifrån elevernas socioekonomiska förutsättningar har i år minskat kraftigt, men är fortsatt stor. Resultaten för skolor med elever med mindre gynnsamma socioekonomiska förutsättningar har tydligt förbättrats. Att resultatspridningen, både resultatmässigt och utifrån socioekonomiska förutsättningar, har minskat beror i viss utsträckning på att fördelningen av nyanlända elever på skolor förändrats, genom att skolor med gynnsamma socioekonomiska förutsättningar (vilka vanligtvis också har högre resultat) har tagit emot en större andel nyanlända elever än tidigare.

Årets och förra årets resultat har inneburit ett trendbrott, då skillnaderna i resultat mellan skolor med höga och låga resultat har minskat. Även detta mönster förklaras till viss del av att fördelningen av nyanlända elever förändrats och idag är de mer jämnt spridda över stadens skolor. Tidigare ökade resultatskillnaden mellan skolor kontinuerligt över en dryg tioårsperiod. I årskurs 9 har flickor högre resultat jämfört med pojkar. Skillnaden har dock minskat betydligt jämfört med 2016 och 2017 och är på ungefär samma nivå som den var tidigare. Anledningen är att det finns färre nyanlända elever i år i jämförelse med 2016 och 2017 och merparten av dessa elever var pojkar. Se även bilaga 6 Kvalitetsarbete samt vissa resultat i den kommunala grundskolan.

Reflektioner

Det är glädjande att de flesta resultaten har förbättrats i årskurs 9 och när det gäller vissa mått handlar det alltså om betydande förbättringar. Samtidigt kan statistiken alltid problematiseras ur olika perspektiv. Hur kan den resultatutveckling som skett på aggregerad nivå förstås och analyseras utifrån förvaltningens insatser för att öka skolans kvalitet? Det är inte helt enkelt att dra slutsatser om detta men förvaltningen bedömer att en bidragande orsak är att arbetet med att förstärka och utveckla det systematiska kvalitetsarbetet har gett resultat. Att systematiskt arbeta för att förbättra kvaliteten i verksamheten har haft ett långsiktigt fokus och har lett till utveckling, både på skolnivå och på förvaltningsnivå. Förvaltningen bedömer även att arbetet med de prioriterade områdena - elevhälsa, mottagande och undervisning av nyanlända elever, kvaliteten i fritidshemmet, övergångar mellan skolformerna samt digitalisering som ett verktyg för att utveckla lärandet – på sikt kommer att ge resultat. Som tidigare nämnts är de inledda satsningarna också viktiga för att öka likvärdigheten i utbildningen, mellan skolor och mellan elever, för att skapa möjligheter för alla oavsett bakgrund. Med

anledning av den beskrivna resultatutvecklingen är förvaltningens utgångspunkt att inte avvika alltför mycket från de prioriteringar som gjorts utan fortsätta att arbeta långsiktigt.

Det finns omständigheter att förhålla sig till för att kunna dra eventuella slutsatser från årets resultat och jämföra med tidigare års resultat. Självfallet är resultaten alltid intressanta rakt av eftersom de visar på elevernas möjlighet att ta sig vidare i utbildningssystemet. En resultatförbättring är ur detta perspektiv bra eftersom det ger fler elever behörighet till de nationella programmen, vilket normalt ger dem bättre förutsättningar än om de hade behövt börja på introduktionsprogram i gymnasieskolan.

När man utifrån resultaten använder det som mått på utbildningens kvalitet måste man först fastställa hur bra betygsmått mäter kvaliteten. Det som mäts med resultaten är elevernas kunskapsnivåer. Vid jämförelser över tid bör därför hänsyn tas till två saker. För det första om måttet (betygen) som används är ett bra sätt att mäta elevernas kunskapsnivåer. Det finns förstås problem med betygen som mått för elevernas kunskapsnivåer och betygssättningen varierar mellan skolor, men på aggregerad nivå finns det inte någon större anledning att ifrågasätta betygen som ett robust mått på elevernas kunskapsnivåer. För det andra är frågan också om måttet är konsistent över tid. I många sammanhang har talats om att det finns en betygsinflation och att omtolkningar gjorts av betygskriterierna sedan de infördes. Vissa av dessa omtolkningar har varit initierade av Skolverket och normalt brukar det också finnas en restriktiv betygssättning i början när ett betygssystem används.

En annan sak att ta hänsyn till är om det finns förändringar över tid när det gäller den elevgrupp som mäts. Framför allt 2016, men även 2017, var antalet till Sverige nyanlända elever betydligt högre än normalt och de flesta av de nyanlända eleverna i årskurs 9 var pojkar. Nyanlända elever har svårt att nå kunskapsmålen under sina första år i svensk skola då de allra flesta inte har några kunskaper i svenska när de kommer till Sverige.

Förutsättningar

Höstterminen 2018 gick cirka 76 000 elever i stadens grundskolor i egen regi. Antalet elever i de kommunala grundskolorna ökade med cirka 1 940 elever jämfört med föregående år. Elevantalet har haft en jämn ökning de två senaste åren med cirka 2 000 elever per år.

Närmare 8 670 elever gick i förskoleklass, vilket är motsvarande siffra som föregående år, även om nu förskoleklassen är obligatorisk. I årskurs 1-3 gick cirka 26 380 elever vilket är en mindre ökning med 280 elever, i årskurs 4-6 var antalet cirka 22 460, en ökning mot föregående år med 1 095 och elever i årskurs 7-9 uppgick till cirka 18 340, även det en ökning jämfört med föregående år med 470 elever. I grundsärskolan var cirka 740 elever mottagna, en ökning med cirka 40 elever.

Antalet elever i de kommunala fritidshemmen (förskoleklass till och med årskurs 3) var cirka 33 470, en mindre ökning på 35 elever jämfört med 2017. I fritidsklubb, en öppen fritidsverksamhet för elever i årskurs 4-6, fanns cirka 10 790 elever, en minskning med 1 010 elever jämfört med föregående år.

Arbete för att nå målen i den kommunala grundskolan

Systematiskt kvalitetsarbete

Uppföljning av det systematiska kvalitetsarbetet finns i bilaga 6, Kvalitetsarbete samt vissa resultat i den kommunala grundskolan 2018.

Förskoleklass

Från och med höstterminen 2018 är förskoleklassen obligatorisk. Förskoleklass är en egen skolform, med ett stort inslag av skapande arbete och lek. Undervisningen i förskoleklassen ska stimulera varje elevs utveckling och lärande och förbereda dem för fortsatt utbildning samt främja elevernas harmoniska utveckling.

Av vårdnadshavarna har 79 procent i brukarundersökningen uppgett att de är nöjda med hur övergången från förskolan till förskoleklass har fungerat, det är en minskning från föregående år med tre procentenheter. När det gäller påstående om hur vårdnadshavarna upplever att deras barn använder digitala verktyg/hjälpmiddel i förskoleklass anger 43 procent av vårdnadshavarna att de tycker att barnen använder det, mot 44 procent 2017.

Fritidshem och fritidsklubbar

Det pågående arbetet med att stödja fritidshemmens utveckling genom fritidshemssamordnarna har utförts både i form av generella och riktade insatser och 16 skolor har påbörjade eller avslutade insatser under 2018. Insatserna omfattar stöd för systematiskt kvalitetsarbete och skolsamverkan. Dessutom ges handledning till utvecklingsgrupper och skolledare om fritidshemmets uppdrag enligt Lgr 11.

Ett resultat av de insatser som har genomförts är att personalens medvetenhet har ökat om fritidshemmets uppdrag med fokus på elevers lärande. Lägstanivån har höjts framför allt bland utbildad personal. De utbildade pedagogerna har fått verktyg för att ta ansvar för att utvecklingsarbetet fortsätter.

I stort sett alla stadens grundskolor har representanter i nätverk som leds av de centrala fritidshemssamordnarna. Nätverksträffarna har berört systematiskt kvalitetsarbete utifrån läroplanen, skolsamverkan och digitalisering. Genom kunskapsspridning och erfarenhetsutbyte har nätverken bidragit till ett långsiktigt processarbete för att stärka och öka likvärdigheten inom stadens fritidshem. Deltagarna ger uttryck för att det innehåll som presenterats har använts på den egna skolan.

Ett digitalt stöd- och rekommendationsmaterial *Fritidshemmens hus* är framtaget och materialet utvecklas kontinuerligt för att bli mer användbart. Antalet goda exempel från skolorna har ökat under året. Fritidsklubbarna omfattas även av detta stödmaterial.

Ett pilotprojekt har startats för fritidsklubbar med syftet att synliggöra den samlade skoldagen för elever i årskurserna F-6. I projektet ingår fritidsklubbar i fyra skolor varav två med högt socioekonomiskt index. Arbetet kommer att fokusera på det kollegiala lärandet.

Grundsärskolan

Introduktion av den så kallade Mira-modellen för uppföljning av elevernas kunskapsutveckling har genomförts för skolor med ny pedagogisk personal och skolor som ännu inte kommit igång med uppföljningsverktyget. Personalens kompetens har höjts i och med gemensamma utbildningar och samarbetet mellan skolorna har stärkts.

Förvaltningen har haft möten med stadsdelsförvaltningarnas förskoleavdelningar kring grundsärskolan och har informerat om grundsärskola som skolform, vilket har bidragit till att skynda på processen med pedagogiska beskrivningar för de elever som har utvecklingsstörning. Detta underlättar för vårdnadshavare när de söker skola för sitt barn.

Skolledningar och elevhälsoteam i skolor som inte tidigare har haft elever mottagna i grundsärskolan har fått stöd i mottagandeprocessen och de bedömningar som skolan måste ta fram inför utredning om eventuellt mottagande i grundsärskola. Detta har bidragit till en bättre kvalitetssäkring av processen med det pedagogiska arbetet i skolorna.

Förvaltningen har stärkt det interna samarbetet gällande digitalisering vilket har lett till ökade möjligheter att erbjuda elever i grundsärskolan adekvata digitala verktyg. Detta ger eleverna bättre förutsättningar att kunna komma längre i sin kunskapsutveckling.

Samverkansmöten har ägt rum mellan grundsärskolorna, landstinget (Habilitering & Hälsa) och socialförvaltningen vilket stärker elevernas och vårdnadshavarnas möjlighet att kunna söka hjälp och skolan i kunskapsuppdraget. Fokus flyttas från omsorg till kunskapsuppdraget i skolorna.

En skola för alla – ett inkluderande perspektiv

Ett arbete har inletts med att konkretisera och implementera strategin för utveckling av arbetet med elever i behov av särskilt stöd i stadens grundskolor. Beslut har fattats om att starta fyra kompetensnav som ska ha specialkompetens och erbjuda stöd och utvecklingsinsatser till andra skolor när det gäller grundsärskola och inom funktionsvariationerna hörselnedsättning, språkstörning och rörelsehinder. Beslut har också tagits om ytterligare två kommunövergripande särskilda undervisningsgrupper, CSI, en i söderort och en i norrort, för att åstadkomma en geografisk spridning över staden. Ett arbete har initierats i Bromma med inriktning på särskilt begåvade elever i årskurs 4-9 i ämnet matematik. Verksamheten ska startas under 2019.

Förvaltningen har identifierat att det finns behov av kontinuerligt stöd och insatser kring elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och att utveckla lärmiljöerna för att möta elevernas behov. Planering för att genomföra sådana insatser, utöver befintliga, har påbörjats.

Lovskola och läxhjälp

Förutom den obligatoriska lovskolan för elever i årskurs 8 och 9 som inte beräknades att nå målen i ett eller flera ämnen eller som inte uppnådde gymnasiebehörighet i årskurs 9 erbjöd grundskolorna lovskola, sommarskola och övrig lovskola, till de elever i årskurs 4 till 7 som inte beräknades att nå målen i ett eller flera ämnen. Totalt deltog 2 583 elever i lovskolorna. Skolorna samverkar i arrangerandet av lovskola, i år arrangerade 51 skolor en eller fler lovskolor.

Samtliga ämnen är representerade men matematik och svenska/svenska som andra språk är de ämnen som de flesta deltagarna läser in, engelska och samhällsorienterade ämnen följer därefter.

Alla elever som inte beräknades att nå kunskapsmålen erbjöds läxhjälp i skolan eller i samverkan med fritidshemmet. I de 89 skolor som sökte statsbidraget för hjälp med läxor eller annat skolarbete deltog 36 402 elever i verksamheten. Åtta av dessa skolor samarbetade med en ideell förening. Både antalet deltagare och antal skolor som sökt statsbidraget är fler i år jämfört med tidigare år, en ökning med 11 600 elever respektive 18 skolor.

Läxhjälpverksamhet bedrivs även i skolor som inte har tagit del av statsbidraget.

PRIO Stockholm och PRIO Plus

Fokus i PRIO:s uppdrag ligger på att stödja utveckling av skolans interna processer och arbetssätt. Syftet med dessa insatser är att skapa en mer lärande organisation framförallt genom att stärka det kollegiala samarbetet och att utveckla processer som styr skolans resurser dit de gör störst nytta.

Under året inleddes inom ramen för ordinarie PRIO-arbete samarbeten med ytterligare fyra grundskolor, vilket innebär att totalt 18 grundskolor deltagit.

För att möta efterfrågan har *PRIO Plus* utvecklats som en tjänst som erbjuds skolor som tidigare deltagit i PRIO. Under året har fem olika PRIO Plus-uppdrag formulerats, några mindre och ett par stora. Arbetet har aktualiserat tidigare beslutade processer, men har även fungerat stöttande och utvecklande.

Lärarcoacher

Förvaltningen har lärarcoacher som stödjer enskilda lärare och lärarlag på stadens skolor. Lärarcoacherna har under året coachat 185 lärare individuellt och/eller i grupp på 50 skolor. Insatserna har sin utgångspunkt i en analys av skolornas behov. Utvärdering görs efter varje

insats. Under året har även en webbenkät gjorts. Resultaten av enkäten har inte analyserats ännu men kommer att ligga till grund för att utveckla insatsen.

Utvärdering av grundskolor och fritidshem

Under 2018 har förvaltningen genomfört utvärderingar av undervisning och lärande, styrning och ledning, normer och värden och elevhälsa i 15 kommunala grundskolor samt utvärderingar kopplade till Läslyftet. Utvärderingarna har bidragit till att rektorer och andra chefer fått ökad kunskap om de respektive verksamheterna i syfte att öka kvaliteten.

Söka skola

I år kom det in 15 470 ansökningar till förskoleklass respektive grundskola vilket är en ökning med nästan 360 ansökningar jämfört med året innan. Stadens e-tjänst för ansökan till grundskolor användes i år av 93 procent av de sökande. Övriga ansökte via blankett. Av ansökningarna till förskoleklass fick 93 procent erbjudande om en grundskola på någon av sina tre sökta skolor.

Förvaltningen arbetar kontinuerligt med att få fler fristående grundskolor att ansluta sig till stadens ansöknings- och antagningsprocess. I Söka skola 2018 finns för närvarande 54 fristående grundskolor, en ökning med sex skolor jämfört med föregående år. Detta innebär att något mer än hälften av de fristående skolorna är anslutna. I ansökningsprocessen används Stockholms Stads antagningskarta, vilket är ett automatiserat kartstöd som förenklar grundskolornas antagningsprocess genom att beräkna relativ närhet och rangordna sökande enligt utbildningsnämndens beslutade urvalsgrunder. Dessutom har information och vägledning inför ansökan till förskoleklass förbättrats.

Förvaltningen har genomfört en utredning avseende centralisering av beslut om skolplacering i förskoleklass och grundskola, med syfte att öka rättssäkerheten och minska skolornas administration. Utifrån utredningen har förvaltningen beslutat att under nästa år inrätta ett centralt kansli för Söka skola.

Övergång från förskola till skola

Arbetet har påbörjats inom ramen för Söka skola. Revideringen av riktlinjerna för övergång från förskola till skola är försenad och kommer att slutföras tidigt under våren. Detsamma gäller utbildningsnämndens aktivitet att förvaltningen i samarbete med stadsdelsnämnderna ska förenkla informationsöverföring om stödinsatser mellan förskola och skola för att främja tidiga insatser i skolan.

Skolpliktsbevakning

Oplacerade elever

Stockholms stad har som hemkommun ett ansvar att bevaka att alla skolpliktiga barn har en skolplacering, antingen i kommunens egen skola eller i en annan huvudmans skola. Det är de kommunala skolorna som har ansvaret för skolpliktsbevakningen.

I december månad stod 1 938 barn utan en registrerad skolplacering i BER. Merparten av dessa elever befinner sig sannolikt varaktigt i utlandet. Siffran är en ögonblicksbild och kan förändras från dag till dag i och med att en skolplacering registreras för ett barn eller att barn flyttar in eller ut ur kommunen. Antalet oplacerade barn har pendlat mellan cirka 1 500 och 2 700 under hela året.

I vissa fall kan de kommunala skolorna överlämna ett ärende till central förvaltning för fortsatt handläggning. Under 2018 har 1 103 elevärenden som gällt oplacerade elever lämnats över för vidare handläggning och beslut. Under året har beslut om att skolplikten upphör på grund av varaktig vistelse utomlands fattats i 730 elevärenden, vilket därmed är det vanligaste resultatet av utredningen på central nivå. De andra möjliga resultaten av utredningen kan vara:

- Beslut om att skolplikten är fullgjord
- Fortsatt bevakning på grund av att elevens bosättning utreds av Skatteverket
- Fortsatt bevakning på grund av att skolplikten bedöms kvarstå (till exempel om en elev kommer att återvända till Sverige inom en snar framtid)
- Fortsatt bevakning och ärendet går till föreläggande vid vite att fullgöra skolplikten
- Medgivande att fullgöra skolplikten på annat sätt

För att åstadkomma en minskning av antalet oplacerade elever har utbildningar genomförts under hösten 2018 för stadens samtliga kommunala grundskolor. Fokus för har varit skolpliktsbevakning och vad det innebär samt praktisk handledning i hur skolpliktsbevakning ska bedrivas i BER. I samband med den centrala skolpliktsbevakningen i december 2018 genomfördes en kvalitativ analys av skolornas skolpliktsbevakningsarbete. I början av 2019 kommer enheten att kontakta de skolor som är i störst behov av stöd i skolpliktsarbetet för att erbjuda ytterligare handledning såväl kring själva genomförandet av skolpliktsbevakningen, det vill säga kontakten med vårdnadshavare, som det administrativa arbetet i BER.

Frånvaro hos annan huvudman

Hemkommunen ska bevaka att elever som går i skola hos en annan huvudman får sin rätt till utbildning tillgodosedd och att de fullgör sin skolplikt, och ska därför ha kännedom om hemkommunens elever som har upprepad eller längre frånvaro hos andra huvudmän. Andra huvudmän är i detta fall fristående skolor, statliga skolor eller andra kommuners kommunala skolor. De huvudmännen är skyldiga att lämna uppgifter till utbildningsförvaltningen om en stockholmselev har en upprepad eller längre frånvaro. En ändring i skollagen har medfört att huvudmännen ska meddela om eleverna har såväl giltig som ogiltig frånvaro.

Antalet anmälningar om elever med upprepad eller längre frånvaro hos annan huvudman har ökat jämfört med föregående år. Under 2017 kom 227 elevärenden in och under 2018 har antalet ökat till 389.

Förvaltningen följer upp elevärendena med skolorna ungefär var sjätte vecka. Syftet med detta är att genom utredande frågor och informationsstöd bevaka att eleverna får sin rätt till

utbildning tillgodosedd. Uppföljningen består också av klargörande frågor när det gäller vårdnadshavares ansvarstagande kring fullgörande av skolplikten.

I december 2017 pågick handläggning i 110 ärenden om elever med frånvaro hos annan huvudman. I december 2018 har denna siffra mer än fördubblats till 269.

Under 2018 har totalt 214 elevärenden avslutats, orsakerna till avslut har varit följande:

- Elevens skolplikt upphört vid utgången av årskurs 9 (63 ärenden)
- Eleven fullgör sin skolplikt (62 ärenden)
- Elevens vårdnadshavare har valt att byta skola (37 ärenden)
- Eleven befinner sig varaktigt utomlands och omfattas inte av skolplikten (21 ärenden)
- Elevens frånvaro är endast giltig och eleven får särskild undervisning (18 elevärenden)
- Eleven ej folkbokförd i Stockholm (13 elevärenden)

Uppskjuten skolplikt

Antal handlagda ärenden om uppskjuten skolplikt till den obligatoriska förskoleklassen under 2018 (avser läsåren 2018/2019 och 2019/2020) är 90. Av dessa har 69 ansökningar bifallits. För att koncentrera ansökningarna till en kortare tidsperiod och för att få in ansökningarna i god tid (innan den 15 januari för läsåret 2019/2020) har olika informationsinsatser genomförts, riktade mot vårdnadshavare, fristående och kommunala förskolor.

Europaskola

Utbildningsnämnden hade i uppdrag att för stadens räkning ansöka om att inrätta en så kallad Europaskola där utbildningen bedrivs enligt en internationell läroplan som Europeiska unionen utformat. Ansökan till Skolinspektionen att starta en sådan skola fick dock avslag.

Demoskola

I verksamhetsplan för 2018 angavs att förvaltningen under året skulle utreda förutsättningarna för att utse en demoskola för digital utveckling. Arbetet skulle ske i samverkan med Stockholm IT-region. Under året har förvaltningen etablerat ett samarbete med Stockholm IT Region där DSV, Institutionen för data- och systemvetenskap på Stockholms universitet, ingår. Pilotskolor (demoskolor) har utsetts där planerade projekt kan drivas. Det planerade projektet syftar till att utveckla ett systemstöd som kopplar lärares bedömningar och elevresultat till elevernas egna upplevelser av undervisningens relevans, intresse och nytta. Systemstödet ska även möjliggöra för öppna data från till exempel mätningar och sensorer samt analys av data med hjälp av artificiell intelligens (AI). Syftet med systemstödet är att främja såväl elevernas som lärarnas reflektion kring villkoren för lärandet och därigenom bidra till att utveckla undervisningens kvalitet och elevernas lärande. Finansiering för att genomföra projektet har sökts genom en ansökan till Stockholm Smart Stad.

Modersmålsundervisning

Under året har Språkcentrums medarbetare arbetat för att elever ska bedömas likvärdigt i ämnet modersmål. En modell har utvecklats för arbete med samplanering och sambedömning

i ämnet modersmål. Obehöriga lärare har under hösten 2018 samrått med behöriga lärare kring betygssättning.

En modell för stöd till rektorer i bedömning av elevers rätt till modersmålsundervisning har tagits fram. Ett par grundskolor har visat intresse av att delta för att pröva och utveckla metoden. Dessa aktiviteter är en del av ett långsiktigt arbete kring likvärdig undervisning och likvärdig bedömning och kommer att fortsätta under 2019.

Omsorg på obekvämt arbetstid

Förvaltningen ansvarar för handläggning av beslut om omsorg på obekvämt arbetstid för alla invånare i Stockholm oavsett var barnet har sin dagliga placering, för både förskole- och grundskolebarn. Sedan den 1 april 2018 är ansvaret för utförandet av omsorgen samlat till fyra platser i Stockholm, så kallade nav. Det finns också ett fåtal fristående anordnare av omsorg på obekvämt arbetstid.

En samlad handläggning av ansökningar och beslut har medfört större likvärdighet i bedömningen. Oavsett stadsdelsnämndsområde, förskola eller fritidshem eller verksamhetsform ansöker nu alla på samma sätt och får en likvärdig bedömning. Utöver likvärdig hantering ger detta staden en samlad bild av behovet av omsorg på obekvämt arbetstid.

Under höstterminen har ansökningssystemet i e-tjänsten Min barnomsorg inte fungerat, vilket har inneburit att vårdnadshavarna har fått ansöka om omsorg på blankett. Ansökningar på blankett har registrerats av Kontaktcenter.

Ansökningar vårterminen 2018

Ansökningar	Godkända	Avslag	Avskrivna	Avvisade
174	157	2	13	2

Ansökningar höstterminen 2018

Ansökningar	Godkända	Avslag	Avskrivna	Under arbete
220	186	15	10	8

Skälen för avslagen är framförallt att barnen är 13 år eller att det inte finns ett kontinuerligt behov av omsorg.

Antalet ansökningar om omsorg på obekvämt arbetstid är för året helt jämförbart med 2017 och därmed kan förvaltningen konstatera att behovet av omsorg på obekvämt arbetstid inte har förändrats. En uppföljning av nyttjandegraden, det vill säga andelen nyttjade timmar i förhållande till beslutade timmar för omsorg på obekvämt arbetstid, har visat att nyttjandegraden varierar mellan 30 och 55 procent. Variationen är också stor mellan de fyra naven.

Den förhållandevis låga nyttjandegraden tyder på att vårdnadshavare ansöker om fler timmar än vad de faktiskt har behov av vilket orsakar onödig administration både för förvaltningen och för naven. Naven beskriver också flera fall av sena återbud eller barn som inte dyker upp

till planerad omsorgsinsats. Detta innebär merkostnader för förvaltningen som ändå behöver betala den anlitate omsorgsgivaren.

I kommunfullmäktiges budget för 2019 har utbildningsnämnden fått i uppdrag att utvärdera nuvarande organisationen för omsorg på obekvämlig arbetstid.

Tilläggsbelopp och verksamhetsstöd i grundskolan

Under 2018 har cirka 2 400 ansökningar om tilläggsbelopp för fristående grundskolor eller verksamhetsstöd från kommunala grundskolor kommit in, ungefär lika många som tidigare år. Av årets ansökningar gäller 1 219 kommunala skolor och 1 138 fristående skolor. Det är stora skillnader generellt när det gäller kön, nästan 73 procent av ansökningarna gäller pojkar.

Av årets ansökningar beviljades 1 487, vilket är något fler jämfört med föregående år. En del ansökningar gäller elever som det finns mer än en ansökan för och därför är andelen beviljade ansökningar i förhållande till antalet berörda elever något högre. Knappt 26 procent av de beviljade ansökningarna gäller flickor. Andelen beviljade ansökningar från kommunala skolor och från fristående skolor är ungefär 50 procent vardera. Orsaken till att antalet beviljade ansökningar är jämnt fördelat mellan egen regi och fristående, trots att det finns fler elever totalt i egen regi, är att 547 beviljade ansökningar kommer från fristående skolor med begränsat mottagande av elever i behov av särskilt stöd.

Eftersom beviljade beslut om tilläggsbelopp och verksamhetsstöd kan gälla upp till två år kan det innebära att bidrag betalas ut 2018 för ansökningar som inkommit och beslutats föregående år. Totalt utgick 2 773 tilläggsbelopp och verksamhetsstöd i grundskolan under 2018 vilket är ungefär samma som föregående år. Utöver detta utgick även cirka 200 verksamhetsstöd för elevplatser inom kommunens centrala grupper med särskild inriktning (CSI-grupper).

Under 2018 har processen för ansökan till CSI-grupperna utvecklats för att kunna handlägga inkomna ansökningar på ett likvärdigt sätt och för att de elever som behöver det får tillgång till plats skyndsamt. Under årets beslutsomgångar har 136 ansökningar bedömts och vårdnadshavarna till 57 elever har fått erbjudande om plats i CSI-grupp.

Jämförelse av resultat med mera mellan fristående och kommunala grundskolor i Stockholm 2016-2018

Elevantalet i grundskolor i Stockholms stad var totalt 93 382 elever (Skolverket läsåret 2017/2018). De kommunala grundskolorna hade 64 232 elever och de fristående grundskolorna hade 26 789 elever. Därutöver gick 2 361 elever i internationella grundskolor, där merparten har en fristående huvudman. I förskoleklass är det totalt 10 844 elever, varav 8 613 går i kommunala skolor, 2 085 i fristående skolor och 146 på internationella skolor.

Tabell 1 Kunskapsresultat i årskurs 9 2015-2018 – grundskolor i Stockholm (Källa: Skolverket)

Variabel	Fristående grundskolor			Kommunala grundskolor		
	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2015/2016	2016/2017	2017/2018
Läsår						
Andel elever (%) som uppnått målen i alla ämnen, totalt	82,8	82,1	83,1	74,4	78,4	79,2
Andel elever (%) som uppnått målen i alla ämnen, exklusive nyinvandrade elever och elever med okänd bakgrund	83,3	83,8	83,8	80,2	85,8	84,2
<i>Utifrån kön</i>						
Flickor	85	85	85	81	83	81
Pojkar	80	79	81	69	74	77
<i>Utifrån bakgrund</i>						
Svensk bakgrund	87	88	87	88	90	89
Utländsk bakgrund, födda i Sverige	78	75	80	74	75	72
Utländsk bakgrund, födda utomlands	74	70	73	52	54	53
<i>Utifrån vårdnadshavarnas utbildningsnivå</i>						
Vårdnadshavare med förgymnasial eller gymnasial utbildning	72	70	72	67	70	67
Vårdnadshavare med eftergymnasial utbildning	89	91	90	89	90	89
<i>Genomsnittligt meritvärde</i>						
Genomsnittligt meritvärde, 17 ämnen, totalt	255	257	260	239	242	246
Genomsnittligt meritvärde, 17 ämnen, flickor-pojkar	266 - 244	268 - 244	271 - 248	257 - 223	261 - 226	257 - 236
Genomsnittligt meritvärde, 17 ämnen, exkl. nyinvandrade och elever med okänd bakgrund	257	260	261	255	256	255
<i>Andel behöriga till yrkesprogram</i>						
Andel elever (%) i åk 9 behöriga till yrkesprogram	91,7	91,2	92,0	82,4	84,7	86,9
Andel elever (%) i åk 9 behöriga till yrkesprogram, flickor - pojkar	92 - 91	91 - 91	93 - 91	89 - 77	89 - 81	88 - 86
Andel elever (%) i åk 9 behöriga till yrkesprogram, exkl. nyinvandrade och elever med okänd bakgrund	92,6	92,9	92,6	92,5	92,3	92,1

De fristående grundskolorna i Stockholms stad har genomgående bättre resultat i årskurs 9 än de kommunala grundskolorna för de tre redovisade resultatmåttan genomsnittligt meritvärde, andel behöriga till yrkesprogram och andel elever som uppnått minst godkänt betyg i samtliga ämnen.

Utifrån socioekonomiska variabler (vårdnadshavarnas utbildningsbakgrund) och elevernas migrationsbakgrund finns det en tydlig skillnad för de elever som har utländsk bakgrund och är födda utomlands, där kommunala grundskolor har lägre resultat jämfört med fristående grundskolor. Det förklaras i stor utsträckning av att de kommunala skolorna har en högre andel nyinvandrade elever, och således har elever som varit en kortare tid i Sverige jämfört med de fristående grundskolorna. När det gäller resultaten för nyinvandrade elever och elever med okänd bakgrund (Skolverkets definition för officiell statistik) är det inte någon större

skillnad mellan fristående och kommunala grundskolor. Även för vårdnadshavare som har förgymnasial eller gymnasial utbildning har de fristående grundskolorna ett högre resultat jämfört med de kommunala.

Noteras bör också den stora resultatskillnaden mellan flickor och pojkar på kommunala grundskolor för de två föregående åren. Även här förklaras den ökade skillnaden i stor utsträckning av att en mycket stor andel av de nyinvandrade eleverna är nyinvandrade eller har okänd bakgrund.

Tabell 2 Förutsättningar grundskola, 2016-2018 (Källa: Skolverket)

Variabel	Fristående grundskolor			Kommunala grundskolor		
	2015/2016	2016/2017	2017/18	2015/2016	2016/2017	2017/18
Läsår						
Elever per lärare	13,4	13,3	13,3	13,0	12,4	13,2
Andel lärare (%) med pedagogisk högskoleexamen	65,2	65,4	63,1	85,5	85,2	85,4
Andel lärare (%) med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne	59,9	60,0	60,4	74,3	76,4	76,8

Lärartätheten är densamma på fristående och kommunala grundskolor, men andelen lärare med pedagogisk högskoleexamen och andel lärare med lärarlegitimation är klart högre på kommunala grundskolor.

Nationella prov

Tabell 3 Andel elever som uppnått kravnivån på samtliga delprov (årskurs 6) och som har godkänt provbetyg (årskurs 9) i nationella prov, 2017-2018 Källa: Skolverket

Ämne	Årskurs 6				Årskurs 9			
	Fristående grundskolor		Kommunala grundskolor		Fristående grundskolor		Kommunala grundskolor	
Läsår	2016/2017	2017/2018	2016/2017	2017/2018	2016/017	2017/2018	2016/2017	2017/2018
Engelska	97,8	98,4	97,0	97,0	98,7	98,7	98,1	97,8
Matematik	91,2	92,7	92,9	92,8	89,0	i.u.	88,7	i.u.
Svenska	95,7	98,1	96,2	97,0	96,8	98,0	97,9	98,0
Svenska som andraspråk	78,9	85,5	83,6	80,8	81,5	89,7	75,1	79,7

I årskurs 6 är det generellt sett små skillnader i provresultaten mellan fristående och kommunala grundskolor för 2018, förutom i svenska som andraspråk där de fristående grundskolorna har ett högre resultat. I engelska och matematik är det inga större förändringar jämfört med föregående år, varken för de fristående eller kommunala grundskolorna. I matematik är det en viss positiv förändring för de fristående och ett oförändrat resultat för de kommunala grundskolorna. I svenska som andraspråk har resultaten tydligt förbättrats på de fristående grundskolorna och försämrats på de kommunala grundskolorna.

I årskurs 9 var det i år flera prov som spreds innan provtillfället, och det användes extraprov vilka inte registreras i den officiella statistiken. Därför finns det inga resultat för matematik och för övriga ämnen är det färre elever än vanligt som har skrivit samtliga prov.

De fristående och kommunala grundskolorna i årskurs 9 har resultat på samma nivå i svenska och engelska och på ungefär samma nivå som 2017. I svenska som andraspråk har de fristående grundskolorna högre resultat jämfört med de kommunala grundskolorna. Resultaten har förbättrats jämfört med 2017, både för de fristående och för de kommunala grundskolorna.

Måluppfyllelse i den kommunala gymnasieskolan

Läsåret 2017/2018 hade stadens gymnasieskolor totalt 16 112 elever varav 11 742 på högskoleförberedande program, 1 715 på yrkesprogram samt 2 655 på introduktionsprogram.

I flera avseenden förbättrades elevernas resultat 2018 jämfört med föregående år. För elever med avslutade studier på ett nationellt program enligt Skolverkets definition ökade andelen med examensbevis till 91,9 procent, en förbättring med 1,9 procentenheter jämfört med i fjol. För elever med examensbevis ökade också den genomsnittliga betygspoängen, från 15,6 till 15,9 poäng, ett resultat som är högre än resultatet för riket som är 14,8 poäng.

Ett förbättringsområde är att få fler elever att avsluta sina studier på ett nationellt program. Totalt var det 65 procent av eleverna som erhöll examensbevis efter tre år, ett resultat som förbättrades med två procentenheter jämfört med 2017. Staden når fortfarande inte upp till rikssnittet som i år uppgick till 66 procent. I och med att staden förbättrade resultatet minskade dock avståndet till riket. Resultaten kommenteras ytterligare i bilaga 7, Kvalitetsarbete samt vissa resultat i den kommunala gymnasieskolan 2018.

Systematiskt kvalitetsarbete

Inför läsårsstarten 2018/2019 tillträdde en ny ledning för stadens gymnasieskolor. Samtidigt genomfördes en del rektorsförändringar på skolnivå. Nya ledningsstrukturer medförde behov av att prioritera att få kunskap om skolornas nuläge och kommande utmaningar. På en övergripande nivå inleddes under senare delen av höstterminen ett arbete med fokusering på skolornas systematiska kvalitetsarbete. Detta är identifierat som ett förbättringsområde och är prioriterat 2019. Målsättningen är att ta fram nya underlag för resultatdialoger, arbeta fram en nytt årshjul med stärkt delaktighet på rektorsnivå och där rektorer samtidigt ska kunna lära sig av varandra i analys- och utvecklingsarbete.

Under året prövades nya enkäter inom gymnasiesärskolan och språkintröduktion. Inom gymnasiesärskolan genomfördes elevenkäten med omarbetade frågor och digitalt bildstöd. Årets undersökning bidrog till en ökad elevdelaktighet med högre svarsfrekvens och även elever inom de individuella programmen deltog. Inom språkintröduktion introducerades en ny enkät översatt till flera språk, se under *Nyanlända elevers lärande*. Inledningsvis är bedömningen att de nya enkäterna positivt har bidragit till synliggörandet av utbildningarna och lokala utvecklingsbehov och att årets erfarenheter lyfts vidare till nästa år.

Kartläggningen av gymnasieskolans program med specialpedagogisk profil är redovisad. Kartläggningen har omfattat både nationella program med specialpedagogisk profil och introduktionsprogram, med särskilt fokus på introduktionsprogrammet individuellt alternativ Flexibelt lärande. Kartläggningen har bland annat visat på ett behov av att förstärka arbetet med långsiktig planering av utbudet och anpassning till de målgrupper som staden ska erbjuda utbildning. Dimensioneringen av antalet platser är en central fråga som ska utredas vidare.

Arbete för att nå målen i den kommunala gymnasieskolan

Gymnasiesärskolan

Utformningen av den nya brukarundersökningen för gymnasiesärskolan har följts upp tillsammans med stadsledningskontoret. Resultaten har behandlats och diskuterats. Rutinerna fungerade väl och skolorna är nöjda med utformningen av enkäten. Frågorna kommer att justeras i mindre skala inför 2019, därefter sker inga fler ändringar.

I samarbete med ungdomsmottagningarna har en särskild satsning inom gymnasiesärskolan genomförts för att öka kunskapen bland unga om sexuell och reproduktiv hälsa och ungas rättigheter. Personal från gymnasiesärskolorna har deltagit i en utbildning och skolorna har erbjudits stöd av respektive stadsdelsförvaltnings ungdomsmottagning.

Under hösten 2018 har det genomförts två gymnasiesärskoleråd och ämnen som berördes var långsiktigt utbud, arbetet med översynen av programpeng, kommunikationsinsatser, frågor kring antagning och vägledning samt assistentens roll inom gymnasiesärskolan.

Plan för utbildningen på introduktionsprogrammen

En arbetsgrupp inom förvaltningen har under året reviderat huvudmannens plan för utbildningen för introduktionsprogrammen. Planen är ett internt styrdokument som gäller för läsåret 2018/2019 och som beskriver de olika introduktionsprogrammen och rutiner kring elevadministration med mera. Mot bakgrund av ny lagstiftning om introduktionsprogrammen kommer planen att revideras igen våren 2019.

Utbud

Översynen av gymnasieskolornas utbildningsutbud har processats vidare under året. En del förändringar har gjorts för att ge bättre förutsättningar för att öka likvärdigheten mellan skolorna, till exempel har justeringar gjorts av fördelningen av språkin introduktionsplatser mellan skolorna.

Kartläggningen av gymnasieskolans program med specialpedagogisk profil är redovisad. Kartläggningen har omfattat både nationella program med specialpedagogisk profil och introduktionsprogram, med särskilt fokus på introduktionsprogrammet individuellt alternativ Flexibelt lärande. Kartläggningen har bland annat visat på ett behov av att förstärka arbetet med långsiktig planering av utbudet och anpassning till de målgrupper som staden ska erbjuda utbildning. Dimensioneringen av antalet platser är en central fråga som ska utredas vidare.

Teknikcollege

Efter utredning avvaktar förvaltningen med arbetet att starta teknikcollege i Stockholm. Gymnasieskolorna fortsätter att utveckla de branschkontakter som redan är etablerade, exempelvis har Stockholm Science and Innovation School ett nära samarbete med Microsoft, TATA, Intel, Ericsson och IBM. Thorildsplans gymnasium samarbetar med Cisco Networking Academy.

Tilläggsbelopp, verksamhetsstöd med mera för gymnasieskolor

Förvaltningen beslutar om tilläggsbelopp för elever på de nationella programmen vid fristående gymnasieskolor. Samma system tillämpas för verksamhetsstöd för elever med omfattande behov av särskilt stöd boende i Stockholms stad som går i de andra länskommunernas gymnasieskolor. Dessutom beslutar förvaltningen om verksamhetsstöd för vissa elever med omfattande behov av särskilt stöd i fristående gymnasieskolors introduktionsprogram.

Förvaltningen har fattat beslut om cirka 240 ansökningar om tilläggsbelopp, verksamhetsstöd och extra ersättning, vilket motsvarar förra året. Av dessa har cirka 200 gällt tilläggsbelopp, 20 verksamhetsstöd och 20 extra ersättning. Av ansökningarna har 189 beviljats. Skillnaden när det gäller kön är inte stor, andelen ansökningar som gäller flickor är 47 procent.

Ett beslut om beviljade beslut om tilläggsbelopp och verksamhetsstöd kan gälla upp till två år vilket innebär att bidrag betalas ut 2018 för ansökningar som kommit in och beslutats föregående år.

Överenskommelse om extra ersättning har slutits med tre gymnasieanordnare som tagit in elever med omfattande behov av särskilt stöd.

Jämförelse av resultat m.m. mellan fristående och kommunala gymnasieskolor i Stockholm 2017 och 2018

Elevantal i gymnasieskolor belägna i Stockholms stad var totalt 36 229 elever, varav 16 056 elever i kommunala skolor och 20 173 elever i fristående skolor (Skolverket läsåret 2017/2018).

Tabell 4 Kunskapsresultat* efter läsåret 2017/2018, 2016/2017 års resultat inom parentes (Källa: Skolverket)

	Fristående huvudmän			Kommunal huvudman		
	Yrkesprogram	Högskoleförberedande program	Nationella program, totalt	Yrkesprogram	Högskoleförberedande program	Nationella program, totalt
Andel elever med examen (%)	86,1 (86,5)	86,2 (87,1)	86,2 (87,0)	83,8 (84,1)	92,9 (90,8)	91,8 (89,9)
Andel elever med grundläggande behörighet (%)	46,9 (49,9)	86,2 (87,1)	78,0 (79,5)	33,4 (32,8)	92,9 (90,8)	85,6 (82,7)
Genomsnittlig betygspoäng	13,7 (13,5)	14,6 (14,6)	14,4 (14,4)	13,3 (13,5)	15,7 (15,3)	15,4 (15,0)
Andel elever med examen från gymnasieskolan inom 3 år (%)	64,2 (60,1)	69,1 (66,3)	68,2 (65,0)	60,5 (63,6)	79,3 (75,8)	77,0 (74,2)

*Endast nationella program. Resultat på introduktionsprogrammen inkluderas inte, då dessa program finns i förhållandevis liten utsträckning på fristående skolor.

Resultatredovisningen omfattar alla avgångselever från de kommunala och fristående gymnasieskolorna 2018.

De kommunala gymnasieskolorna har totalt sett högre resultat jämfört med de fristående i år. För yrkesprogrammen är resultaten bättre för de fristående gymnasieskolorna, och för de högskoleförberedande programmen har de kommunala gymnasieskolorna högre resultat jämfört med de fristående.

Samtliga resultatmått har ökat för de kommunala gymnasieskolorna jämfört med föregående år. Ökningen är dock koncentrerad till de högskoleförberedande programmen. För yrkesprogrammen är det till största delen små förändringar och resultaten går i olika riktningar.

För de fristående gymnasieskolorna har andel elever med examen och andel elever med grundläggande behörighet för högskolestudier minskat något. Den genomsnittliga betygs-poängen är oförändrad och andel elever med examen från gymnasieskolan inom tre år har förbättrats.

Tabell 5 Förutsättningar, 2016–2018 (Källa: Skolverket)

Läsår	Fristående huvudmän			Kommunal huvudman		
	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2015/2016	2016/2017	2017/2018
Elever per lärare	14,7	16,3	15,8	14,8	15,5	14,8
Andel lärare med pedagogisk högskoleexamen (%)	72,9	74,7	71,7	86,9	88,5	88,1
Andel lärare (%) med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne	71,9	75,4	71,9	79,4	83,1	85,5

De kommunala gymnasieskolorna har en högre lärartäthet jämfört med de fristående gymnasieskolorna. Även andel lärare med pedagogisk högskoleexamen och med lärarlegitimation är högre bland de kommunala gymnasieskolorna, och relativt markant högre.

Gemensamt - grundskola och gymnasieskola

Elevhälsa

Grundskolorna har utvecklat sitt elevhälsoarbete och ställer om för att arbeta mer hälsofrämjande och förebyggande istället för åtgärdande. Många skolor behöver dock fortsätta hitta former för att organisera elevhälsans arbete och deras samarbete med lärarna samt befästa processer som effektivt stödjer elevernas lärande.

Under året har en kartläggning av tillgången till elevhälsans professioner ute på skolorna genomförts. Kartläggningen visar att 58 procent av stadens grundskolor har anställd psykolog i någon omfattning, 33 procent hyr in för utredningar per timme och 9 procent saknar helt tillgång till psykolog. Av stadens gymnasieskolor saknar 93 procent psykolog inom elevhälsoteamet. Tillgången till kuratorer samt skolsköterska är god för såväl grundskolor som gymnasieskolor, men elevantalet per heltid kurator varierar stort.

Kartläggningens resultat kommer att ligga till grund för att säkerställa att alla professioner inom elevhälsan finns representerade i skolornas elevhälsoteam, särskilt gäller det tillgången till skolpsykologer inom gymnasieskolan.

Elevhälsans professionsstöd, som erbjuder stöd till skolors elevhälsopersonal på generell nivå utifrån ett förebyggande och hälsofrämjande perspektiv, har under 2018 utfört 40 uppdrag. I princip alla dessa har varit riktade mot grundskolan. Uppdragens längd och omfattning har varierat, allt från ett par träffar till längre handledande insatser över tid. Genomförda utvärderingar visar att stödet har varit relevant och medfört gott stöd i utvecklingen av skolornas elevhälsoarbete.

Under höstterminen har nätverk för professionerna specialpedagoger/-lärare, skolpsykologer, skolkuratorer och skolsköterskor kommit igång. Det gemensamma temat för läsåret 2018/2019 är ledning och stimulans. I en del stadsdelsnämndsområden har nätverk kommit igång för psykologer, kuratorer och skolsköterskor men det saknas fortfarande nätverksledare i vissa områden. Utvärderingen av nätverken för de olika professionerna visar att majoriteten är positiva och anser att nätverksträffarna är givande och utvecklande. Det har också framkommit att likvärdigheten och samordningen mellan de olika professionernas nätverk behöver stärkas samt att syftet och kunskapen om nätverksarbetet behöver förtydligas på skolorna.

Nätverket för specialpedagoger på gymnasieskolorna har träffats vid fem tillfällen under året. Syftet med nätverket har varit att ge nätverksdeltagarna möjlighet till dialog, erfarenhetsutbyte och reflektion kring angelägna områden utifrån ett specialpedagogiskt perspektiv för att utveckla verksamheten och yrkesrollen. Träffarna har under året haft fokus på följande områden: Det specialpedagogiska uppdraget - möjligheter och utmaningar, skolplattformen, generella anpassningar, extra anpassningar och särskilt stöd, dokumentation samt specialpedagogen som skolutvecklare.

Stockholms skolors ungdomsmottagning, SKUM, har främst riktad verksamhet till skolungdomar och erbjuder också stöd och råd till pedagoger och elevhälsopersonal inom ämnet sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Under 2018 har SKUM genomfört 27 klassbesök, ytterligare 15 skolklasser har i mindre elevgrupper besökt ungdomsmottagningen för information och samtal. Fyra storföreläsningar för elever och pedagoger har genomförts på uppdrag av skolorna. Föreläsningar har genomförts för Språkcentrums lärare och på Rikskonferensen för skolsköterskor.

Idrott och rörelse

Nätverket *Spring i benen* har under hösten haft möten med cirka 200 deltagare från stadens skolor. Elevledarutbildningar med 2–6 elever från varje skola har genomförts. Fyra skolor har fått stöd och handledning för att komma vidare. Goda exempel på fysiska aktiviteter har löpande skickats till alla rektorer och nätverksdeltagare. På nätverkets facebookside samlas alla goda exempel vilket stimulerat skolorna till en utökning av rörelse. Nätverket har

inspirerat elever att prova på olika former av friluftsliv och har genomfört en testdag med fokus på friluftsliv i samarbete med olika friluftsföreningar.

Nätverkets analys av årets arbete är att det finns behov av att utöka antalet handledare för att ge konkret stöd i vardagen för hur skolan kan arbeta för att öka elevernas fysiska aktivitet till 60 minuter per dag.

Stadens medarbetare inom skolmåltiden och fritidshemmen har medverkat på ett event där närmare 1 300 personer deltog, dessutom har inspirationsföreläsningar hållits för medarbetare på stadens fritidshem.

Stadens skolor fick i samband med verksamhetsplan 2017 uppdraget att alla elever dagligen skulle erbjudas att delta i en daglig styrd rörelseaktivitet. I snitt redovisar grundskoleområdena ett uppnått resultat på cirka 70 procent, vilket är en positiv utveckling jämfört med föregående år med 6 procentenheter. Av skolorna har 51 procent uppnått ett resultat på över 80 procent, det vill säga andel elever som dagligen deltar i en styrd rörelseaktivitet, vilket kan jämföras med föregående års resultat 39 procent. Den positiva utvecklingen är en följd av att skolorna har arbetat med att utveckla rastverksamhet och fått handledning av nätverket *Spring i benen*.

Förvaltningens *Pulsprojekt* - ett treårigt samarbetsprojekt mellan utbildningsnämnden och idrottsnämnden som startade 2015 - har haft till syfte att undersöka hur hälsa och livsstil påverkas av konditionsträning under högstadietiden. Några av de skolor som deltagit i projektet har erbjudit eleverna extra idrottsundervisning en timme i veckan och gärna med efterföljande matematikundervisning. Projektet avslutades 2018 och en utvärdering av projektet kommer att ligga till grund för fortsatt utveckling av rörelse/idrott.

Simskola anordnas vid olika lovtillfällen under läsåret. Under höstlovet anordnades det simskola för elever i årskurs 6-9 som inte klarat simkunnighetsmålet i ämnet idrott. Skolorna anmälde 394 elever och av dessa deltog 285 elever vid samtliga tillfällen, 157 flickor och 128 pojkar.

Under sommaren 2018 riktades ett särskilt statsbidrag till elever i förskoleklass i förebyggande syfte för att lära dem simma och bli vana vid vatten. Olika riktade insatser har genomförts. Exempelvis deltog 1 650 elever i simskola under sommaren i projektet *Bli vän med vatten*, en satsning i samverkan mellan utbildningsförvaltningen och idrottsförvaltningen. På vinterlovet har 450 elever i några av simhallarna i socioekonomiskt svagare områden erbjudits intensivkurs för att nå dem som inte har någon vattenvana alls. Pedagoger i förskoleklass har erbjudits utbildning och utbildningsmaterial och 10 000 badkort har skickats till vårdnadshavare med barn i förskoleklass vilket hittills har genererat över 30 000 badbesök.

Nyanlända elevers lärande

Under 2018 har utvecklingsarbetet fortsatt kring nyanländas lärande med hjälp av samordnare som finansierats av statsbidrag från Skolverket. Utifrån de identifierade utvecklingsområdena har samordnarna samarbetat för att få högre likvärdighet och kvalitet i nyanländas lärande. Förvaltningen har reviderat processbeskrivningen för mottagande, organisation och undervisning av nyanlända elever på grundskolan och för gymnasieskolan är en processbeskrivning framtagen. Processbeskrivningen är ett stöd för att säkerställa likvärdighet och kvalitet i skolans arbete med nyanlända elever. Förhoppningen är att det reviderade och framtagna stödet kommer att uppfattas som mer lättillgängligt att använda och bli en del av det systematiska kvalitetsarbetet.

En introduktionshandledning för nyanlända elever i grundskolans senare del och en för språkintröduktion har tagits fram och implementerats under året. Nyanlända elever har fått fyra tillfällen med modersmåls lärare som har använt materialet som ett samtalsstöd för att introducera nyanlända elever till svensk skola. Ämnen som tas upp är exempelvis kunskaps synen i Sverige, värdegrundsfrågor, betyg och bedömning. Syftet är att nyanlända elever tidigt ska få en förståelse för vilket skolsystem de har kommit till och för att tydligare visa på elevernas rättigheter och skyldigheter. Allt fler skolor efterfrågar introduktionshandledningen vilket innebär att det inte alltid finns tillräckligt med modersmåls lärare. Enligt lärarna har materialet fungerat bra och under hösten har 94 elever i grundskolan och 55 elever i gymnasieskolan deltagit. Insatsen fortsätter under vårterminen 2019.

Det stödmaterial som har tagits fram för att stärka samarbetet mellan klass-/ämneslärare och modersmåls lärare som studiehandleder, i syfte att utveckla studiehandledningen, har under hösten prövats på en skola. Ett tjugotal ämnes- och modersmåls lärare har prövat materialet och terminsuppföljningen visar positiva resultat från både lärare och elever. Stödmaterialen är framtaget för grund- och gymnasieskolan.

Elever på språkintröduktion har sedan höstterminen 2018 kunnat läsa modersmålskurser på grundskolenivåerna åk 3 och åk 9. Ett stödmaterial har tagits fram för grundläggande litteracitet på modersmålet.

För att öka den sociala delaktigheten mellan nyanlända elever och etablerade svenskar har två projekt genomförts under året. *Gränslöst skapande var ett elevinitierat projekt med målet att skapa möten mellan elever från stadens nationella program och nyanlända i språkintröduktionsklasser.* Ungdomarna bjöds in till skapande workshops vid fem tillfällen. Projektet avslutades med vernissage på Kulturhuset. Ett hundratal ungdomar deltog och många nya kontakter knöts. Gränslöst skapande fortsätter i mindre skala och bjuder in till spontana aktiviteter efter skoltid.

För att grundskolornas medarbetare ska få möjlighet att delta i olika former av fortbildning för att utveckla kompetens samt för att sprida goda exempel mellan stadens skolor har lärare som

arbetar med nyanlända och flerspråkiga elever erbjudits kollegial samverkan och erfarenhetsutbyte i nätverk. I nätverket ingår 45 skolor och 72 lärare, i snitt deltar ett fyrtiotal lärare på träffarna som äger rum 2 gånger per termin.

Skolledningar vid 28 högstadieskolor har deltagit i träffar med information och praktiskt stöd kring de lagförändringar som gjorts för att stärka nyanlända elevers möjligheter att uppnå behörighet till gymnasieskolans nationella program.

För gymnasieskolans språkintröduktion finns två nätverk som träffas regelbundet. Det pedagogiska nätverket består av lärare i svenska som andraspråk och har möten en gång i månaden. Det är ett pedagogiskt fokus och en plats för erfarenhetsutbyte och samarbete kring nyanländas lärande. Till rektorsnätverket bjuds rektorer och biträdande rektorer in tre gånger per termin. Mötena består främst av erfarenhetsutbyte utifrån aktuella ämnen och frågor som rör nyanlända ungdomar på språkintröduktion.

En brukarenkät för språkintröduktion genomfördes för första gången under vårterminen. I brukarenkäten fanns frågor som rör framgångsfaktorer för elever på språkintröduktion som exempelvis studiehandledning, social delaktighet med andra elever från andra program, medvetenhet om den individuella studieplanen och studie- och yrkesvägledning. Förarbetet med brukarenkäten var bristfälligt och svaren har därför varit missvisande. Eleverna har med stor sannolikhet inte förstått frågorna och syftet med enkäten. Under höstterminen har därför enkäten reviderats och en arbetsgång har tagits fram för för- och efterarbete. Syftet med enkäten är att synliggöra och utveckla verksamheten för att öka likvärdigheten och kvaliteten på språkintröduktion. Syftet är dessutom att eleverna bättre ska förstå och tillägna sig ett språk för vad svensk skolan är och vilka rättigheter och skyldigheter de har. Därför är förberedelsearbetet viktigt och arbetsgången är ett stöd för rektor och undervisande lärare.

Ett statsbidrag för språkintröduktion delades ut till Medioteket för att köpa in lättläst skönlitteratur och ”tvillingböcker” på svenska och olika språk samt till *Programbanken* för webbverktyget Sensavis som en del i språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt. Medel gick också till en projektanställning med fokus på att utveckla den sociala delaktigheten mellan elever på språkintröduktion och elever på andra program genom projektet *Ung i STHLM*.

Ung i STHLM

Ung i STHLM är ett statsbidragsfinansierat språk, film- och scenprojekt med ökad social delaktighet som en av målsättningarna. Projektet har genomförts på sju skolor under året och bygger på samarbete mellan språkintröduktion/förberedelseklass och klasser inom nationellt program/ordinarie klass. Utvärdering av vårens insats visade att de elever som deltagit i *Ung i STHLM* efter projektets avslut uppvisade en starkt känsla av samhörighet med personer som har en annan socioekonomisk eller kulturell bakgrund än de själva. Studien visar också att känslan av tillit stärktes hos de elever som deltog. En eventuell fortsättning i någon omfattning är under utredning.

NySTART Stockholm

Förvaltningen har beviljats medel från Europeiska Socialfonden för ett treårigt projekt inom START Stockholm med start i januari 2018. Projektet övergick den 1 september till genomförandefas. Målgrupp är ungdomar i gymnasieskolan som har stora brister i sin skolbakgrund och som bedöms ha omfattande behov av stöd. En central del är att varje ungdom får en egen coach som följer med i kontakter och möten kopplade till skolstarten eller annan insats och återkommande under två år. Aktiviteter kopplade till genomförandet har påbörjats och två coacher har börjat träffa ungdomar från tre olika gymnasieskolor med elever tillhörande målgruppen.

Digitalisering

Under 2018 har verksamhetsstödet kring digitalisering utökats och en närmare kontakt med varje skolas skolledning och it-organisation har etablerats. Ett forum som kallas för Digital agenda har skapats för att nå ut med relevant information och skapa nätverk kring digitalisering. Detta forum syftar till att hålla skolledare, chefer och it-representanter på både skolor och förskolor informerade om den digitala utvecklingen. Konceptet för Digital Agenda har under året vidareutvecklats för att tydligare och mer effektivt nå och ge olika målgrupper relevant information.

Stort fokus under året har varit att tillsammans med GSIT-projektet förbereda, stötta och delta i planeringen av utrullningen av den nya it-leveransen till skolor och central förvaltning. Ett stort antal skolbesök och startmöten har genomförts. Förvaltningen har också deltagit vid utrullningen av nya datorer till gymnasieelevernas årskurs 1, och kommer i början av 2019 att stötta vid utrullningen till övriga delar av gymnasieskolan.

Ett showroom har satts upp, där verksamheterna kan komma och titta på det nya produktutbudet samt ställa frågor om funktionalitet. Även ett koncept med ITKP-café har startats, där skolornas it-personal områdesvis bjudits in till träffar för att jobba tillsammans med kollegor och få stöd av sin it-controller. Både showroom och ITKP-caféer har varit välbesökta.

Förvaltningen har under hösten deltagit i det nationella projektet *Skoldigiplan* med att ta fram en nationell handlingsplan för skolans digitalisering. Arbetet leds av Sveriges kommuner och landsting (SKL) och den nationella handlingsplanen ska vara klar i mars 2019.

Kompetensutveckling för all pedagogisk personal inklusive skolledare skulle ges en fast struktur i ett planerat projekt finansierat genom Europeiska socialfonden, ESF. Projektet fick dock avslag. I stället genomfördes en rad insatser inom ramen för en kompetensutvecklingsplan för digitalisering i grundskolan. I övrigt har existerande strukturer och nätverk använts och fokus har legat på utveckling av undervisningen. Förberedelser inför en förnyad ESF-ansökan 2019 har genomförts.

Programmering

Samarbetet med Ifous kring programmering i ämnesundervisningen har som syfte att utveckla didaktiska arbetssätt, uppgifter och innehåll genom samarbete mellan lärare och forskare där lärares kunskaper och erfarenheter utgör grunden för den gemensamma kunskapsutvecklingen. Nio skolor med rektorer, processledare och utvecklingsgrupper (cirka 50 lärare) deltar. Sex till åtta utvecklingsgruppsmöten har genomförts på respektive skola och de arbetar systematiskt med att designa, genomföra och utvärdera undervisningen.

I februari etablerades torsdagslabbet. Torsdagslabbet är ett nätverk för pedagoger som arbetar med programmering. Under året har 45 grundskolor deltagit med 90 deltagare.

Under året har dessutom 20 seminarier och workshops om programmering i matematik, för lärare i grund- och gymnasieskola, genomförts med cirka 900 deltagare.

Program, webbtjänster och appar

Lärare och elever har behov av bra program, webbtjänster och appar för undervisning och undervisningsstöd. Förvaltningen upprätthåller därför genom *Programbanken* attraktiva, tillgängliga, funktionella och tidsenliga paketerade program (en pedagogisk applikationsportfölj som kontinuerligt paketeras och uppgraderas) samt webbtjänster och appar genom att hålla kontakter med leverantörer och informera/utbilda skolorna. Tillgången till program, webbtjänster och appar för elever i behov av särskilt stöd prioriteras. Informationssäkerhetsklassning av appar och webbtjänster är ett stort och omfattande arbete som fortsatte under 2018. En ny process har tagits fram som kommer att tas i bruk under 2019.

Programvaruportföljen med bra, tidsenliga och utvecklande program för skolornas datorer kommer under året att kompletteras och utvecklats i linje med kraven i GSIT 2.0 (med ett större utbud av digitala enheter). Arbete pågår med kontofederering (en och samma inloggning till flera tjänster) till webbtjänster och appar, vilket kommer att öka tillgängligheten och minska administrationen för elever och lärare.

Verksamhetsnära och it-nära förvaltning

Arbete med rättning och införande av ny funktionalitet inom barn- och elevregistret samt Elevdokumentation pågick kontinuerligt under hela året och kommer att fortsätta under 2019. Hit hör till exempel rättningar i elevdokumentation samt fristående anordnares tillgång till barn- och elevregistret.

Den så kallade interimsförvaltningen av Skolplattform Stockholm övergick under sommaren till den ordinarie förvaltningsorganisationen, en organisation delad mellan utbildningsförvaltningen och stadsledningskontorets avdelning för digital utveckling.

Arbetet med att etablera Skolplattform Stockholms kvarvarande delar har fortsatt under 2018. Pedagogiska verktyg (Teams for education samt planerings- och bedömningsmodulen) infördes under 2018. I samband med lanseringen av de sista delarna av skolplattformen till

alla skolor uppstod en del problem. När startsida och Teams installerades fick vårdnadshavare svårt att logga in och de som kom in i systemet upplevde att informationen laddades långsamt. Vissa elever syntes inte i systemen för undervisande lärare på grund av felkopplingar. Antalet fel skapade under början av hösten också långa ledtider hos supporten.

Överlämning från Projekt Skolplattform Stockholms olika delar har skett under hösten och kommer att pågå under första kvartalet 2019.

Under 2018 har etablering skett av förvaltningsobjektet administration och utbildning, som omfattar de system och e-tjänster som inte omfattas av förvaltningen av Skolplattform Stockholm.

Under 2018 har konsolideringsarbete utförts där e-tjänsten anordnarwebben byggts in i Barn- och elevregistret (BERA). Motsvarande arbete kring e-tjänsten egen kontroll inleddes och kommer att slutföras i mitten av 2019 (BEREK).

En utredning har resulterat i ett beslut om att Verktyg för självskattning ska läggas ner och LiKA, ett kostnadsfritt självskattningsverktyg för lärare och skolledare från SKL, ska användas i stället.

Arbete kring arkivering och gallring av gamla system som Skolwebben och Bosko inleddes under hösten 2018 och kommer att slutföras under första delen av 2019.

Mobilitet

I stadens skolor finns en stor mängd surfplattor. För att administrera dessa surfplattor, styra appar till rätt enheter och säkerställa att skolorna är rätt licensierade har ett tekniskt system etablerats, USTART. Utvecklingen och förvaltandet av USTART har fortsatt under 2018. Under hösten 2018 är antalet registrerade enheter drygt 50 000.

Datakommunikation

Ett arbete har bedrivits för att få samtliga skolor till en fastställd basnivå avseende godtagbar uppkoppling. Avsikten är att det ska förenkla för skolorna, öka likvärdigheten samt ge bättre förutsättningar att hålla jämna steg med utvecklingen på datakommunikationsområdet.

Utbildningsinsatser i samband med införandet av Skolplattformen

Under våren 2018 inleddes införandet av nya pedagogiska verktyg och i samband med detta genomfördes stora utbildningsinsatser både på grundskolan och gymnasieskolan. Utbildningarna genomfördes av resurser från skolplattformprojektet, Medioteket och stadens leverantör av utbildningstjänster, Lin Education. En ny utbildningsplattform (utbildning.stockholm.se) användes för e-utbildningar för grundskola, gymnasieskola liksom för vuxenutbildning. Utbildningsinsatser inklusive utbildningsplattformen fortsätter under 2019. Detta inkluderar hantering och uppdateringar av den digitala utbildningsplattformen. Förutom ovanstående

genomfördes utbildningar i BER, Elevdokumentation och Frånvaro/Närvaro/Schema för grund- och gymnasieskolorna.

Inom förskolan har 1 200 ambassadörer erbjudits utbildningar och nätverksträffar. En e-learningkurs är skapad och den kommer att fortsätta uppdateras i samband med kommande uppdrag att utbilda skolplattformens funktionalitet för förskolan.

Utveckling av undervisningen/utbildningen

Litteracitet

Projektet *Läsllyftet Stockholm* är avslutat och har utvärderats i samarbete med Linköpings universitet. Studien visar att det skett positiva förändringar av både undervisnings- och fortbildningskulturen. Den tydligaste indikationen finns på att fortbildningskulturen har förändrats då läsllyftet har medfört att lärarna i klart större utsträckning samarbetar och reflekterar över språkutvecklande undervisning, både inom samma ämne och över ämnesgränser.

Även om kort tid har förflutit sedan insatsen så uppger i utvärderingen intervjuade lärare att de uppfattar att eleverna ökat sin läsförståelse och skrivförmåga, men det finns ännu inga riktiga data som kan underbygga dessa observationer. Utvärderingen visar också att det finns skillnader i hur strukturerat det fortsatta arbetet med läs- och skrivutveckling på skolorna är.

Initiering och genomförande av *Läsllyftet* har fungerat väl på förvaltningsnivå. Samtidigt visar studien att det behövs en uttalad och tydlig utvecklingsstrategi för hur resultatet av *Läsllyftet* ska tas om hand och följas upp. Den stora utmaningen ligger i att skapa en verksamhet som är organiserad för arbete med både drift- och utvecklingsarbete och att det finns en kommunikation mellan dessa. Erfarenheterna från utvärderingen kommer att beaktas i förvaltningens pågående utvecklingsarbete.

Naturvetenskap/teknik

Arbetet med att utveckla Vetenskapens Hus till ett ”ämnesdidaktiskt laboratorium” har påbörjats genom ett nystartat projekt (*Digitala verktyg och naturvetenskapens begrepp, teorier och modeller*) inom samarbetsorganisationen Stockholm Teaching & Learning studies (STLS).

Under året har staden via SISAB förvärvat Gamla observatoriet i Observatorielunden. Under 2019 kommer förvaltningen att påbörja arbetet med samordning av aktiviteter i Observatoriet, för att exempelvis kunna använda observatoriet som undervisningslokaler för skolklasser.

Projekt väst är en forskningsinsats som genomförs som ett samverkansprojekt mellan förskola och skola i syfte att öka barns intresse och kunnande i naturvetenskap. I projektet har forskare och pedagoger tillsammans utvecklat metoder för att designa, bedöma, utvärdera samt tala om undervisning. Under läsåret har fyra förskolor och två grundskolor deltagit i projektet.

Kompetensförsörjningsplan för digitalisering

En rad insatser genomfördes under året för att möta lärares behov av kompetensutveckling för att implementera läroplansförändringarna kring i första hand programmering i matematikämnet men även i andra ämnen. Närmare 2 000 lärare har deltagit i ämneslärarseminarier och workshops varav hälften i matematikämnet. Ett hundratal lärare deltog i en upphandlad universitetskurs i programmering för matematiklärare på 7,5 högskolepoäng.

Läromedelspolicy

Policyn beslutades i början av året och information tillhandahålls på intranätet med länkar vidare för regelverk, tips och inspiration. Ett antal träffar för erfarenhetsutbyte och inspiration kring digitala läromedel är inplanerade och i förvaltningens ämnesnätverk har olika kvalitetsaspekter i läromedel diskuterats.

Value added-mått

I stadens budget för 2018 fick utbildningsnämnden i uppdrag att ta fram ett mått som visar skolornas bidrag till elevernas kunskapsutveckling (ett så kallat value-added-mått). I uppdraget specificeras att framtagandet inte får innebära ytterligare administration för den pedagogiska personalen.

En rapport presenterades i utbildningsnämnden i december. Den huvudsakliga slutsatsen i rapporten är att fortsätta använda de value added-mått som används idag. För grundskolan mäts betygsutvecklingen mellan årskurs 7 och 9. För gymnasieskolan finns ett mått som mäter hur stor andel elever som tar gymnasieexamen i förhållande till hur många som förväntas ta examen utifrån elevernas betyg i årskurs 9. För närvarande saknas det dock förutsättningar för att ta fram nya value added-mått. Bedömningen är att de metodmässigt skulle vara för osäkra.

Implementering av Skolbiblioteksplanen

Implementeringen av stadens skolbiblioteksplan har fortsatt. Ett flertal skolor har stärkt sin bemanning i skolbiblioteket med hjälp av statsbidrag och andelen fackutbildade bibliotekarier i stadens grundskolor ökar. Av det sammanslagna antalet heltidstjänster i skolbiblioteken bemannades 29 procent av fackutbildade bibliotekarier under 2018, jämfört med 19 procent 2016. Flera skolor har dock haft svårt att rekrytera kvalificerad bibliotekspersonal. Särskilt stödmaterial för rekrytering av bibliotekarie har tagits fram och erbjuds stadens rektorer från och med 2019.

Rutiner för övergångar, studie- och yrkesvägledning samt prao

Rutiner för övergångar mellan grundskola och gymnasieskola har tagits fram i samverkan mellan grundskole- och gymnasieavdelningen. Nätverken för studie- och yrkesvägledare i både grund- och gymnasieskola har varit involverade i arbetet under hösten. Dessutom har erfarenheter och kunskaper från projekten SUSA, Stockholms ungdomar studerar eller arbetar, och Förstärkta vidaregångar inkluderats i arbetet. Rutinerna ska säkerställa en väl fungerande och likvärdig övergång för elever från grundskolan till gymnasieskolan, vilket förutsätter ett förebyggande arbete i det kontinuerliga systematiska kvalitetsarbetet. Rutinerna

är utformade som ett stödmaterial för att möjliggöra ett genomgripande dokumentationsarbete för att övergångarna mellan skolformerna ska vara väl fungerande och väl underbyggda. Stöd materialet ska förankras och implementeras i stadens skolor under år 2019.

Nätverken för studie- och yrkesvägledare har under hösten haft fokus på gymnasievalet och att vägleda elever att välja utifrån väl underbyggda beslut.

Förvaltningen har utifrån ny lagstiftning om att elever i årskurs 8 och 9 ska genomföra praktisk yrkesorientering, prao, arbetat med att ta fram en central organisation för anskaffning, kvalitetssäkring och fördelning av praoplatser. Förvaltningen har i det arbetet samverkat med andra kommuner, myndigheter och stadens skolor och bland annat gjort en inventering av skolornas behov av platser. Arbetet med att få en organisation på plats fortlöper under våren 2019.

Utredningen av samordningen av stödfunktionerna

Under året har en utredning genomförts med syftet att se över samordningen av förvaltningens olika stödfunktioner och föreslå förändringar för att utveckla verksamheten. Förvaltningen har utifrån utredningen beslutat att utveckla samordningen kring kvalitetsarbetet och centrala stödinsatser samt utformningen av dessa för att säkerställa att de svarar mot identifierade behov.

Analysstöd till skolor

Förvaltningen har under året gett analysstöd till elva skolor bland annat när det gäller resultat, det systematiska kvalitetsarbetet, uppföljningar av olika satsningar samt haft föreläsningar om analysarbete och systematiskt kvalitetsarbete i sex grundskoleområden.

Beslutsstöd

Förvaltningens arbete med att utveckla Beslutsstöd som verktyg för att följa, systematisera och analysera resultaten för varje skola fungerar inte som det är tänkt, trots stora arbetsinsatser av såväl personal på central förvaltning som externa konsulter. Vårens resultatinsamling blev mycket försenad och det tog tid att få fram kvalitetssäkrade resultat. Fortsatt utvecklingsarbete krävs för att få Beslutsstöd skola att fungera tillfredsställande för skolornas resultatuppföljning.

Kommunikation med och insyn i fristående skolor

Under året har insynsbesök gjorts på 37 fristående grundskolor, 16 gymnasieskolor, en grundsärskola och en gymnasiesärskola. Förvaltningen har dessutom genomfört flera informationsmöten för fristående grundskolor och gymnasieskolor om bland annat tilläggsbelopp, skolplikt och stadens ansökningsssystem för grundskola och förskoleklass. Erfarenhet från insynsbesöken är bland annat att det är en stor utmaning för många fristående skolor att hitta behöriga lärare och ändamålsenliga lokaler.

Fyra fristående grundskolor och en fristående gymnasieskola har under våren avslutat sin verksamhet. Två av skolorna har upphört med verksamheten efter beslut av Skolinspektionen. För övriga skolor har problem med lokaler och ekonomi varit orsak till att skolan upphört. Förvaltningen har inlett ett arbete med att utveckla rutinerna för att, på ett samordnat sätt, i stadens skolor kunna ta emot elever från skolor som upphör med sin verksamhet.

Nämndmål:

1.1.2 Alla elever har en god lärmiljö

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Alla elever känner sig trygga i skolan. Skolan erbjuder en god lärmiljö där bemötande och stöd ger eleverna förutsättningar att fokusera på utbildning och arbetsuppgifter. Det finns tydliga och kända rutiner på skolan för hur man ska hantera olika situationer, exempelvis frånvaro och olika former av kränkningar. Medvetenheten om den fysiska miljöns betydelse för en trygg och kunskapsstödjande arbetsmiljö är hög. Skolan har god samverkan med vårdnadshavare samt socialtjänst, polis och andra relevanta aktörer.

Trygghet och studiero

Grundskola

Elevundersökningen inom grundskolan genomfördes, för åttonde året, under våren 2018 som en totalundersökning i årskurserna 2, 5, 8 och den besvaras även av vårdnadshavare till elever i förskoleklass och årskurs 2. Resultaten beskrivs över tid för frågorna: Jag känner mig trygg i skolan, jag kan arbeta i lugn och ro på lektionerna och jag vet vad jag behöver kunna för att nå målen i de olika ämnena.

Resultatet i årets undersökning är märkbart lägre i alla eller flera frågor, för såväl årskurs 2, 5 som 8. Den typen av kraftiga nedgångar har inte setts under mätningarna som genomförts tidigare i sådan genomgripande omfattning. Förvaltningen har undersökt om det skulle finnas systematiska mätskillnader mellan årets undersökning och föregående års undersökning men inte funnit några belägg för detta.

Området trygghet och studiero kommenteras ytterligare i bilaga 6, Kvalitetsarbete samt vissa resultat i den kommunala grundskolan 2018.

Gymnasieskola

Utifrån målet i utbildningsnämndens verksamhetsplan 2018 om alla barns och ungdomars lärande, kunskapsutveckling och resultat i en trygg miljö, beslutades att arbetet med trygghet och studiero skulle utvärderas på några skolor. Syftet med utvärderingen var att uppmärksamma att stadens skolor har skiftande utmaningar och därför behöver använda skilda strategier i kvalitetsarbetet för att skapa trygghet och arbetsro. Utvärderingen, som genomfördes av förvaltningens gymnasieutvärderare, lyfte fram olika förutsättningar för upplevd trygghet och studiero.

Mot bakgrund bland annat av den allvarliga händelsen på Enskede gårds gymnasium i december 2017 har flera enheter inom förvaltningen på olika sätt arbetat för elevernas fortsatta trygghet och studiero på skolan. Arbetet har bland annat redovisats i en rapport till Skolinspektionen och Arbetsmiljöverket som båda har följt upp situationen på skolan.

Frånvaro i gymnasieskolan

Under året har gymnasieskolorna bytt schema- och frånvarohanteringssystem, från Novaschem13 och Skola24 till Frånvaro, närvaro och schema (FNS), som är en del av stadens nya skolplattform. Övergången mellan två olika system medförde att inga uppgifter om frånvaro kunde redovisas i tertialrapport 2. Baserat på enskilda skolrapporter har i efterhand en sammanställning på total nivå beräknats för läsåret 2017/2018. Årets resultat indikerar på en minskning av frånvaron med 1,1 procentenheter. Denna minskning beror främst på en minskning av den anmälda frånvaron. Då insamlings- och beräkningsrutinerna var nya för året kan det inte uteslutas att detta också kan ha bidragit till det förändrade resultatet.

Tabell 6 Frånvaro i gymnasieskolan 2016 – 2018

Anmäld frånvaro %			Ej anmäld frånvaro %			Total frånvaro %		
2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
9,6	9,9	8,9	4,9	4,9	4,6	14,5	14,8	13,7

Redovisning om kränkande behandling

Under mål 4.4 redovisas uppföljningen av anmäld kränkande behandling i stadens grundskolor och gymnasieskolor.

Nämndmål:

1.1.3 Alla elever har inflytande över, förståelse för och tar ansvar för sitt eget lärande utifrån sina förutsättningar

■ Uppfylls inte

Förväntat resultat

Med ökad ålder ökar elevers delaktighet i planering och uppföljning. Eleverna får genom detta en god kännedom om sin prestationsförmåga i förhållande till målen, vilket leder till att eleverna utvecklar en positiv attityd till lärande och ser sin egen ansträngning som betydelsefull. Arbetet för att eleverna ska förstå progressionen i lärandet synliggörs i lärandemiljön genom exempelvis kontinuerlig feedback från lärarna och andra bedömningsunderlag.

Grundskola

Resultaten i elevundersökningen när det gäller inflytande och om eleverna vet vad de ska kunna för att nå målen i de olika ämnena har försämrats för samtliga indikatorer förutom när det gäller vårdnadshavares uppfattning om deras barns inflytande i fritidshemmet, där en förbättring noteras. Förvaltningen har, som tidigare nämnts när det gäller resultaten på trygghetsfrågorna, undersökt orsakerna till försämringarna, men inte funnit någon förklaring.

Området elevinflytande kommenteras ytterligare i bilaga 6, Kvalitetsarbete samt vissa resultat i den kommunala grundskolan 2018.

Gymnasieskola

Formativ bedömning samt elevers inflytande är ett fokusområde för gymnasieskolorna. Skolorna arbetar strukturerat med detta och satsar på bland annat kompetensutveckling av personal. Förvaltningen följer upp insatserna via befintligt uppföljningssystem, som exempelvis resultatdialogerna. Minskningen från 2017 års utfall är förvånande med tanke på de insatser som görs och förvaltningen kan för tillfället inte identifiera orsakerna till de lägre resultaten utan detta bör undersökas vidare.

Kommunfullmäktiges och utbildningsnämndens indikatorer och aktiviteter

Indikator	Utfall 2018	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall 2017	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel elever i årskurs 6 som uppnått målen i alla ämnen	78,5 %	76 %	81 %	81,5 %	84 %	84 %	2018
Andel elever i årskurs 8 som känner sig trygga i skolan	78 %	81 %	76 %	84 %	87 %	87 %	2018
Andel elever i årskurs 9 som uppnått målen i alla ämnen	79 %	77,3 %	80,9 %	78,3 %	80 %	80 %	2018
Andel elever som är behöriga till nationella program, exklusive nyinvandrade och elever med okänd bakgrund	92,1 %	91,8 %	92,3 %	92,3 %	93 %	93 %	2018
Andel gymnasieelever som slutfört utbildningen inom tre år	65,1 %	--	--	63 %	74 %	74 %	2018
Andel gymnasieelever som är trygga i skolan	86 %	89 %	86 %	88 %	95 %	95 %	2018

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Kommentar
Kommunstyrelsen ska i samarbete med socialnämnden och utbildningsnämnden och i samråd med berörda stadsdelsnämnder utarbeta en modell för skolsociala stödteam	2018-01-01	2018-12-31	
Kommunstyrelsen ska i samråd med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna följa upp tillämpningen av förskolans socioekonomiska tillägg i stadens resursfördelningsmodell samt göra en kartläggning av nuvarande hantering och bedömningar av ansökningar om tilläggsbelopp för barn i behov av särskilt stöd	2018-01-01	2018-12-31	
Utbildningsnämnden ska genomföra ett pilotprojekt för att förstärka fritidsklubsverksamhetens roll i skolor med högt socioekonomiskt index i syfte att höja kunskapsresultaten och kompensera för elevernas olika förutsättningar	2018-01-01	2018-12-31	
Utbildningsnämnden ska genomföra ett pilotprojekt på tre till fem grundskolor med högt socioekonomiskt index och låga resultat där delar av det socioekonomiska tilläggsbeloppet styrs och följs upp som ett lönetillägg, i syfte att attrahera lärare till dessa skolor	2018-01-01	2018-12-31	
Utbildningsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna arbeta för att förbättra vägledning inför val av förskoleklass samt revidera riktlinjerna för övergång från förskola till skola i enlighet med skolprogrammet	2018-01-01	2018-12-31	Fortsätter 2019

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Kommentar
✓ Utbildningsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen ta fram ett mått som visar på skolornas bidrag till elevernas kunskapsutveckling (så kallat added value-mått)	2018-01-01	2018-12-31	
✓ Utbildningsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen ta fram koncept för gymnasialt pedagogikcollege och teknikcollege utifrån erfarenheterna från stadens vård- och omsorgscollege	2018-01-01	2018-12-31	
✓ Utbildningsnämnden ska i samarbete med Stockholm IT Region utreda förutsättningarna för att utse en demoskola där digitala verktyg och tekniska lösningar kan utvecklas för undervisningen	2018-01-01	2018-12-31	
✓ Utbildningsnämnden ska i samråd med arbetsmarknadsnämnden utforma en modell för att, i samverkan med arbetsgivare, hitta och tillhandahålla praktik- och praoplatser för elever i stadens grund- och gymnasieskolor. Särskilt fokus ska läggas på bristyrkesområden	2018-01-01	2018-12-31	
✓ Utbildningsnämnden ska se över stödet till skoledare och lärare samt föreslå åtgärder för att skapa ökad studiero och trygghet	2018-01-01	2018-12-31	
✓ Utbildningsnämnden ska skapa ett lärarnätverk inom programmering med syfte att öka det kollegiala lärandet. Nätverket ska vända sig till samtliga skolformer	2018-01-01	2018-12-31	
✓ Utbildningsnämnden ska säkerställa att samtliga professioner inom elevhälsan finns fysiskt representerade i grundskolans och gymnasieskolans elevhälsoteam	2018-01-01	2018-12-31	
✓ Utbildningsnämnden ska ta fram riktlinjer för övergångar mellan grundskola och gymnasieskola i enlighet med skolprogrammet	2018-01-01	2018-12-31	
✓ Utbildningsnämnden ska tillse att stadens grundskolor har rutiner för hur de ska ta emot och bemöta elever som är inskrivna i särskolan	2018-01-01	2018-12-31	
✓ Utbildningsnämnden ska under året genomföra ett pilotprojekt med lärarassistenter och studiepedagoger samt i samråd med kommunstyrelsen ta fram en strategi för kompletterande kompetenser inom skolan med syfte att öka förutsättningarna för att legitimerade lärare ska få mer tid för undervisning	2018-01-01	2018-12-31	
✓ Utbildningsnämnden ska uppdatera riktlinjerna för fritidsklubbar i syfte att skapa en mer likvärdig fritidsverksamhet med hög kvalitet över hela staden	2018-01-01	2018-12-31	
✓ Utbildningsnämnden ska utveckla behovsanalyserna i syfte att erbjuda ett attraktivt grundskoleutbud för att alla elever ska kunna välja en skola nära hemmet	2018-01-01	2018-12-31	

1.1.1 Alla elever utvecklas och når målen för sin utbildning

Indikator	Utfall 2018	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall 2017	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel elever som dagligen deltar i en styrd rörelseaktivitet	*				100 %		2018
Andel elever som vid höstterminsslut i åk 1 har uppnått grundläggande taluppfattning inom matematik	**				100 %		2018
Andel elever som vid höstterminsslut i åk 1 kan läsa bekanta meningar i korta, elevnära texter genom att använda ljudningsstrategi och helordsläsning på ett delvis fungerande sätt	***				100 %		2018
Andel elever som nått kravnivån på det nationella provet i matematik i åk 3	93 %	93 %	94 %	94 %	95 %		2018
Andel elever som nått kravnivån på det nationella provet i svenska/svenska som andraspråk i åk 3	91 %	89 %	94 %	92 %	95 %		2018

Indikator	Utfall 2018	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall 2017	Årsmål	KF:s årsmål	Period
♦ ♀ Andel elever som uppnått kravnivån på det nationella provet i matematik i åk 6	93 %	93 %	93 %	93 %	96 %		2018
♦ ♀ Andel elever som uppnått kravnivån på det nationella provet i svenska/svenska som andraspråk i åk 6	95 %	93 %	97 %	94 %	97 %		2018
♦ ♀ Andel elever som uppnått kravnivån på det nationella provet i matematik i åk 9	92 %	93 %	91 %	89 %	95 %		2018
● ♀ Andel elever som uppnått kravnivån på det nationella provet i svenska/svenska som andraspråk i åk 9	98 %	97 %	98 %	94 %	96 %		2018
● ♀ Meritvärde i årskurs 9	245,5 Poäng	235,6	256,4	241,5 Poäng	242 Poäng		2018
♦ ♀ Andel elever, av samtliga elever i åk 9, som är behöriga till nationella program	86,9 %	85,7 %	88,3 %	84,8 %	89 %		2018
● Andel legitimerade lärare i grundskolan	76,8 %			76,4 %	75 %		2018
● ♀ Andel gymnasieelever med examensbevis, oavsett studielängd	86 %	84 %	88 %	84 %	85 %		2018
♦ ♀ Andel gymnasieelever med minst betyg E i samtliga kurser i examensbevisen	79 %	76 %	81 %	78 %	80 %		2018
♦ Andel legitimerade lärare i gymnasieskolan	85,5 %			83,1 %	92 %		2018

I nuvarande inrapporteringsystem kan inte indikatorerna om rörelseaktivitet, taluppfattning i matematik och läsning i årskurs 1 följas upp på ett sätt som ger statistiskt säkerställt utfall, varför redovisningen görs på detta sätt:

* 70 procent av eleverna deltar dagligen i en rörelsestyrd aktivitet.

** Över 80 procent av eleverna har grundläggande taluppfattning i matematik enligt bedömningsstödet i 90 procent av skolorna.

*** Över 80 procent av eleverna har uppnått kraven för läsning enligt bedömningsstödet i 85 procent av skolorna.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Kommentar
✓ Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna förenkla informationsöverföring om stödsatser mellan förskola och skola för att främja tidiga insatser i skolan	2018-01-01	2018-12-31	Fortsätter 2019
✓ En översyn av gymnasiesärskolans organisation ska genomföras	2017-01-01	2018-12-31	
✓ Etablera arbetsmetoder som främjar barns och elevers digitala kompetens och kreativitet, baserat på tillgänglig forskning och internationella jämförelser samt de av skolverket framtagna nationella it-strategierna	2018-01-01	2018-12-31	
✓ Fortsatt utveckling av det systematiska kvalitetsarbetet inom introduktionsprogrammen och gymnasiesärskolan	2017-01-01	2018-12-31	
✓ Fortsätta utveckla naturskolans verksamhet och säkerställa att den finns tillgänglig för skolor även när det gäller stadens södra delar	2017-01-01	2018-12-31	
✓ Implementera skolprogrammet	2018-01-01	2018-12-31	
✓ Måluppfyllelsen för elever med funktionsnedsättningar följs upp	2012-01-01	2018-12-31	
✓ Säkerställa att läromedel är anpassade för elever med särskilda behov och att lämplig teknik finns att tillgå för elever som är i behov av detta	2014-01-01	2018-12-31	
✓ Säkerställa att placerade barn får sin utbildning i en kommunal eller fristående skola med tillstånd från Skolinspektionen	2017-01-01	2018-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Kommentar
✓ Säkerställa tillgänglighet på webben för elever, vårdnadshavare och pedagoger med funktionsnedsättningar	2012-01-01	2018-12-31	
✓ Ta fram åtgärder för att öka andelen specialpedagoger i stadens grundskolor	2018-01-01	2018-12-31	
✓ Ytterligare insatser för att alla sexåringar deltar i förskoleklassens verksamhet ska genomföras.	2017-01-01	2018-12-31	
✓ Översyn av utbudet inom, och antagning till, introduktionsprogrammen språkintrödn och individuellt alternativ	2016-01-01	2018-12-31	

1.1.2 Alla elever har en god lärmiljö

Indikator	Utfall 2018	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall 2017	Årsmål	KF:s årsmål	Period
◆ ♀ Andel elever F-klass nöjda med - Jag känner mig trygg i skolan	83 %	81 %	85 %	86 %	90 %		2018
◆ ♀ Andel elever åk 2 nöjda med - Jag kan arbeta i lugn och ro på lektionerna.	66 %	65 %	67 %	72 %	75 %		2018
◆ ♀ Andel elever åk 2 nöjda med - Jag känner mig trygg i skolan	84 %	84 %	86 %	87 %	90 %		2018
■ ♀ Andel elever åk 5 nöjda med - Jag kan arbeta i lugn och ro på lektionerna	54 %	56 %	53 %	65 %	85 %		2018
◆ ♀ Andel elever åk 5 nöjda med - Jag känner mig trygg i skolan	78 %	82 %	75 %	84 %	90 %		2018
◆ ♀ Andel elever åk 8 nöjda med - Jag kan arbeta i lugn och ro på lektionerna	46 %	48 %	45 %	55 %	56 %		2018
■ ♀ Total frånvaro i grundskolan	8,5 %			8,3 %	5 %		2018
◆ ♀ Andel gymnasieelever nöjda med - Det är arbetsro på mina lektioner	53 %	53 %	54 %	58 %	62 %		2018
◆ ♀ Total frånvaro i gymnasieskolan	13,7 %			14,8 %	13 %		2018

1.1.3 Alla elever har inflytande över, förståelse för och tar ansvar för sitt eget lärande utifrån sina förutsättningar

Indikator	Utfall 2018	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall 2017	Årsmål	KF:s årsmål	Period
◆ ♀ Andel vårdnadshavare F-klass nöjda med - Jag och mitt barn vet vad mitt barn behöver för att lära och utvecklas	74 %	72 %	76 %	77 %	80 %		2018
◆ ♀ Andel vårdnadshavare fritidshem nöjda med – det inflytande mitt barn har över fritidshemmets aktiviteter	75 %	74 %	76 %	72 %	80 %		2018
■ ♀ Andel vårdnadshavare åk 2 nöjda med - Jag och mitt barn vet vad mitt barn behöver för att lära och utvecklas	64 %	65 %	64 %	70 %	83 %		2018
◆ ♀ Andel elever åk 5 nöjda med - Jag vet vad jag behöver kunna för att nå målen i de olika ämnena	68 %	69 %	68 %	74 %	85 %		2018

Indikator	Utfall 2018	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall 2017	Årsmål	KF:s årsmål	Period
♀ Andel elever åk 8 nöjda med - Jag vet vad jag behöver kunna för att nå målen i de olika ämnena	46 %	52 %	42 %	55 %	70 %		2018
♀ Andel elever i åk 8 som anser att de har inflytande i skolan	51 %	52 %	52 %	61 %	82 %		2018
♀ Andel gymnasieelever nöjda med - Hur deras lärare informerar om vad som krävs för att uppnå de olika betygen	54 %	58 %	51 %	61 %	65 %		2018
♀ Andel gymnasieelever nöjda med - Hur deras lärare under kursens gång informerar om hur man ligger till	47 %	54 %	42 %	55 %	60 %		2018
♀ Andel gymnasieelever nöjda med - Jag får vara med och påverka hur vi arbetar under lektionerna	34 %	37 %	31 %	41 %	50 %		2018

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla

 Uppfylls helt

Ökad skolnärvaro och bättre skolresultat i utvalda grundskolor i ytterstaden för elever som riskerar att fara illa är särskilt prioriterat. År 2013 fick socialnämnden i Stockholms stad i uppdrag att stödja och finansiera ett pilotprojekt med syfte att utveckla arbetsmetoder baserade på samverkan mellan skola och socialtjänst kallat *PPSS (Pilotprojekt skola – socialtjänst)*. Inom projektet prövades olika modeller för förebyggande insatser i skolan. Mot bakgrund av de samlade erfarenheter som gjorts, utarbetades ett ramverk för skolsociala team under 2017 för att etablera en permanent verksamhet. Ramverket beskriver stadens modell för hur ett förebyggande skolsocialt arbete ska bedrivas och ingå i det lokala BUS-arbetet och inordnas i befintliga samverkansstrukturer. Skolsociala team avser att stärka skolans ordinarie skolsociala uppdrag genom ett närmare och strukturerat samarbete med medarbetare från socialtjänstens förebyggande verksamheter. En styrande samverkansgrupp har bildats bestående av samtliga grundskolechefer och stadsdelsförvaltningarnas avdelningschefer för socialtjänsten i syfte att skapa större likvärdighet över staden. Arbetet med skolsociala team pågår i sju stadsdelsförvaltningar.

Utbildningsförvaltningen har tillsammans med uppföljningsansvarig från stadsledningskontoret och socialförvaltningen, avdelningen för stadsövergripande sociala frågor samt stadens ungdomsmottagningar genomfört en riktad utbildning till grund- och gymnasieskolan om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter för ungdomar med särskilda behov. Målgrupp för föreläsningen var representanter från elevhälsoteam, lärare och elevassistenter. Föreläsningen genomfördes av barnmorska och kurator från Stockholms skolors ungdomsmottagning i november och 94 personer deltog. Utvärdering visar att föreläsningen var uppskattad, 87 procent ansåg att föreläsningen gav ökade kunskaper om sexuell och reproduktiv hälsa.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Kommentar
✓ Kommunstyrelsen ska i samarbete med utbildningsnämnden, stadsdelsnämnderna och stadens ungdomsmottagningar genomföra en särskild satsning på sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter	2018-01-01	2018-12-31	
✓ Socialnämnden och utbildningsnämnden ska utveckla samverkan inom ramen för arbetet med SkolFam för familjehemsplacerade barn, t.ex. genom gemensam kompetensutveckling	2018-01-01	2018-12-31	Pågår kontinuerligt

Nämndmål:

Utöka samarbetet med socialtjänsten för tidiga sociala insatser

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Utökat samarbetet med socialtjänsten kring elever med omfattande frånvaro i syfte att öka skolnärvaron och på sikt även måluppfyllelsen.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar

● Uppfylls helt

Förvaltningens säkerhetsfunktion har under året genomfört över 100 skolbesök. Teman har varit arbetet mot våldsbejakande extremism, stadens gemensamma arbetsmiljösystem, försäkringsärenden, beställning av kameraövervakningssystem inomhus, samt stöd vid övningar, exempelvis inrymning. Kunskapsnivån kring de olika områdena varierar men ambitionsnivån är hög på stadens skolor.

Ett huvudtema vid skolbesök har varit arbetsmiljösystemet KIA, där anmälningarna ökat med 20 procent jämfört med året innan. Stora utbildningsinsatser har genomförts i syfte att höja kunskapsnivån på alla nivåer för att säkerställa att händelser anmäls, utreds och följs upp på ett systematiskt och medvetet sätt, allt för att minimera risken att händelsen inträffar igen.

Utbildningsnämnden fastställde under våren handlingsplanen mot våldsbejakande extremism. Fyra utbildningstillfällen kring våldsbejakande extremism har genomförts i samarbete med stadsledningskontoret och cirka 500 personer från stadens skolor har deltagit. Utbildningarna gav information kring hur skolans personal kan hantera förekomsten av våldsbejakande miljöer inom ramen för skolans uppdrag. Kunskapsspridning och dialog genomförs vid skolbesök som en del av handlingsplanen inom området för att påverka elevernas attityder och värderingar.

Utbildningsinsatser har under 2018 genomförts i försäkringsfrågor i samverkan med S:t Erik Försäkring i syfte att säkerställa att skolor får den ersättning de är berättigade till. Även inom det systematiska brandskyddsarbetet har utbildningsinsatser fortsatt. Skolorna arbetar effektivt

och med gott resultat med sitt systematiska brandskyddsarbete, vilket resulterat i att skadegörelsen fortsätter att minska.

En ökning har skett vad gäller installation av kameraövervakningssystem jämfört med året innan.

Stöd till skolor om riskanalysarbetet rörande hot och våld samt stöd vid krisövningar, främst när det gäller inrymning, har inletts.

Informationssäkerhet

Utbildningsförvaltningen ser till att information som finns i verksamhetssystem och lärresurser hanteras korrekt utifrån informationssäkerhetsaspekter. Ett kontinuerligt förvaltnings- och informationssäkerhetsarbete har genomförts där it-system, webbtjänster och appar informationsklassificerats, riskanalyserats och säkerhetsgranskats fortlöpande.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Kommentar
Kommunstyrelsen ska i samarbete med utbildningsnämnden och socialnämnden utveckla samverkan kring tidiga insatser för att snabbt kunna inleda åtgärder för att motverka att barn och ungdomar i riskmiljöer rekryteras till brottslighet och kriminella gäng	2018-01-01	2018-12-31	Pågår kontinuerligt

Nämndmål:

Skolan är säker och trygg

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Organisationen av förebyggande säkerhetsarbete och krishantering är sådan att frågorna kan hanteras så nära berörda som möjligt och att effekterna av inträffade händelser minimeras. Säkerhetsarbetet ingår som en naturlig del i den ordinarie verksamheten med ständiga förbättringsåtgärder och leder till säkerhet och trygghet för elever och medarbetare.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla

 Uppfylls helt

Förvaltningen bedriver sedan 2015 ett övergripande samarbete med idrottsförvaltningen och SISAB i syfte att öka antalet bokningsbara salar för idrotts- och föreningslivet. Antalet bokade timmar i skolidrottssalar utanför skoltid uppgick till 89 485, en väsentlig förbättring (drygt åtta procentenheter) jämfört med 2017. Under året har 7 skolidrottslokaler tillgängliggjorts i Alvikskolan (2 hallar), Ålstensskolan, Rålambshovsskolan, Matteus skola, Herrängens skola och Årstadalskolan. Utöver dessa har under året 2 idrottssalar tillgängliggjorts i Hägerstenshamnens skola och Mälarhöjdens skola där projektet startades under 2017.

Indikator	Utfall 2018	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall 2017	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Antal bokade timmar i skolidrottshallar utanför skoltid	89 485			82 716	90 000	90 000	2018

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Kommentar
Idrottsnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och SISAB tillgängliggöra minst fem stycken skolidrottslokaler	2018-01-01	2018-12-31	

Nämndmål:

Skolgårdsytor och idrottslokaler görs tillgängliga för alla stockholmare

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Fler stockholmare har tillgång till fler ytor för rörelse och motion

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande

 Uppfylls delvis

Arbetet med kultur i skolan har utgått från skolan styrdokument och från Stockholms stads program för barn- och ungdomskultur *Kultur i ögonhöjd - för, med och av barn och unga*.

Skapande skola

Alla kommunala grundskolor utom sex har ansökt och beviljats medel för att arbeta med Skapande skola under läsåret 2018/2019. Från Statens kulturråd har förvaltningen beviljats 12,1 mnkr för Skapande skola som kan användas under läsåret 2018/2019. Webbplatsen Kulan kvalitetssäkrar utbudet av professionella kulturaktörer för skolorna i detta arbete via kulturförvaltningen.

Skapande skola har under åren bidragit till att skolorna i hög grad kopplar skolans uppdrag, ämnesmål och övergripande mål till sitt arbete med kultur och estetiska lärprocesser. Detta har gett eleverna större möjligheter till fördjupade kunskaper och skapat förutsättningar för nya arbetssätt då skolor kan tillämpa teori i praktiken för att utveckla undervisningen. Bidraget har också med fördel kombinerats i skolornas arbete kring digitalisering. I samband med skolornas läs- och språkutvecklande arbete är kulturen en viktig del där ytterligare sätt att lära sig kan ske genom till exempel berättande, workshops, pantomin, skrivarkverkstad och möte med författare. Detta utvecklar elevernas möjligheter till kommunikation på olika sätt och gynnar särskilt nyanlända elever och elever med olika funktionsnedsättningar som ges bättre förutsättningar att uttrycka sig och komma in i skolans verksamhet.

Stockholmskällan uppmärksammar hundraårsjubileet av rösträttsreformen

Stockholmskällan har under 2018 ägnat särskild uppmärksamhet åt hundraårsjubileet av rösträttsreformen 1918 och den kvinnliga rösträtten. Artiklarna om Allmän och lika rösträtt

samt Vägen mot demokrati har varit de mest besökta artiklarna under året. Stockholmskällan har genomfört en rad skolbesök och tagit fram flera nya lektionsförslag för att inspirera till användning av historiska primärkällor i undervisningen.

Kartläggning av samarbeten med Kulturstudier

En kartläggning av förvaltningens samarbeten med stadens museer har genomförts. Kartläggningen ger en översiktlig bild och många positiva exempel på hur stadens grundskolor samarbetar med museerna och tar del av deras pedagogiska verksamhet.

Kulans arbetsgrupp anpassar webbplatsen Kulan

Arbetet med att utveckla och förenkla Kulans webbplats har under året påbörjats och fortlöper i nära samarbete med kulturförvaltningen.

Samverkan med kulturförvaltningen kring Skolbio

Skolbio ingår numera i Kulans utbud med en särskild skolbiopremie om 15 kronor per elevbiljett. En kampanj har genomförts under höstterminen 2018 för högstadiet och gymnasieskolan, vilket har ökat antalet elevbesök. Under året har flera olika skolor använt tjänsten, vilket tyder på att fler skolor har fått upp ögonen för verksamheten. Samarbetet fortsätter under 2019 för att utvärderas i ett senare skede.

Nämndmål:

Eleverna upplever och deltar i kulturlivet

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Alla elever får ta del av professionella kulturupplevelser. Kultur, estetiska lärprocesser och eget kreativt skapande är en integrerad del i lärandet.

Indikator	Utfall 2018	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall 2017	Årsmål	KF:s årsmål	Period
◆ ♀ Andel elever i åk 5 nöjda med - Jag är nöjd med de kulturupplevelser som jag får ta del av i skolan (t.ex. författarbesök, teater, konserter och museibesök).	63 %	65 %	63 %	74 %	76 %		2018
■ ♀ Andel elever i åk 8 nöjda med - Jag är nöjd med de kulturupplevelser som jag får ta del av i skolan (t.ex. författarbesök, teater, konserter och museibesök).	42 %	42 %	44 %	50 %	55 %		2018
◆ ♀ Andel gymnasieelever nöjda med - Jag är nöjd med de kulturupplevelser som jag får ta del av i skolan (t.ex. författarbesök, teater, konserter och museibesök).	47 %	48 %	46 %	51 %	55 %		2018

KF:s inriktningsmål:

2. Ett klimatsmart Stockholm

● Uppfylls helt

Utbildningsförvaltningen och miljöförvaltningen har under året utrett hur nämnderna kan samverka för att utveckla arbetet med lärande för hållbar utveckling i stadens skolor. Förutom att samverka med miljöförvaltningen föreslås utvecklas ytterligare fastslås också att flera av skolorna har ett pågående arbete kring lärande för hållbar utveckling i samverkan med andra aktörer. Några exempel är:

- Klimatvandringar – lärare kan utbildas för att hålla undervisning om klimatfrågan kompletterat med stadsvandring. I stadsvandringen får eleverna information om arbetet med att anpassa staden till ett förändrat klimat.
- Vetenskapens Hus/Naturens Hus
- Bolincentret
- Eggeby Gård
- Fältlabbet/Mobila naturskolan
- SISAB - Energiagenterna
- Samverkan med stadsdelsförvaltningar – skolorna har direkt kontakt med miljösamordnare och skriver medborgarförslag.
- Klimatvågen - en interaktiv utställning som lärare kan utbildas i att använda i undervisningen.
- Miljöbarometern – publicering av miljödata
- Webbutbildning *kemikaliesmart förskola* för förskolelärare och förskolechefer
- Stockholm Vatten och avfall – interaktiva utbildningar
- Informationsmaterial från miljöförvaltningen.

Arbetet för att utveckla lärande för hållbar utveckling genom samarbeten med stadens andra förvaltningar och myndigheter, det civila samhället och näringslivet har fortlöpt inom gymnasieskolorna, främst Globala gymnasiet, Norra Real, Thorildsplans gymnasium samt Anna Whitlocks gymnasium.

Förvaltningen kommer att behöva arbeta än mer med att utveckla hur skolorna kan komma åt och nyttja stadens befintliga organisation för att eleverna ska ges möjlighet att ta del av hur staden arbetar med utmaningar vad gäller miljö och klimat lokalt.

Genom bättre samordning och styrning har förvaltningen under 2018 ökat återbruket av möbler och inventarier och detta fortsätter, bland annat vid verksamhetsförändringar, genom att använda Stocket, en tjänst från serviceförvaltningen som bland annat bidrar till bättre klimat (<https://stocket.stockholm.se/>).

Naturskola

Den mobila naturskolan, vid namn Fältlabbet, som invigdes i maj 2018 har under höstterminen genomfört skolprogram med 40 klasser från 11 olika skolor i söderförort. Det

innebär att verksamheten har nått 955 elever sedan invigningen. Det finns två färdigutvecklade skolprogram och ytterligare två som är under utveckling inför vårterminen 2019. Under hösten anordnades även en lärarkväll för Stockholms lärare med föreläsning och information om Fältlabbetts verksamhet, 22 lärare deltog. Utvärderingar av Fältlabbetts verksamhet visar att lärarna är nöjda med den verksamhet som Fältlabbet erbjuder.

Under hösten har en styrgrupp inrättats för att följa upp de naturskoleaktiviteter som sker i staden. Deltagande är representanter från Naturens hus, Eggeby gård samt från Fältlabbet. Under året har 52 skolor genomfört besök på någon av naturskolorna.

Klimatutbildning

Bolincetret för klimatforskning, vid Stockholms universitet, har i samarbete med förvaltningen och Vetenskapens hus arbetat fram utbildningar om klimatförändringar för lärare. Utbildningen har genomförts vid två tillfällen under året, med ett 50-tal lärare. Det har lett till ökade kunskaper om pågående klimatförändringar ur ett geologiskt perspektiv, men också vad enskilda individer såväl som samhälle kan göra för att minska påverkan på klimatet. Lärarna fick också pröva på övningar ur det *klimatkit* som de får med sig till sina skolor efter utbildningen. Klimatkitet innehåller laborationer som ska hjälpa lärarna att föra kunskapen vidare till elever och inspirera till handling. Den utvärdering som genomfördes efter avslutad utbildning visar att samtliga lärare som svarat var nöjda med utbildningen som de anser berikat dem när de ska undervisa sina elever kring klimatfrågor.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1 Energianvändningen är hållbar

● Uppfylls helt

Merparten av utbildningsnämndens verksamhet bedrivs i fastigheter ägda av SISAB. Åtgärder för förbättrad energihushållning genomförs, som energieffektivisering av elvärme, belysning, motordrift med mera. SISAB anger i sin utfallsrapport för 2018 att andelen köpt energi för uppvärmning och kyla samt för all el- och gasanvändning minskar samt att andelen årlig energiproduktion baserad på solenergi ökar. SISAB har också arbetat med att utveckla fossila energikällor och planerar att vara helt oljefria år 2020.

Nämndmål:

Skolan bidrar till en hållbar livsmiljö

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Det finns strategier för energihushållning, kosthållning och hållbar utveckling. Detta vävs även in i undervisningen för att synliggöra betydelsen av det personliga ansvaret för vår gemensamma livsmiljö och hälsa.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade

● Uppfylls helt

Arbetet för miljöanpassade transporter består bland annat av ett systematiskt arbete för att minska miljöbelastningen från nämndens transporter och resor.

Ett tiotal fordon (bilar och lastbilar) finns inom förvaltningen och de är miljöbilsklassade.

Indikator	Utfall 2018	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall 2017	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel miljöbränsle i stadens etanol- och biogasfordon	Kan anges i februari	70 %			85 %	85 %	VB 2018

Nämndmål:

Skolan bidrar till en hållbar livsmiljö

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Det finns strategier för energihushållning, kosthållning och hållbar utveckling. Detta vävs även in i undervisningen för att synliggöra betydelsen av det personliga ansvaret för vår gemensamma livsmiljö och hälsa.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning

● Uppfylls helt

I utbildningsnämndens funktionsprogram för skollokaler är utemiljö en av funktionsgrupperna. I projekt används systemet Byggsvarubedömningen som säkerställer att bra material används och att Stockholms stads miljöprogram avseende byggprodukter följs. Myndighetskrav och stadens egna krav i form av policys och program ska följas.

Skolgårdsutveckling

I det särskilda projektet kring skolgårdsutveckling säkerställs att skolans elever ges en viktig roll i utformningen av sin utemiljö. Fem skolgårdar färdigställdes under 2018.

Nämndmål:

Skolan bidrar till en hållbar livsmiljö

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Det finns strategier för energihushållning, kosthållning och hållbar utveckling. Detta vävs även in i undervisningen för att synliggöra betydelsen av det personliga ansvaret för vår gemensamma livsmiljö och hälsa.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Kommentar
Utbildningsnämndens arbete med skolgårdsutveckling sker med utgångspunkt i miljöprogrammets mål om biologisk mångfald och grönska	2017-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva

 Uppfylls helt

Antalet skolenheter där matavfall hämtas från 140-liters matkärl har under 2018 ökat till 90 stycken jämfört med 73 stycken 2017. Även antalet enheter där pumpbart avfall hämtas från tank har ökat, från 25 enheter till 32 enheter. Uppgifterna kommer från Stockholm Avfall AB.

Förvaltningen kan inte ännu ange ett utfall för nämndindikatorn *Antal skolor som har följt upp skolans måltidsverksamhet*. Senast den 8 februari ska alla stadens grund- och gymnasieskolor ha genomfört den årliga uppföljningen av sin egen skolmåltidsverksamhet.

Nämndmål:

Skolan bidrar till en hållbar livsmiljö

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Det finns strategier för energihushållning, kosthållning och hållbar utveckling. Detta vävs även in i undervisningen för att synliggöra betydelsen av det personliga ansvaret för vår gemensamma livsmiljö och hälsa.

Indikator	Utfall 2018	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall 2017	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Antal skolor som har följt upp skolans måltidsverksamhet utifrån utbildningsförvaltningens checklista för skolmaten	Kan anges i februari				100 %		2018
Enheter som sorterar ut matavfall för biologisk behandling	90 sorterat				80 sorterar		2018

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Kommentar
Förebygga uppkomsten av avfall och öka insamlingen av matavfall	2017-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.5 Stockholms miljö är giftfri

◆ Uppfylls delvis

Förvaltningen har genomfört en revidering av nuvarande riktlinjer för skolmåltiderna vilka även inkluderat förskolorna och gymnasieskolorna.

Kompetensutvecklingsinsatser inom bland annat livsmedelssäkerhet, allergikost samt ett fokus på klimatsmarta måltider såsom praktisk vegetarisk matlagning inriktad på skolköken har genomförts. Cirka 250 personer i skolköken har genomfört utbildningen i praktisk vegetarisk matlagning.

En konferens för kökschefer inom grund- och gymnasieskolorna har genomförts med bland annat föreläsningar om barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, psykosocial arbetsmiljö i köken och fysisk aktivitet för elever. Chefer har utbildats i lagstiftning och regelverk inom personalfrågor och skolmåltider. Kostfunktionen har också medverkat i en kick off i ett projekt för ökad rörelse och hälsosamma matvanor.

En upphandling har genomförts av ett kostdatasystem i syfte att mäta både näring och klimatpåverkan på de måltider som serveras på skolorna. Avtalet beräknas finnas på plats 2019.

Utvecklingsledare som medverkat i ett projekt för att öka måluppfyllelsen inom skolmåltiden har fått handledning.

Förvaltningen har arbetat och hållit i referensgrupper för arbete med stadens livsmedelsupphandling i samverkan med serviceförvaltningen.

Andelen inköpta ekologiska livsmedel har ökat jämfört med föregående år, men årsmålet uppnås inte helt. De ekologiska varorna har oftare varit slut hos leverantören, sannolikt på grund av sämre tillgång. Andelen varierar tämligen mycket mellan förvaltningens enheter och det finns många goda exempel att ta vara på i det fortsatta arbetet med att höja andelen ekologiska livsmedel.

Indikator	Utfall 2018	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall 2017	Årsmål	KF:s årsmål	Period
◆ Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	41,1 %			36,5 %	45 %	45 %	2018

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Kommentar
✓ Utbildningsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden ska under året utreda hur man kan samverka för att utveckla arbetet med lärande för hållbar utveckling i stadens skolor	2018-01-01	2018-12-31	
✓ Utbildningsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och i samråd med miljö- och hälsoskyddsnämnden revidera riktlinjerna för måltider i stadens skolor med syfte att öka andelen ekologisk mat och minska klimatpåverkan	2018-01-01	2018-12-31	

Nämndmål:

Skolan bidrar till en hållbar livsmiljö

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Det finns strategier för energihushållning, kosthållning och hållbar utveckling. Detta vävs även in i undervisningen för att synliggöra betydelsen av det personliga ansvaret för vår gemensamma livsmiljö och hälsa.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund

● Uppfylls helt

Förvaltningen har i samverkan med SISAB tagit fram ett stödmaterial om sund inomhusmiljö. Materialet syftar till att höja kunskapsnivån och ge konkreta råd kring olika aspekter av skolans fysiska inomhusmiljö. Materialet har presenterats för skolorna och publicerats på stadens Intranät. Inomhusmiljön påverkas även av fastighetsägarens byggnadsåtgärder.

I projekt med SISAB används systemet Byggvarubedömningen som säkerställer att bra material används. Användningen av Byggvarubedömningen säkerställer även att Stockholms stads miljöprogram avseende byggprodukter följs. En uppdatering av funktionsprogrammet som beslutades 2018 innebär att Byggvarubedömningen eller motsvarande system också ska användas när förvaltningen beställer åtgärder i byggnader som ägs av andra än SISAB.

Nämndmål:

Inomhusmiljön i Stockholms skolor är sund

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Kraven för sund inomhusmiljö följs i alla delar i stadens skolor

KF:s inriktningsmål:

3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

● Uppfylls helt

Utbildningsförvaltningen bedömer att nämnden uppfyller kommunfullmäktiges inriktningsmål inom området.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1 Stockholm är en världsledande kunskapsregion

● Uppfylls helt

Samverkan med regionens lärosäten har fördjupats på flera plan utifrån intentionerna i utbildningsnämndens strategi för forskning och utveckling, FoU, och den nya FoU-planen som sträcker sig från 2018 till 2021. Staden har tillsammans med Stockholms universitet gått in i en försöksverksamhet med praktisknära forskning. Syftet är att prova och utveckla olika modeller för samverkan mellan lärosäten och skolhuvudmän kring forskning i och om skola och lärarutbildning. Det gemensamma bidraget är samverkansplattformen Stockholm Teaching & Learning Studies (STLS). Ett arbete har påbörjats med att utveckla STLS till en mer långsiktigt hållbar modell för regionalt samarbete genom att till exempel ta fram mallar för avtal och organisationsmodeller som säkerställer förankring och inflytande för deltagande skolhuvudmän. Andra syften är att stärka den forskning som bedrivs i relation till skolhuvudmännens kvalitetsarbete, att vässa formerna för att säkerställa kvalitet såväl i ett professions- som i ett vetenskapligt perspektiv och att se till att den forskning som produceras inom STLS blir tillgänglig för lärare. Slutligen vill man pröva möjligheten att bredda verksamheten genom att öppna för lärarstudenter att delta inom ramen för sina självständiga arbeten.

Partnerskapet med Ifous förnyades med ett ettårigt avtal för 2018. Ifous är ett fristående forskningsinstitut som bedriver praktisknära forskning och konkret utvecklingsarbete som ska komma till nytta i svensk skola och förskola. I oktober genomfördes ett så kallat högnivåseminarium på Ifous, där samtliga myndighetschefer för skolmyndigheterna deltog tillsammans med företrädare för utbildningsförvaltningen.

Lärarnas forskningskonferens kring ämnesdidaktik och undervisningsutveckling för lärare, skolledare och forskare innehöll föreläsningar, seminarier där pågående och avslutade projekt presenterades, samt rundabordssamtal med diskussioner om aktuella ämnesdidaktiska utmaningar.

Förvaltningen samarbetar med externa aktörer kring kompetensförsörjningsfrågan i Stockholmsregionen. Bland annat ingår förvaltningen i RUN Sthlm (regionalt utvecklingsnätverk Stockholm) tillsammans med kommuner och lärosäten i regionen. Inom ramen för RUN Sthlm har nätverksträffar med fokus på gemensamma utmaningar gällande kompetensförsörjning i förskola och skola hållits under 2018.

Verksamhetsförlagd utbildning och Centrum för professionsutveckling

Under 2018 har cirka 3 500 lärarstudenter varit inskrivna i verksamhetsförlagd utbildning (VFU) i Stockholms skolor och förskolor. VFU är ofta den första kontakten en lärarstudent har med Stockholms stad som eventuellt blivande arbetsgivare och är en viktig rekryteringsplattform. De lärarstudenter som gör sin VFU i stadens skolor och förskolor ska ges ett gott bemötande och ges en positiv bild av läraryrket. För att stärka förvaltningarnas VFU-handledare i sitt uppdrag har handledarutbildning samt handledarseminarier erbjudits handledare i samarbete med Stockholms universitet och Södertörns högskola.

Projektet med övningsskolor som pågått sedan 2012 i samarbete med Stockholms universitet avslutas den 31 december 2018. Erfarenheterna av arbetet med övningsskolor visar att en koncentration av studenter, nära samarbete mellan huvudman, skola och lärosäten ger bättre VFU för studenterna och bidrar till skolans pedagogiska utveckling. Utifrån erfarenheterna har Stockholms universitet gjort om sin VFU-organisation och påbörjat arbetet med införandet av VFU-kuster som ska möjliggöra närmare samarbete och koncentration av studenter.

Under första halvåret startade fyra stadsdelsförvaltningar två gemensamma centrum för professionsutveckling (CPU) i samarbete med Södertörns högskola. Syftet är att skapa ett närmare samarbete mellan högskolans lärare och handledare från stadens förskolor och skolor och att ge studenter på förskolläraryrket och lärarprogrammen en hög kvalitet i den verksamhetsförlagda utbildningen. Det ökar även möjligheten för staden att rekrytera förskollärare och lärare. Stadsdelsförvaltningarna har under året tagit emot cirka 30 studenter i CPU från förskolläraryrket vid Södertörns högskola.

Handledarutbildningar har genomförts i de CPU där förskollärare från de fyra stadsdelsförvaltningarna deltagit. Därutöver har kompetensutveckling i naturkunskap påbörjats i Skarpnäck och dessutom har introduktions- och bedömningsseminarier för VFU genomförts och utvecklats i samarbete med Södertörns högskola.

Ett nytt samverkansavtal mellan lärosäten och skolhuvudmännen i regionen har tagits fram inom ramen för Storsthlm (tidigare KSL). Avtalet reglerar den verksamhetsförlagda utbildningen och börjar gälla från och med år 2019.

Gymnasieskolornas samverkan med högskola och näringsliv

Stadens gymnasieskolor uppvisar en bred extern samverkan med högskola och näringsliv med syfte att bidra till elevernas undervisning. Det är i olika grad formaliserade samarbeten kring allt från yrkesprogrammets arbetsplatsförlagda lärande till samarbeten med högskola, näringsliv och ideella organisationer inom de högskoleförberedande programmen. Vid uppföljning av skolornas externa samverkan framgår några exempel på lokala förbättringsområden. Samverkan skulle i större omfattning ske i årskurs 1 och 2 bland annat med syfte att synliggöra möjliga yrkesutgångar/högskolespår tidigare i utbildningen. Ett annat område som lyfts för utveckling är att stärka samarbetet inom utbildningarna mellan undervisande lärare

och skolornas studie- och yrkesvägledare för att synliggöra kopplingen mellan aktuell undervisning och elevernas framtidsmöjligheter efter utbildningen.

Indikator	Utfall 2018	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall 2017	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	3 500				3 500	Tas fram av nämnd	VB 2018

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Kommentar
Kommunstyrelsen ska i samarbete med utbildningsnämnden och exploateringsnämnden samt i samråd med berörda stadsdelsnämnder vid behov stödja regeringen och dess myndigheter med ansökningsförfarandet för en ackrediterad Europaskola	2018-01-01	2018-12-31	Ansökan avslogs

Nämndmål:

Alla elever har kontakt med högskolor, branscher, näringsliv och andra aktörer

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Alla elever ska under sin utbildning ha kontakter med högskola, branscher eller näringsliv utifrån utbildningens innehåll och mål. Eleverna ska därigenom ges möjlighet till kunskap, inspiration och underlag inför framtida studier och yrkesval.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Kommentar
Gymnasieskolorna ska i tertialrapport 2 redovisa samarbeten/kontakter med högskolor, branscher, näringsliv och andra aktörer	2016-01-01	2018-12-31	

Nämndmål:

Utbildningsförvaltningen arbetar aktivt för att stärka och utveckla samverkan med lärosäten och andra externa aktörer

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Utbildningsförvaltningen bidrar till att stärka Stockholm som världsledande kunskapsregion genom att utveckla samverkan med lärosäten, myndigheter och andra externa aktörer såväl regionalt som nationellt och ge både elever och lärare möjlighet till olika former av samarbeten

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva

● Uppfylls helt

Samarbete med arbetsmarknadsförvaltningen

Förvaltningen och arbetsmarknadsförvaltningen har samverkat i arbetet med att ta fram en modell för en sammanhållen utbildningsväg för nyanlända i övre tonåren inom ramen för projektet Elevteam på Komvux som finansieras av stadens sociala investeringsfond. För många nyanlända ungdomar som kommer till Sverige i tonåren är det svårt att hinna fullfölja en gymnasieutbildning inom ramen för gymnasieskolan. Samverkan mellan utbildningsförvaltningen och vuxenutbildningen har varit central för att stärka nyanlända ungdomars möjlighet att fullfölja sina gymnasiestudier inom vuxenutbildningen. Inom ramen för projektet genomförs information om vuxenutbildningen både till personal och till elever på språkinträdning. Det tvärprofessionella elevteamet som består av studie- och yrkesvägledare, speciallärare, studiehandledare och kurator erbjuder även individuellt stöd inför övergången till och i studier vid vuxenutbildningen. Projektet började arbeta med ungdomar under höstterminen och fortsätter under 2019.

Arbetet med att ta fram arbetssätt och metoder för att förebygga avhopp från gymnasieskolan har skett inom ramen för samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen i arbetet med det kommunala aktivitetsansvaret. En kartläggning och analys av behoven har tagits fram och handlingsplanen för det kommunala aktivitetsansvaret har reviderats. De två projekten SUSAS, Stockholms ungdomar studerar eller arbetar, och Förstärkta vidaregångar har fortsatt arbetet med förstärkta övergångar och genom förebyggande insatser bidra till att ungdomar ska påbörja studier, fullfölja sina gymnasiestudier samt få stöd i en vidaregång efter gymnasieskolan.

Förstärkta vidaregångar

Två coacher från Jobbtorg Unga Globen-Skärholmen har sin arbetsplats på Enskede gårds gymnasium där de stöttar eleverna i vidaregången från skolan. Målet med det treåriga projektet är att genom samverkan ta fram en modell där ungdomar från introduktionsprogram under skoltiden får en etablerad kontakt mot arbete eller vidarestudier. Coacherna träffar främst elever som gör sitt sista år på skolan och gör bland annat studiebesök på både skolor och företag inför vidaregången. Projektet påbörjades under 2018 och tillsammans med de elever som coacherna då träffade gjordes en planering innan eleverna lämnade skolan, exempelvis till vuxenutbildning, praktik, jobb och inskrivning på Arbetsförmedlingen och Jobbtorg. Av de avgångselever som projektet har arbetat med har samtliga fått konkret stöd till fortsatt aktivitet.

Projekt SUSAS – Stockholms unga studerar eller arbetar

Utbildningsförvaltningens och arbetsmarknadsförvaltningens ESF-finansierade projekt SUSAS ska under totalt tre läsår arbeta för att fler ungdomar i Stockholms stad ska fullfölja sina

gymnasiestudier. Projektet beräknas arbeta med totalt 300 deltagare. SUSA är inne på sitt sista år. Av projektets redovisning till Statistiska centralbyrån framgår att 104 deltagare avslutat SUSA enligt plan i augusti 2018. Av dessa hade 93 personer angivits vara i utbildning.

SUSA har, tillsammans med Arbetsmarknadsförvaltningens Ung i centrum, under sommaren arbetat med en satsning för ungdomar mellan årskurs nio och gymnasieskolan. I delprojektet SUSA Sommar 2018 togs totalt cirka 40 ungdomar emot. De har erbjudits sommarjobb i kombination med studie- och yrkesvägledning, självstärkande och sociala aktiviteter med syfte att öka ungdomarnas förutsättningar att fullfölja sina gymnasiestudier.

Under läsåret 2017/2018 har projektet på uppdrag av styrgruppen genomfört anpassningar för att hitta en SUSA-metod. SUSA på Stockholms byggtekniska gymnasium och på ESS-gymnasiet har avslutats under läsåret 2017/2018. Under läsåret 2018/2019 kommer SUSA endast att arbeta enligt det individuella spåret, med totalt 100 elever i årskurs 9. Samtliga kommunala grundskolor inom socioekonomiskt utsatta områden har erbjudits att delta i projektet och samarbete har påbörjats med 16 skolor under våren. Från och med höstterminen 2018 har projektmedarbetarna arbetat enligt det individuella spåret på 3-4 skolor var.

Skolslussen

Samtliga cirka 950 ungdomar som vid den slutliga antagningen till gymnasieskolan saknade plats blev inbjudna till Skolslussen. Under sommaren gjorde Gymnasieantagningen Storsthlm två reservantagningar och vid skolstart hade Stockholm drygt 400 obehöriga samt nästan 200 behöriga ungdomar som fortfarande saknade plats. De flesta obehöriga elever som saknade gymnasieplats hade sökt nationella program, som de var obehöriga till, eller sökt introduktionsprogram i annan kommun eller fristående skola men inte i sin hemkommun. I september hade enligt barn- och elevregistret de flesta behöriga eleverna en gymnasieplats.

Totalt har slussen haft 1 142 besök av ungdomar under hösten. De har fått vägledning och information om plats på gymnasieskolan, oavsett behörighet. De elever från grundskolan som inte hade sökt en gymnasieutbildning hade fått förlängd skolplikt, hade planerat för utlandsflytt och/eller utlandsstudier. Samverkan med antagningshandläggarna har skett löpande under antagningsprocessen. Informationsinsatser till studie- och yrkesvägledare, på både grund- och gymnasieskolor, är genomförda under vår- och höstterminen med syfte att få fler ungdomar antagna på sina gymnasieval samt förebygga avbrott.

Fler platser för feriejobb

Ett sätt att främja goda och jämlika uppväxtvillkor är att erbjuda stadens ungdomar sommarjobb via Stockholms stad. Under sommaren 2018 tillhandahöll förvaltningen 289 platser för sommarjobb. Vidare erbjöd förvaltningen också fler ungdomar sommarjobb i egen regi än det uppsatta årsmålet, varav ungefär 6 procent av platserna tilldelades av stadsdelarna prioriterade ungdomar.

Indikator	Utfall 2018	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall 2017	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Antalet praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	58 st	30 st	28 st	50 st	50 st	500 st	VB 2018
Antalet tillhandahållna platser för feriejobb	289 st	150 st	139 st	287 st	250 st	9 000 st	VB 2018
Antalet tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	121 st			101 st	120 st	1 000 st	VB 2018
Antalet ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	78 st	39 st	39 st	74 st	74 st	9 000 st	VB 2018

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Kommentar
Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och socialnämnden göra en samlad analys med syfte att förstärka insatserna för att samtliga unga ska studera eller arbeta.	2018-01-01	2018-12-31	
Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden undersöka samarbeten för yrkesförberedande studier för nyanlända, inom ramen för både vuxenutbildning och gymnasieutbildning.	2018-01-01	2018-12-31	
Utbildningsnämnden ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden utarbeta arbetssätt och metoder för stöd för ungdomar som riskerar att hoppa av gymnasieskolan eller gå ut med ofullständiga betyg.	2018-01-01	2018-12-31	
Utbildningsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna utreda och testa projektet "Från nyanländ till nyanställd lärare" för förskolans personalkategorier.	2018-01-01	2018-12-31	

Nämndmål:

Alla stadens ungdomar studerar eller arbetar

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Alla elever i gymnasieskolan fullföljer sin utbildning, fortsätter att studera i eftergymnasiala utbildningar eller börjar arbeta. Alla elever från grundskolan som inte sökt till gymnasiet identifieras, kontaktas, erbjuds och tackar ja till en utbildningsplats eller plats i en motivationsskapande verksamhet anpassad till ungdomens förutsättningar, behov och intressen. Efter den motivationsskapande verksamheten går ungdomen vidare till utbildning, eller arbete.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.4 I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet

 Uppfylls helt

Se ovan, under mål 3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Kommentar
Utbildningsnämnden ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden ta fram en modell för en sammanhållen utbildningsväg för ensamkommande och övriga nyanlända i övre tonåren.	2018-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar

● Uppfylls helt

Utbildningsnämnden redovisar ett överskott om 152,6 mnkr före och ett överskott om 1,5 mnkr efter resultatdispositioner. Resultatet efter resultatdispositioner bygger på att nämndens resultatenheter ökar sina fonder med 151,1 mnkr.

Under avsnitt 5 beskrivs det ekonomiska utfallet.

Nämndmål:

Det ekonomiska resultatet är i balans

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Nämndens verksamheter håller budget. Goda analyser bidrar till att prognossäkerheten är hög.

Lokalplanering och utbyggnad

Utbildningsförvaltningens lokalplanering syftar till att ge alla elever tillgång till ändamåls-
enliga och kostnadseffektiva lokaler i ett växande Stockholm. Planeringen har redovisats i den
lokalförsörjningsplan som behandlades av utbildningsnämnden april i samband med beslut
om underlag till budget. Planen omfattar en planeringsperiod på tre år, men innehåller även en
översikt över den tioåriga prognosperioden och SAMS (samordnad skolplanering i
Stockholms stad) planeringsperiod fram till 2040. Inom ramen för SAMS har lägesrapporter
för grund- respektive gymnasieskola behandlats av kommunstyrelsen.

Utveckling av behovsanalyser

Stockholms stad ska erbjuda attraktiv kommunal grundskoleverksamhet i alla stadsdels-
nämndsområden och målsättningen är att elever som börjar F-klass ska kunna och vilja
fullgöra hela sin grundskoletid på samma skola eller på en annan närbelägen grundskola.
Förvaltningen har utvecklat behovsanalysen i lokalförsörjningsplanen för 2019-2021 i syfte
att tydliggöra analysen. Förvaltningen har fört dialog med stadsledningskontoret för att
utveckla stadens elevantalsprognoser för att öka tillförlitligheten och få samstämmighet med
processen för att söka grundskola.

Skolutbyggnad

Projekt för nya skolor som slutförts under sommaren 2018 är Adolfsbergsskolan i Mariehäll,
Bromma, (del av den planerade framtida skolan), Anna Whitlocks gymnasium på Kungs-
holmen, Ekens skola i Hammarby sjöstad och P A Fogelströms gymnasium på Södermalm.
Utbyggnadsprojekt i syfte att utöka från F-6 till F-9 har genomförts vid Observatorielundens
skola på Norrmalm. En mer fullständig redovisning över skolbyggnadsprojekt finns i
nämndens lokalförsörjningsplan.

Funktionsprogram för skollokaler

En uppdatering av funktionsprogrammet för skollokaler har genomförts och behandlades av nämnden i samband med lokalförsörjningsplanen. Utöver mindre uppdateringar utifrån erfarenheter från slutförda projekt uppdaterades programmet med nya funktionskrav för elevhälsan.

Samnyttja lokalresurser

Förvaltningen har i nämndens verksamhetsplan fått i uppdrag att undersöka möjligheten att i större utsträckning samnyttja lokalresurser mellan skolor. Det kan gälla funktioner som exempelvis skolbibliotek eller elevhälsa och möjliggöra att mindre enheter som ligger geografiskt nära varandra eller inom kluster kan samarbeta kring funktioner för att på ett effektivt sätt skapa en mer komplett skolmiljö. Redovisning sker i bilaga 11 som syftar till att beskriva de processer för samnyttjande av resurser som finns redan idag och samtidigt beskriva några viktiga aspekter att beakta vid diskussioner om ökat samnyttjande av lokalresurser. Förvaltningen föreslår inga ytterligare åtgärder.

Skolgårdsutveckling

I det särskilda projektet kring skolgårdsutveckling säkerställs att skolans elever ges en viktig roll i utformningen av sin utemiljö. Fem skolgårdar har färdigställts under sommaren 2018: Hammarbyskolan södra, Katarina Norra skola, Kvarnbyskolan, Sörgårdsskolan och Vällingbyskolan. I februari beslutade utbildningsnämnden om de fem skolor som ska färdigställas sommaren 2019.

Intern kontroll

I bilaga 8 finns rapporten över genomförd internkontroll. Internkontrollplanen för 2018 omfattade bland annat områdena it-säkerhet, närvaro, elevantal, prognossäkerhet, skolmåltid samt administrativa rutiner avseende ekonomi och personal.

Under 2018 har arbetet med att utveckla rutiner kring administrativa arbetsuppgifter fortsatt. Uppföljningarna av enheternas arbete visar att det behöver fortsätta tillsammans med att arbeta med spridning av information om rutiner och internkontroll.

Riktlinjer för EU-arbete

Förvaltningen har under året, i överensstämmelse med utbildningsnämndens riktlinjer för EU-arbetet, lagt fokus på samverkan inom ramen för Eurocities. De årliga nätverksträffarna har hållits i Tallinn och Amsterdam. Nätverksträffarna skapar möjligheter att hitta framtida projekt- och samarbetspartners, ta del av och dela med sig av goda exempel städerna emellan samt stärka och bevaka de stadsgemensamma intressena i EU. Flertalet EU-länder står inför samma utmaningar inom utbildningsområdet; integrering av nyanlända inom skolsystemet, digitalisering, kompetensförsörjning och ökande skillnader i resultat mellan olika elevgrupper. Intresset för Stockholms skolor och skolsystem är fortsatt stort. Förvaltningen har tagit emot och förmedlat ett femtiotal internationella besök under året; främst från Europa men också från Asien, mellanöstern och Nya Zeeland. Delegationernas fokus har legat på allt från

inkludering, digitalisering och förskola till skolmåltider, MR-frågor och rektors roll i den svenska skolan. Under hösten tog förvaltningen emot en ”jobbskuggande” kollega från Berlin stad.

Indikator	Utfall 2018	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall 2017	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %			99,2 %	100 %	100 %	VB 2018
Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	99,2 %			99,4 %	100 %	100 %	VB 2018
Nämndens prognossäkerhet T2	-1 %			-1 %	+/-1 %	+/- 1 %	2018

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Kommentar
Bevaka initiativ och satsningar från EU samt fånga upp goda exempel från andra EU-länder inom förvaltningens verksamhetsområde	2018-01-01	2018-12-31	
Delta i EU-projekt som bidrar till verksamhetsutveckling	2018-01-01	2018-12-31	
Delta i EUROCITIES-nätverket och specifika nätverk inom EUROCITIES för kunskapsinhämtning och erfarenhetsutbyte	2018-01-01	2018-12-31	
I prioriterade frågor delta i konferenser och aktiviteter inom EU-samarbetet	2018-01-01	2018-12-31	

KF:s inriktningsmål:

4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm

◆ Uppfylls delvis

Utbildningsnämnden bedöms sammantaget delvis uppfylla kommunfullmäktiges mål inom området.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika

● Uppfylls helt

Samtliga individbaserade indikatorer följs upp och analyseras uppdelat på kön. Huvuddelen av de indikatorer som gäller skolornas verksamhet redovisas och analyseras totalt och för pojkar/flickor, såväl på huvudmannanivå som på skolnivå. Även övriga relevanta indikatorer, främst om medarbetarna, redovisas och analyseras uppdelat på kön.

Förvaltningen understryker vikten av den analys som görs av den enskilda skolans resultat och eventuella skillnader i resultat mellan pojkar och flickor på skolnivå. Förvaltningen förser skolorna med statistik och resultat som finns uppdelade bland annat utifrån kön, ämne, klass och årskurs. Det är utifrån den lokala analysen som skolans insatser kan riktas mer adekvat. På vissa skolor finns inte skillnader i resultat utifrån ett jämställdhetsperspektiv men i de fall det finns ska detta relateras till skolans organisation, elevsammansättning, undervisning, stödresurser, skolkultur med mera för att åtgärder ska kunna vidtas.

Som framgår av redovisningen av kunskapsresultaten från läsåret 2017/2018 i avsnitt 1.1 erhöll 86 procent av stadens gymnasieelever ett examensbevis, ett förbättrat resultat jämfört med föregående år. Både pojkarnas och flickornas resultatförbättringar bidrog till den ökade andelen.

Vad gäller grundskolan och årskurs 9 är resultaten historiskt sett till fördel för flickorna och 2016 och 2017 var det stora skillnader mellan flickor och pojkar. För läsåret 2017/2018 har skillnaderna minskat och i stort sett återgått till situationen innan 2016. Det bör noteras att flickornas resultat försämrats något medan pojkarnas förbättrats jämfört med föregående år.

En betydande anledning till att det var så stora skillnader i resultat mellan flickor och pojkar 2016 och 2017 var det ovanligt stora antalet nyanlända elever där den klart övervägande majoriteten var pojkar. Båda de åren var skillnaden mellan flickors och pojkars resultat, om man exkluderar nyanlända elever och elever med okänd bakgrund, på ungefär samma nivå som tidigare.

Brugarundersökningen i grundskolan visar att finns det skillnader i köns mönstren mellan årskurserna. I årskurs 2 och 5 är det få frågor där det finns en skillnad mellan flickor och pojkar, men i de frågor det finns tydliga skillnader ser mönstren olika ut. I årskurs 2 är

flickorna något mer positiva, och i årskurs 5 är pojkarna något mer positiva. I årskurs 8 är det fler frågor där det finns tydliga skillnader och i samtliga dessa är det pojkarna som har en högre andel positiva.

Vad gäller brukarundersökningen för gymnasieskolan kan konstateras att i flera av brukarundersökningens påståenden är pojkar mer positiva än flickor. I påståenden som berör formativ bedömning och elevinflytande är det relativt stora skillnader i genus. I frågan om trygghet syns en mindre differens i resultatet.

Kurser, utbildningar och arbete som rör jämställdhetsfrågor finns tillgängligt och erbjuds skolor och central förvaltning. Exempelvis har ytterligare skolor påbörjat våldspreventionsprogrammet Mentorer i våldsprevention, MVP (åk 7-9 och gymnasieskolan), eller Agera tillsammans, AT (åk 4) och diplomering i hbtq och normkritik. I projektet Skolgårdsutveckling finns ett funktionsprogram framtaget där en av flera hänsyn är att skolgården ska stimulera alla elevers fysiska aktivitet oavsett ålder, kön, funktionsnedsättning.

Arbetet med att införa jämställdhetsanalyser i relevanta ärenden till nämnden har förstärkts under året, dock har arbetet inte lett till att förvaltningen klarar att uppfylla indikatorn på att ha jämställdhetsanalyser i alla tjänsteutlåtanden. Utbildningsinsatser har under höst 2017 och vår 2018 fokuserat på att stärka barnets rättighet i utredningar och beslut. I de fall där en barnkonsekvensanalys redovisas i tjänsteutlåtanden, är skillnader mellan pojkar och flickor en faktor.

Jämställdhetsperspektiv finns i olika former och stadier i ärenden. Det förvaltningen har arbetat med är att bli bättre på att synliggöra det arbetet. För att få ett ökat antal tjänsteutlåtanden med jämställdhetsanalys har förvaltningen bland annat spridit kunskap om stadens vägledning för arbete med jämställdhetsanalyser. Detta har skett under höstens handläggning-utbildningar, samt via förvaltningens olika kommunikationskanaler.

Indikator	Utfall 2018	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall 2017	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel tjänsteutlåtanden som innehåller en jämställdhetsanalys	19 %			0 %	100 %	100 %	VB 2018

Nämndmål:

I samtliga verksamheter integreras jämställdhetsperspektiv

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Jämställdhetsperspektivet är integrerat i det ordinarie arbetet. Personalen har kunskap om genus och normkritisk pedagogik samt hedersrelaterat våld och förtryck. Verksamheten arbetar normkritiskt och motverkar stereotypa könsroller, diskriminering och ojämlika strukturer bland både elever och personal. Verksamheten agerar om en elev är utsatt för hedersrelaterat förtryck. Alla elever och all personal garanteras samma rättigheter och möjligheter. Eleverna har inflytande i skolans likabehandlingsarbete. Skolan förebygger kränkningar, diskriminering och trakasserier genom regelbunden kartläggning av verksamheten tillsammans med elever. Uppföljning av kränkande behandling görs utifrån det stöd som finns framtaget. Förekomsten av sexuella trakasserier i skolan uppmärksammas och bekämpas särskilt.

Totalt fördelades drygt 3 mnkr för insatser inom normkritik och hbtq i grundskolan. Medlen användes till att fortsatt stödja satsningen på MVP och Agera Tillsammans genom erfarenhetsträffar, konferenser och föreläsningar samt stöd till skolor i stadsdelarna Hässelby-Vällingby, Enskede-Årsta-Vantör, Rinkeby-Kista och Skärholmen.

Hässelby Villastads skola, Vasa Real, Johan Skytte, Bagarmossen/Brotorps skola, Ekens skola, Södra Ängby skola och Skönstaholmsskolan erhöll sammanlagt 0,8 mnkr för kompetensutvecklingsinsatser och/eller förstärkning av skolbiblioteket.

Under hösten hölls två parallella uppdragsutbildningar i *Erfarenhetsbaserad kurs i normkritik för pedagoger 7,5 p* på Södertörns högskola. Ett femtiotal pedagoger, elevhälsopersonal och skollidare genomgick utbildningen under året.

Till gymnasieskolor fördelades under 2018 drygt 1,3 mnkr för insatser i normkritik och hbtq-frågor. Gymnasieskolor som tilldelades medel var Thorildsplans gymnasium, Kungliga Svenska balettskolan, Kungsholmens gymnasium, Bernadottegymnasiet, Kärrtorps gymnasium, Bromma gymnasium, Globala gymnasiet, Södra latins gymnasium, S:t Eriks gymnasium, Liljeholmens gymnasium samt Midsommarkransens gymnasium. Medlen användes bland annat till arbete enligt MVP, samarbete med RFSL, ämnesövergripande projekt kring genus och normer, diplomutbildning hbtq samt övrigt värdegrundsarbete i olika former.

Avdelningen för personal och kompetensförsörjnings medarbetare och chefer har genomgått diplomutbildning i hbtq och normkritik. Insatsen har finansierats med medel från stadens kompetensutvecklingssatsning. Syftet har varit att höja kvaliteten i bemötande av medarbetare/chefer, blivande medarbetare/chefer samt medborgare och också att höja kvaliteten i framtagande av interna beslutsunderlag och kartläggningar.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

◆ Uppfylls delvis

Utbildningsförvaltningen bedömer att målet delvis uppnås. Årsmålen för indikatorerna uppnås inte helt. Utfallen ligger dock nära årsmålet, förutom när det gäller den totala sjukfrånvaron.

Indikator	Utfall 2018	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall 2017	Årsmål	KF:s årsmål	Period
◆ Aktivt Medskapandeindex	79	78	80	80	81	81	2018
◆ Index Bra arbetsgivare	83	--	--	83	84	84	2018
◆ Sjukfrånvaro	5,4 %	4,0 %	6,1 %	5,6 %	5 %	tas fram av nämnd	VB 2018
◆ Sjukfrånvaro dag 1-14	2,0 %	2,0 %	2,0 %	1,9 %	1,8 %	tas fram av nämnd	VB 2018

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Kommentar
✓ Utbildningsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna ta fram en handlingsplan för att förbättra arbetssituationen för barnskötare och förskollärare	2018-01-01	2018-12-31	Arbetet fortsätter 2019

Nämndmål:

Utbildningsförvaltningen är en attraktiv arbetsgivare för chefer, medarbetare och framtida medarbetare

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Utbildningsförvaltningens arbete med strategisk kompetensförsörjning säkerställer att alla nivåer gemensamt har den kompetens som är nödvändig för att skapa den bästa skolan för varje elev. Utbildningsförvaltningen attraherar, rekryterar, introducerar och behåller kompetenta och engagerade medarbetare som tar initiativ till och får möjlighet att utveckla sig själva och sitt uppdrag. Lärarna är behöriga och legitimerade, och bidrar tillsammans med övrig personal till skolans utveckling. Arbetsmiljön på utbildningsförvaltningens samtliga arbetsplatser är god. Ett särskilt fokus läggs på frågor kring arbetsbelastning och ledarskap.

Kompetensförsörjning

För att Stockholms stad ska kunna erbjuda en skola där alla elever utvecklas och når målen för sin utbildning måste staden rekrytera och behålla kompetenta medarbetare. Utbildningsförvaltningen är en attraktiv arbetsplats som erbjuder konkurrenskraftiga löner och arbetsvillkor. Skolans verksamheter har dock fortsatt stora utmaningar när det gäller kompetensförsörjning av lärare och andra yrkesgrupper till samtliga skolformer. Rekryteringsbehovet av

lärare i grundskolan och gymnasieskolan i Stockholms stad beräknas ligga på 1 000 medarbetare per år fram till 2027. För barnskötare och förskollärare i förskolan beräknas rekryteringsbehovet ligga på cirka 1 100 medarbetare under början av perioden för att sedan öka till 1 300 personer per år. Nämnden antar årligen en kompetensförsörjningsplan med analys och åtgärder för att möta kompetensförsörjningsbehoven. För att möta behoven inom nämndens verksamhetsområde har aktiviteter och insatser genomförts inom kompetensförsörjningens alla delar; utveckla, behålla, attrahera, rekrytera, introducera och avveckla.

Förvaltningen har profilerat Stockholms stad som arbetsgivare genom deltagande på arbetsmarknadsdagar och mässor i regionen samt anordnat *Framtidens skoljobb*, en arbetsmarknadsdag i egen regi. Representanter från verksamheten har där träffat blivande medarbetare för att synliggöra stadens erbjudande och stärka arbetsgivarvarumärket.

Rekryteringsstöd

Flera insatser har genomförts för att stärka rekryteringsprocessen. För skolor med särskilda rekryteringsutmaningar har förvaltningen i samarbete med serviceförvaltningen erbjudit ett riktat rekryteringsstöd vid rekrytering av lärare. Under året har antalet rekryteringar inom ramen för stödet uppgått till 270 stycken fördelat på ett trettiotal skolor. En kvalitetsuppföljning gjord av serviceförvaltningen har visat att rektorer är nöjda med rekryteringsstödet i sin helhet. På en skala mellan 1-10 där 1 står för mycket missnöjd och 10 för mycket nöjd mäts nöjdheten till 9,1.

I syfte att säkerställa ickediskriminering och att alla ska få samma möjlighet till en rättvis bedömning vid rekrytering har utbildningen i kompetensbaserad rekrytering omarbetats och erbjudits chefer i samarbete med stadens HR-service. Utbildningen har anpassats till verksamheternas behov och syftar till att öka kunskapen om kompetensbaserad rekrytering som metod samt möjliggöra ökad mångfald bland medarbetare och chefer. Vidare har förvaltningen fortsatt arbetet med att tillhandahålla fler tyannonser för de vanligaste befattningarna för att säkerställa en enhetlig hantering i rekryteringsprocesser.

Projektet *Från nyanländ till nyanställd lärare* har varit ett kompetensförsörjningsprojekt som genomförts 2016-2018 med målsättningen att underlätta för lärare med utländsk lärarexamen att nå lärarlegitimation. Medverkande aktörer (myndigheter och organisationer) har tillsammans åstadkommit en mer strömlinjeformad process och gemensam kunskap kring vägarna mot lärarlegitimation för lärare med utländsk lärarutbildning. Aktörerna har haft som målsättning att identifiera och åtgärda administrativa mellanrum och väntetider. Projektet har också kunnat ge praktik till deltagarna i 86 av stadens skolor. Totalt har 200 lärare deltagit i projektaktiviteter och hittills har 17 nått legitimation. Resultaten av projektet visar att deltagarna i hög utsträckning tycker att aktiviteterna har bidragit positivt. Mätningar av genomströmning visar också att deltagare i projektet klarar av sina språkstudier snabbare och att många är i anställning med relevanta arbetsuppgifter vid sidan av sina studier. Projektet har också kunnat prova projektdeltagande med reguljär språkundervisning för 88 asylsökande

lärare för att ytterligare förkorta vägen mot legitimation. Projektets resultat och erfarenheter ingår från och med 2019 inom det ordinarie kompetensförsörjningsarbetet.

Under 2018 testades projektet *Från nyanländ till nyanställd lärare* för förskolans personal-kategorier. Det var svårt att hitta nya förskollärare utöver de som redan var aktiva inom det ursprungliga projektet och i slutändan var det enbart sex deltagare som ingick i försöket. För dessa deltagare ordnades praktik i förskolan inom två stadsdelsförvaltningar, något som inte tidigare har erbjudits. Då detta mottagits positivt fortsätter samverkan med stadsdelsförvaltningarna för ändamålsenliga praktikplaceringar för förskollärare. Förvaltningen utredde även insatser för yrkeskategorin barnskötare men slutsatsen blev att det redan bedrivs relevanta insatser inom arbetsmarknadsförvaltningen för denna grupp.

Samarbetet med Teach for Sweden (TFS) har fortsatt under året. I december 2018 var 18 TFS-deltagare verksamma inom Stockholms stads skolor. I juni 2018 tog sju TFS-deltagare sin lärarexamen varav sex deltagare arbetar inom Stockholms stads skolor.

Karriär och utbildning

Stockholms stad erbjuder goda utvecklingsmöjligheter för lärare med tydliga karriärspår och professionsutvecklande insatser. Förvaltningen ser positivt på kompetensutveckling och organisationens chefer uppmuntrar sina medarbetare att delta i de olika insatser som erbjuds. För lärare finns sedan flera år utvecklings- och karriärmöjligheter i form av förstelärare, lektorat och meritering till yrkesskickliga lärare samt forskarstudier. Under året har kompetensutvecklingsinsatser genomförts för bland annat elevassistenter, vaktmästare, skolornas administrativa personal och handläggare inom central förvaltning.

Det finns sedan länge ett väl utbyggt och förankrat karriärspår för chefer. Arbetet med ett didaktiskt/pedagogiskt karriärspår för lärare har pågått i snart tio år. I samband med karriärstegsreformens införande 2013 sammanlänkades utbildningsnämndens karriärspår med de nationella karriärspåren. Karriärstegsreformen är nu fullt utbyggd. Förstelärare och lektorer är centrala i organiserandet av skolornas utvecklingsarbete och har erbjudits utvecklingsmöjligheter i flera former, till exempel stöd för studier på avancerad nivå, deltagande i forsknings-cirklar, möjlighet att driva eller delta i FoU-projekt.

På utbildningsförvaltningens skolor finns sammanlagt 951 förstelärare. Av dessa arbetar 737 inom grundskolan (598 kvinnor och 139 män) och 202 inom gymnasieskolan (118 kvinnor och 84 män). På Språkcentrum arbetar 12 förstelärare (10 kvinnor och 2 män). Inom utbildningsförvaltningen finns 24 lärare med lektorat (13 kvinnor och 11 män). Av dessa arbetar 19 inom gymnasieskolan (10 kvinnor och 9 män) och fyra inom grundskolan (två kvinnor och två män). Två lärare har under året antagits till forskarstudier mot licentiatexamen. Sex skolledare bedriver studier på avancerad nivå (magister-/mastersstudier) med stöd från förvaltningen. Fyra lärare har tagit magisterexamen under året med stöd till uppsatsskrivande. Under året har 18 lärare meriterats, varav tre inom gymnasieskolan.

Från höstterminen 2018 erbjuder förvaltningen vikarieersättning två arbetsdagar i veckan för tillsvidareanställda förskollärare som studerar mot en magister- eller masterexamen. Syftet är att ge förskollärare möjlighet att vidareutbilda sig inom ramen för sin tjänst men också att stärka kopplingen mellan förskola och forskning. Det är 13 förskollärare som påbörjat en magister- eller masterutbildning under 2018, 9 från kommunala förskolor och 4 från fristående förskolor. Det är totalt 24 förskollärare som studerar på master-/magisternivå i staden och av dessa är det 19 som arbetar i kommunal och 4 i fristående förskola.

Leda lärande och SETT

Leda lärande är en årligt återkommande konferens för rektorer, chefer och karriärlärare som möts tillsammans med utbildningsförvaltningens forskningskontakter. Leda Lärande genomfördes den 3 oktober och sammanlagt 1 500 personer deltog i föreläsningar och seminarier. Utmärkelserna *årets lärare*, *årets lärararbetslag* och *årets skolledare* delades ut i samband med konferensen.

Den kombinerade mässan/konferensen *SETT*-dagarna genomfördes för sjunde året. Deltagarantal var 966 varav 562 konferensdeltagare.

Stöd till verksamheten för minskad administration

Under 2018 startade förvaltningen ett pilotprojekt för att pröva effekterna av *kompletterande kompetenser* i form av lärarassistenter och studiepedagoger. Projektet som planeras att fortgå till och med maj 2019 syftar till att ge kunskap om hur lärarassistenter och studiepedagoger kan bidra till att ge legitimerade lärare bättre möjligheter att fokusera på undervisningen. Projektet syftar också till att identifiera arbetsuppgifter som inte nödvändigtvis behöver utföras av legitimerade lärare. Genom att tänka nytt kring hur organisationen kring elevernas lärande kan se ut, till exempel genom omfördelning av resurser och alternativ bemanningsplanering, kan kompletterande kompetenser både bli en avlastning och ett stöd för lärare att genomföra sitt uppdrag. I december 2018 deltar fem skolor i projektet. Delresultat som framkommit visar att det finns tid som kan omdisponeras genom att en viss mängd arbetsuppgifter utförs av andra kompetenser. Samtidigt visar delresultaten att det är skillnader i behov och lösningar mellan skolorna i projektet. Resultat, analyser och slutsatser bidrar som underlag till en strategi för det fortsatta arbetet.

Under 2018 har ett pilotprojekt med en egen *vikariebank* genomförts (Mobila lärarteam). Projektet omfattar grundskolorna i Hässelby, Vällingby och på Kungsholmen. Projektet syftar till att underlätta vikarieanskaffningen vid ordinarie personals korttidsfrånvaro, stärka Stockholms stads arbetsgivarvarumärke samt att utgöra en rekryteringskanal. Ett digitalt bokningssystem har införts för att förenkla och effektivisera rekryteringen av vikarier. Till projektet har det sammanlagt rekryterats 85 lärarvikarier. Skolornas redan befintliga vikarier har getts tillgång till bokningssystemet vilket innebär att det totalt finns 125 tillgängliga vikarier för skolorna. De deltagande skolorna bokar i genomsnitt 210 vikariepass per månad till den pedagogiska verksamheten genom det digitala bokningsverktyget. För att attrahera medarbetare till projektet har information getts vid mässor och arbetsmarknadsdagar för

lärarstudenter, annonsering via Stockholms stads hemsida samt utskick till pensionerade lärare och deltagare i projektet *Från nyanländ till nyanställd*. Deluppföljning av projektet visar på att skolorna fått tillgång till vikarier med pedagogisk utbildning samt att projektet varit en möjlig rekryteringskanal för att attrahera framtida medarbetare till Stockholms stads skolor.

Kurser i informationshantering har genomförts för skoladministrativ personal. Ett pilotprojekt har genomförts på ett tjugotal skolor där skolorna helt har övergått till elektroniskt bevarande av diarieförda handlingar istället för i pappersform. Chefer och handläggare har i samband med introduktionsutbildningar fått utbildning i offentlighet och sekretess.

Kompetenta och engagerande chefer

Förvaltningen tillhandahåller ett rekryteringsstöd för skolledare och chefer. Under 2018 har 35 chefsrekryteringar, 29 rektorer och 6 chefer till central förvaltning genomförts. Antalet rekryteringar har avtagit något under 2018 jämfört med antalet rekryteringar 2016 (45 stycken) och 2017 (48 stycken).

För att nå ut till och attrahera nya chefer till förvaltningen har ett arbete kring arbetsgivarvarumärkes- samt rekryteringskommunikation genomförts under 2018 och en strategi för digitala medier har tagits fram för att nå ut till rätt målgrupp. Arbetet sker i samarbete med stadsledningskontoret. Flertalet plattformar för att nå ut till lämpliga målgrupper används, såväl jobbsiter som bransch- och målgruppsspecifika kanaler. LinkedIn är ett verktyg som nyttjas i allt större grad vid annonsering och kontaktskapande med potentiella kandidater till chefstjänster. Förvaltningen har även arbetat med att med att ta tillvara kandidat 2 och 3 i en chefsrekryteringsprocess. Detta blir allt viktigare för att kandidaten ska fortsätta att se staden som en kommande arbetsgivare och söka kommande tjänster.

Introduktionsutbildningen *Ny chef i utbildningsförvaltningen* har genomförts i två omgångar under 2018. Som ett komplement till denna utbildning bjuds nyanställda rektorer in till introduktionsfrukost där de träffar nyckelfunktioner och andra nyanställda rektorer och får en övergripande bild av förvaltningen. Nyanställda rektorer erbjuds en senior rektor som mentor som en del i introduktionen. Mentorsdelen har utvärderats och visat på hög uppskattning bland nyanställda rektorer.

Förvaltningen erbjuder varje termin ledarskapsutbildning i två steg för lärare som är intresserade av karriärspåret chef. Under 2018 har cirka 200 chefer gått ledarskapsutbildning 1 och cirka 35 chefer har gått ledarskapsutbildning 2. Förslag till ett tredje steg i förvaltningens chefsförsörjningsprogram har tagits fram för att ytterligare förbereda och meritiera blivande skolledare.

Utbildningsinsatser inom chefsprogrammet har sin utgångspunkt i verktyget *kompetenskompassen*. Arbetet med att förankra verktyget har fortsatt. Verktyget är ett stöd för att hitta rätt vid rekrytering samt för att utveckla den enskilda chefen.

Under året har det skett en ökad förfrågan av coachning/handledning som stöd i rektors yrkesprofession. Under hösten har fem nya nätverk för rektorer startat. Nätverken har fokusområden som analys, kommunikation, FoU, erfarenhetsutbyte och handledning.

Förvaltningen har fortsatt arbetet med att säkerställa att chefer har tillräckliga förutsättningar för att utföra sitt uppdrag genom att tillhandahålla operativt stöd till verksamheterna inom exempelvis arbetsrätt, kollektivavtal, rehabilitering, och kränkande särbehandling. Årliga uppdragsdialoger har genomförts i syfte att säkerställa att förvaltningens stöd motsvarar verksamheternas behov. Samtalen möjliggör för långsiktig planering, identifiering av prioriterade områden och främjande åtgärder.

Utbildningsinsatser har erbjudits chefer kontinuerligt inom flertalet områden som rehabilitering, misskötsamhet, samverkan och arbetsmiljö samt en ny workshop inom temat arbetstidsförläggning för lärare i samarbete med Sveriges kommuner och landsting. Syftet har varit att stärka chefernas kompetens inom områdena samt att introducera det stödmaterial som förvaltningen erbjuder.

På intranätet har vidare en omfattande översyn av förvaltningens information inom personalområdet skett. En gemensam ingångssida har skapats i syfte att i större utsträckning möjliggöra för chefer att hitta relevant information samt stödmaterial som underlättar i deras dagliga arbete och minskar deras administrativa arbete. För att vidare underlätta för chefer inför och vid medarbetarsamtal har ett förslag på samtalsstruktur tagits fram med exempelfrågor samt mall för dokumentation av samtalet. I materialet ingår frågor avseende medarbetares arbetsbelastning samt balans mellan arbete och privatliv.

Arbetet med att ta fram ett förslag på en grundbemanning för en skola av viss storlek har påbörjats. En genomlysning har skett avseende hur många medarbetare varje chef i genomsnitt har på förvaltningens grund- och gymnasieskolor. I hela förvaltningens grund- och gymnasieskolor är det genomsnittliga antalet medarbetare per chef 22,6 stycken, där chefer inom grundskolan har 22,4 medarbetare. Chefer inom gymnasieskolan har något fler, 23,6 medarbetare. Sambandet mellan sjukfrånvaro och medarbetare per chef undersöktes, men inget eller mycket svagt samband påvisades.

Förvaltningen ansvarar även för ett ledarskapsprogram med syfte att skapa karriärvägar för anställda i förskolan och för att säkerställa rekryteringsbehovet av förskolechefer i staden. Under hösten startade en ny grupp i ledarskapsprogrammet med 28 deltagare.

Utvärdering av tidigare genomförda ledarskapsprogram visar att det finns ett behov av fördjupning inom ledarskap för blivande förskolechefer. I samarbete med stadsdelsförvaltningarna har förvaltningen därmed påbörjat arbetet med att ta fram ett förslag till ledarskapsprogram 2 utifrån innehållet i de ledarskapsprogram för lärare som redan finns inom förvaltningen. Planeringen för ledarskapsprogram 2 har dock pausats på grund av att det bedöms bli så pass omfattande att det kommer kräva mer resurser än det hittills har funnits.

Arbetsmiljö och sjukfrånvaro

Arbetet med att minska sjukfrånvaron inom förvaltningen har fortsatt under året. Förvaltningen uppvisar en minskad total sjukfrånvaro både för män och kvinnor samt minskad långtidsfrånvaro jämfört med motsvarande period föregående år. I december 2018 var den totala sjukfrånvaron 5,4 procent varav 4,0 procent för män och 6,1 procent för kvinnor (sjukfrånvaro mäts rullande för 12 månader). Motsvarande siffror för samma period 2017 var 5,6 procent avseende totalt sjukfrånvaro, 4,1 procent för män respektive 6,2 procent för kvinnor. Utfallet motsvarar dock inte uppsatt mål för 2018. Inom förvaltningen, liksom staden i övrigt, har kvinnor högre total sjukfrånvaro än män, men under 2018 fortsätter sjukfrånvaron i likhet med 2017 att minska i större omfattning för kvinnor än för män på utbildningsförvaltningen.

Korttidsfrånvaron (dag 1-14) uppgick i december 2018 till 2,00 procent (2,01 procent för kvinnor och 1,98 procent för män), vilket dock är högre än vid mätningen motsvarande tid 2017 (december 2017: 1,91 procent). Långtidsfrånvaron, 91 dagar eller fler, uppgick i december 2018 till 2,41 procent (kvinnor: 2,95 procent, män: 1,26 procent), jämfört med december 2017 då 2,64 procent uppmättes. För att möjliggöra för verksamheterna att följa upp och identifiera hälsofrämjande, förebyggande och rehabiliterande insatser har förvaltningen fortsatt att tillhandahålla sjukfrånvarostatistik och genomföra årlig uppföljning av sjukfrånvaro på individ- och enhetsnivå. Ett arbete har påbörjats för att ta fram stödverktyg till chefer vid hög sjukfrånvaro, långtidssjukfrånvaro och tidiga signaler på ohälsa på enhetsnivå. Materialet ska bland annat stödja cheferna i att analysera organisatoriska, sociala och individuella orsaker till sjukfrånvaro samt ge förslag på lämpliga insatser.

Inom det preventiva arbetet har rehabiliteringsutbildning för chefer samt stresshanteringskurs för hälsa och livsbalans, hälsosamtal samt kartläggningssamtal via företagshälsovården erbjudits medarbetare och chefer. Förvaltningen har vidtagit åtgärder för att öka kunskapen kring friskfaktorer samt för att ge medarbetare och chefer praktiska hälsofrämjande verktyg i vardagen. Ett särskilt fokus har varit att chefer och skyddsombud i ett tidigt skede ska uppmärksamma signaler på utvecklingsområden i arbetsmiljön samt arbeta förbyggande. En ny workshop har erbjudits med avsikten att chefer ska få med sig enkla verktyg för hur de på ett praktiskt sätt kan arbeta förbyggande för att skapa en god organisatorisk och social arbetsmiljö som är fri från kränkande särbehandling, diskriminering och trakasserier.

Ett partsgemensamt utvecklingsarbete har initierats för att stärka samverkansgruppens roll som skyddskommitté. För att sprida goda exempel på hur enheterna kan arbeta med arbetsmiljöfrågor har kommunikationsinsatser och frukostmöten genomförts.

Ett stödmaterial till chefer för arbetsplatsträff har tagits fram partsgemensamt med delar från Sunt arbetslivs utbildningsmaterial och Stockholms stads personalpolicy. Syftet med materialet är att möjliggöra för dialog i arbetsmiljöfrågor mellan medarbetare och chef samt vara ett stöd i det förbyggande arbetsmiljöarbetet. Det framtagna materialet består av två

moduler där del 1 handlar om hälsa och arbetsmiljö och del 2 om kränkande särbehandling och lika rättigheter.

Efter redovisning av föregående års uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet har den enkät som utgör underlag för uppföljningen omarbetats partsgemensamt.

Lika rättigheter och möjligheter

Förvaltningen har fortsatt att arbeta för en öppen, respektfull och jämställd arbetsmiljö fri från diskriminering där alla medarbetare har lika rättigheter och möjligheter. Som stöd i arbetet har de förvaltningsövergripande riktlinjerna avseende kränkande särbehandling, trakasserier, sexuella trakasserier och repressalier partsammansatt reviderats. Att dessa riktlinjer är kommunicerade och används i verksamheten har även följts upp i den årliga uppföljningen av systematiskt arbetsmiljöarbete, samverkan och aktiva åtgärder enligt diskrimineringslagen. Förvaltningen har även erbjudit verksamhetsnära stöd till enheter där risk för diskriminering, trakasserier och repressalier har identifierats.

Förvaltningen strävar efter att arbetet med aktiva åtgärder mot diskriminering och hinder för lika rättigheter samt möjligheter ska vara integrerat som en naturlig del i det systematiska arbetsmiljöarbetet i verksamheterna. Att erbjuda stödmaterial inom arbetsmiljöarbetet som även omfattar diskrimineringslagens bestämmelser har därför varit prioriterat och en viktig del för att säkerställa måluppfyllelse på enhetsnivå. Ett exempel är att en samtalsmall tagits fram till chefer att använda i samtal med medarbetare innan, under och efter föräldradighet för att i större utsträckning underlätta för medarbetare på förvaltningen att kombinera förvärvsarbete och föräldraskap.

Verksamheternas arbete med att undersöka, analysera, åtgärda och följa upp risker för diskriminering samt hinder för lika möjligheter har ingått i det systematiska arbetsmiljöarbetet och följts upp. En utförlig dokumentation av det förvaltningsövergripande arbetet med aktiva åtgärder enligt diskrimineringslagen och vilka åtgärder som vidtagits under året samt uppföljning av föregående års åtgärder finns i bilaga 9.

Förvaltningen deltar i projektet *Fler vägar in – breddad rekrytering* i samarbete med arbetsmarknadsförvaltningen. Projektet syftar till att undersöka möjligheterna att lösa delar av kompetensförsörjningsbehoven i välfärden genom att skapa en mer inkluderande arbetsmarknad. Genom att erbjuda hållbara möjligheter för personer som har en funktionsnedsättning att få och kunna behålla ett arbete i kommunen bidrar projektet till välfärdens kompetensförsörjningsbehov.

Utbildningsförvaltningen samverkar även med arbetsmarknadsförvaltningen för att göra det möjligt för personer med funktionsvariationer som påverkar arbetsförmågan att få anställning som serviceassistenter inom utbildningsförvaltningens verksamheter. Serviceassistenter finns bland annat inom it, vaktmästeri, skolmåltid och bibliotek. En kommunikationsinsats har

genomförts för att sprida goda exempel från arbetsplatser inom utbildningsförvaltningen och locka fler verksamheter att ta emot serviceassistenter.

Heltid och tryggare anställningar

Arbetet med göra heltid till norm vid nyanställning och att erbjuda ofrivilligt deltidsarbetande heltid har fortgått under 2018. Förvaltningen har erbjudit stöd till chefer, både i uppdragsdialogerna samt genom utbildningen *Anställa rätt* som genomförts under året. Förvaltningen har under året intervjuat chefer om vad som behövs för att i större utsträckning kunna erbjuda ofrivilligt deltidsarbetande heltid och behovet och möjligheterna av individuella handlingsplaner. Resultatet kommer att analyseras och ligga till grund för aktiviteter under 2019.

Stadens centrala anmälningsförfarande för medarbetare som önskar anmäla intresse för ökad sysselsättningsgrad har implementerats lokalt, bland annat genom informationsinsatser.

Förvaltningen har under året fastställt att den långsiktiga målsättningen är att andelen allmänna visstidsanställningar ska utgöra högst 5 procent av förvaltningens alla anställningar. För att nå målet har interna anvisningar tagits fram. Alla kommande rekryteringar av allmän visstidsanställning över 12 månader utannonseras som tillsvidare tjänster. Varje enhet ska vidare arbeta för att andelen tidsbegränsat anställda med allmän visstidsanställning som grund högst ska utgöra 15 procent av anställningarna vid en skola. Arbetet inriktar sig i första hand yrkeskategorierna barnskötare och elevassistenter.

Lön som verktyg för verksamhetsutveckling

Det arbete som påbörjades 2017 med att ta fram yrkesspecifika lönekriterier för rektorer avslutades under år 2018. Lönekriterierna ska kopplas till tydliga individuella uppdrag samt till kompetenskompassen som tagits fram som stöd för rekrytering och kompetensutveckling. Lönekriterierna är samverkade och implementerade och ska användas från löneöversynen 2019.

Förvaltningens löneöversyn avseende 2018 avslutades i enlighet med stadens tidplan. En partsgemensam utvärdering av löneprocessen samt redovisning av utfallet har genomförts med samtliga större fackliga organisationer.

Den utdragna avtalsrörelsen för Lärarnas Samverkansråd resulterade i en stadsövergripande överenskommelse med förbunden om en teknisk lösning för medlemmarna vilket innebar en generell procentuell höjning av lönen med utbetalning av ny lön och retroaktiv ersättning med decemberlönen. I och med den tekniska lösningen frigjordes tidsutrymme för att påbörja ett partsgemensamt utvecklingsarbete kring lönebildningen utifrån delvis nya formuleringar i kollektivavtalet HÖK 18.

Pilotprojektet med syfte att genom ett lönetillägg attrahera lärare till grundskolor med högt socioekonomiskt index som pågått från mars 2018 har utvärderats. Det tapp av legitimerade

lärare som de båda skolorna hade under år 2017 då fler legitimerade lärare slutade än som rekryterades har nu vänts till ett överskott. Även fritidshemmen på de båda skolorna har fått en kvalitetshöjning då flera utbildade fritidspedagoger kunnat rekryteras. På så sätt har lönetillägget bidragit till ökad kontinuitet och stabilitet. Lönetillägget har också underlättat möjligheten att komma överens om lön med den mest attraktiva sökanden. Flera redan anställda lärare inom svårrekryterade områden har erhållit legitimation och har därmed ökat sin användbarhet.

Kompetensutveckling

Ett flertal insatser har bedrivits under året för att kompetensutveckla förvaltningens medarbetare liksom medarbetare i förskolor i staden.

Läraryftet II

Inom ramen för Läraryftet II har 79 lärare studerat under 2018. Tillsammans med de lärare som läser den specialpedagogiska satsningen (78 personer) och svenska som andraspråk (9 personer) är antalet 166 jämfört med 104 deltagare 2017. För att skapa förutsättningar för stadens anställda att delta i fortbildnings-satsningen inom specialpedagogik och svenska som andraspråk, och öka andelen behöriga lärare, ersätter förvaltningen skolan med ytterligare 10 procent utöver statsbidraget på 70 procent från Skolverket.

Vidareutbildning av barnskötare till förskollärare och lärare i fritidshem

För att inspirera och stärka utvecklingsarbetet i enlighet med läroplanen för grundskolan har barnskötare med minst tre års yrkeserfarenhet kunnat läsa en erfarenhetsbaserad utbildning till lärare i fritidshem om 180 högskolepoäng. Utbildningen ges vid Södertörns högskola. Deltagarna går utbildningen med bibehållen lön. För tillsvidareanställda barnskötare som blir antagna till utbildningen utgår vikarieersättning till skolan för den dag de studerar.

För att säkerställa behovet av legitimerade förskollärare och för att erbjuda karriärvägar för tillsvidareanställda barnskötare erbjuder förvaltningen vikarieersättning för de tillsvidareanställda barnskötare som vill studera till förskollärare. Höstterminen 2018 var 296 personer aktuella för vikarieersättning och av dessa arbetar 180 i kommunal förskola och 116 i fristående förskola. Det har skett en ökning med 35 personer under 2018 jämfört med 2017.

Nya överenskommelser	VT 2018	HT 2018	VT 2017	HT 2017
Kommunala förskolor	47	44	34	26
Fristående förskolor	19	23	17	20
Totalt	66	67	51	46

Vikarieersättningen är en viktig insats för att kunna höja andelen förskollärare i stadens förskolor. Förvaltningen har dock inte haft någon uppföljning av hur många som tar examen från utbildningarna eller stannar kvar i staden efter examen. Förvaltningen planerar att följa upp detta under 2019.

Förvaltningen tog under 2018 fram ett underlag för upphandling av en uppdragsutbildning för att vidareutbilda tillsvidareanställda barnskötare till förskollärare. Upphandlingen offentliggjordes i juni och sista datum för att lämna anbud var i september. Inga lärosäten lämnade in anbud och förvaltningen gick ut med förfrågan om orsakerna till detta. Lärosätena lyfte fram tillgången till lärare, för kort tid för att ta fram ett anbud och att de behöver längre tid för att bygga upp en organisation från avtal skrivs till kursstart. Utifrån de synpunkter som kommit från lärosätena kommer förvaltningen att revidera upphandlingsunderlaget och genomföra en ny upphandling under 2019.

Barnskötare utan pedagogisk grundutbildning

För barnskötare och elevassistenter inom fritidshem som saknar pedagogisk utbildning har en ettårig gymnasial utbildning i samarbete med Midsommarkransens gymnasium startats under hösten. Efter avslutad examen erhåller deltagarna en gymnasieexamen som barnskötare/elev-assistent. Deltagarna studerar 1 dag per vecka med bibehållen lön. Utbildningen kommer att utvärderas under 2019.

I samarbete med Midsommarkransens gymnasium genomfördes även en fördjupningsutbildning för barnskötare i fritidshem under våren. Utbildningen vände sig till barnskötare med en tillsvidareanställning och som hade minst 3 års erfarenhet av att arbeta som barnskötare i fritidshem. Studierna pågick 1 dag per vecka och deltagarna har gått på utbildningen med bibehållen lön. Det var 20 deltagare som avslutade utbildningen.

I juni avslutade cirka 60 personer utan pedagogisk grundutbildning i förskola sin ettåriga barnskötarutbildning på Midsommarkransens gymnasium. Utbildningen är en insats för att se till att tillsvidareanställda barnskötare i kommunala och fristående förskolor har en pedagogisk grundkompetens för arbete i förskola.

Under hösten 2018 startades en ny grundutbildning med 60 platser och de är färdiga med sin barnskötarutbildning i juni 2019. Förvaltningen har även erbjudit en fördjupningsutbildning med 30 platser för utbildade barnskötare med en äldre utbildning. Förvaltningen söker medel från stadens kompetensutvecklingsansats för att genomföra dessa utbildningar även under 2019.

Sedan 2017 har utvecklingsprojektet Pedagogikcollege pågått för att locka sökande till barn- och fritidsprogrammet för att utbilda fler ungdomar till barnskötare. Fyra stadsdelsförvaltningar har deltagit i utvecklingsprojektet genom att utbilda handledare som kan ge eleverna en bra arbetsplatsförlagd utbildning (APL).

Antalet sökande till barn- och fritidsprogrammet ökade kraftigt till årets gymnasieantagning och antalet antagna dubblerades. Det innebär att detta är en viktig insats för att säkerställa stadens behov av utbildade barnskötare i förskolan.

Övrig kompetensutveckling

Under året har sex grupper gått en elevassistentutbildning som omfattar fem halvdagar. Vid dessa tillfällen har totalt cirka 185 elevassistenter deltagit. Två grupper har varit specialinriktade för elevassistenter inom särskolan. Kompetensutvecklingsinsatsen har varit uppskattad och behovet av fortsatt kompetensutveckling bedöms kvarstå.

För personal inom fritidshemmen har seminarier med teman som neuropsykiatriska diagnoser, lågaffektivt bemötande och tydliggörande pedagogik anordnats under hösten. Dessa har i första hand vänt sig till barnskötare och fritidsledare. Intresset har varit stort och 140 deltagare har kunnat beredas plats under hösten. För att möta behovet har ytterligare seminarier planerats till våren 2019.

Skolvaktmästarna har under året erbjudits kompetensutveckling vid fyra tillfällen. Under 2018 har cirka 80 skolvaktmästare deltagit i utbildningen. Skolvaktmästarens serviceinriktade arbete spelar en viktig roll och bidrar till ökad trygghet och säkerhet på skolan.

Under hösten anordnades en halv utbildningsdag för skoladministrativ personal med tonvikt på personal- och lönehantering. Sammanlagt har cirka 45 deltagare gått utbildningen.

För nya handläggare inom förvaltningen genomfördes en tvådagars introduktionsutbildning där drygt 50 handläggare deltog. Programmet bestod bland annat av en genomgång av stadens organisation, skolsystemet, kommunikation, värdegrund, stöd och verktyg i arbetet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Kommentar
✓ Förvaltningen ska införa mobila lärarteam som kan samordna behovet av vikarier eller vara extra resurs, till exempel vid kortare sjukfrånvaro eller när medarbetare kompetensutvecklar sig.	2017-01-01	2018-12-31	
✓ Samverka med arbetsmarknadsförvaltningen och andra aktörer med syfte att stödja personer med funktionsnedsättning vad gäller möjligheterna till anställningar och praktikplatser.	2013-01-01	2018-12-31	
✓ Säkerställa ickediskriminering vid rekrytering.	2013-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering

● Uppfylls helt

Mänskliga rättigheter/mångfaldsperspektiv

Två kurser i *Erfarenhetsbaserad kurs i normkritik för pedagoger* har genomförts under hösten 2018. Utbildningen genomförs av Södertörns högskola på uppdrag av förvaltningen. Kursdeltagarna har uppgett att de är nöjda med utbildningen, att de har fått fördjupade kunskaper kring normkritik och att de under utbildningen har byggt upp ett nätverk för det fortsatta arbetet med normkritik på sina skolor. Kursdeltagarna önskar att utbildningen fortsätter för att

fler i staden ska få dessa kunskaper och kunna arbeta mot diskriminering, kränkningar och trakasserier.

Resa i Förintelsens spår

Tillsammans med 29 gymnasieungdomar från 17 kommunala gymnasieskolor genomfördes vecka 11 resan *I Förintelsens spår* till Polen. Syftet med resan som arrangeras årligen är att studera Förintelsen, sprida kunskap och motverka främlingsfientlighet och rasism. Målsättningen är att få ungdomar att reflektera över främlingsfientlighet samt att få ett fördjupat perspektiv på nazismens ideologi. Inför resan hölls tre förberedande träffar och efter hemkomst genomfördes ett uppföljande möte. Under resan besöktes före detta ghetton, förintelse- och arbetsläger, en skola för SS-officerare samt minnesmonument och judiska före detta bosättningsområden.

Nationella minoriteter

Arbetet med att bygga upp en långsiktigt hållbar struktur för utveckling av kunskaper om de nationella minoriteternas rättigheter har under året inriktats mot konceptet med ambassadörer för mänskliga rättigheter. Förvaltningen har valt att initialt påbörja arbetet med skolorna i Hägersten/Liljeholmen och Farsta som pilot. Skolorna har utsett varsin medarbetare som utgör länk in till skolan med ett övergripande uppdrag att stödja värdegrundsarbetet. Dessa medarbetare, som kallas ambassadörer, har som ett första steg genomgått en tredagarsutbildning om nationella minoriteter med särskilt fokus på romer. Utbildningen är skraddarsydd för gruppen och utarbetad i samverkan mellan Skolverket, Södertörns högskola och utbildningsförvaltningen. Utvärderingarna av insatsen är mycket positiva och planering av nästa kursomgång har påbörjats. Målet med ambassadörsnätverket är att respektive skola får ett kompetenslyft och ett helhetsgrepp kring värdegrunds- och MR-frågor. Efter utvärdering ska piloten rullas ut till alla Stockholms stads grundskolor.

Tanken är också att framöver slå ihop det redan etablerade alumninätverket runt normkritik med MR-ambassadörerna för ytterligare erfarenhetsutbyte. Det innebär att stadens skolor redan idag har över hundra pedagoger som genomgått särskilda och riktade utbildningsinsatser inom området mänskliga rättigheter.

Finsk förskoleverksamhet

Förvaltningen erbjuder kompetensutveckling för pedagoger som arbetar med förskola på finska. Det är en insats i Stockholms stads åtagande som förvaltningsområde för det finska språket. Som en del i det arbetet sammanställs underlag kring efterfrågan och tillgång på platser i förskola på finska.

Utveckling av förskola på finska har genomförts genom ett samarbete mellan utbildningsförvaltningen och Östermalms stadsdelsförvaltning. Från 2018 utökades samarbetet genom att två pedagoger som arbetar med detta samordnaruppdrag två dagar i veckan, mot tidigare en dag. Den utökade tiden har använts för att handleda pedagoger i finsk förskola.

De ansvariga pedagogerna har genomfört nätverksträffar, verksamhetsbesök, workshops och de publicerar en tvåspråkig förskoleblogg på Pedagog Stockholm varje vecka. Det nya arbetssättet med mer uppsökande verksamhet ute på förskolorna har varit uppskattat och framgångsrikt.

Förvaltningen har ansvarat för samrådsmöten med representanter för den sverigefinska minoriteten, stadsdelsförvaltningarna och utbildningsförvaltningen. Två sådana möten genomfördes under våren. Från höstterminen tog MR-kansliet på stadsledningskontoret över ansvaret för samrådsmötena.

Det finns tre fristående förskolor som har verksamhet helt på finska. De har totalt 169 platser och under 2019 står det 131 barn i kö till dessa förskolor, av vilka 47 barn för plats i januari och 84 barn för plats i augusti. Därutöver finns det kommunala förskolor med verksamhet helt eller delvis på finska. Ett barn kan finnas med i kön till flera förskolor.

Romsk inkludering

Förvaltningen har under 2018 påbörjat en särskild satsning inom ramen för romsk inkludering. Projektet, som initialt ska pågå i två år, leds av en samordnare och syftar till att öka kunskapen bland förvaltningens medarbetare om den romska minoritetens rättigheter, kultur, språk och historia. Det syftar även till att stärka de uppdrag som förvaltningen har i de strategidokument kring romsk inkludering och nationella minoriteters rättigheter som staden tagit fram under 2017/2018. Insatserna under det första året har framför allt varit riktade mot skolor som tagit emot elever från de avvecklade Romaklasserna.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Kommentar
Utbildningsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen fortsätta arbetet med att motarbeta rasism och extremism i skolan genom exempelvis ett lärarnätverk. Arbetet utgår från stadens arbete med ECCARs tiopunktsprogram.	2018-01-01	2018-12-31	

Nämndmål:

I samtliga verksamheter integreras mångfaldsperspektiv

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Mångfaldsperspektivet är integrerat i det ordinarie arbetet. Personalen har kunskap om mänskliga rättigheter, antirasism, extremism och normkritisk pedagogik. Alla elever och all personal garanteras lika rättigheter och möjligheter. Skolan förmedlar de demokratiska värdena och mänskliga rättigheterna. Främlingsfientlighet, rasism och extremism motarbetas. Skolan förebygger kränkningar, diskriminering och trakasserier genom regelbunden kartläggning av verksamheten tillsammans med elever. Uppföljning görs utifrån det stöd som finns framtaget. Eleverna har inflytande i arbetet samt känner till sina rättigheter i enlighet med FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention

● Uppfylls helt

Program för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad

För att stärka barnets rättigheter i utredningar och beslut har förvaltningen under 2018 fortsatt arbetet med rutiner för arbetet med barnkonsekvensanalyser. En handledning i att stärka barnets rättigheter har tagits fram och beslutats av utbildningsdirektören. I handledningen finns kortfattad information om vad en barnkonsekvensanalys är och hur en sådan kan genomföras. Det finns också förslag på hur barnrättsperspektivet kan stärkas i ärenden där barn berörs i mindre omfattning, där barnkonsekvensanalysen blir för omfattande.

Ett stärkt barnrättsperspektiv är en strategisk fråga för att göra förvaltningens verksamhet så bra som möjligt för samtliga elever. En viktig del i etableringen av ett barnrättsbaserat beslutsfattande är kompetensutveckling. Syftet var att öka förvaltningens kompetens om hur barnrättsperspektivet stärks. Under våren har utbildningar för förvaltningens chefer i arbetet att stärka barnperspektivet genomförts. Under hösten 2017 genomfördes utbildningar för handläggare. Syftet när det gäller grundutbildningarna för handläggare samt chefer är att ge ökad kompetens om barnkonventionen och om vad medarbetare och chefer behöver känna till för att fatta barnrättsbaserade beslut.

Det förvaltningen har arbetat med under året är att bli bättre på är att synliggöra arbetet som pågår för att tillvarata barnets rättigheter. För att få ett ökat antal tjänsteutlåtanden med barnkonsekvensanalys har förvaltningen bland annat spridit kunskap om stadens Program för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad samt förvaltningens handledning och även andra goda exempel på arbete med dessa frågor inom staden. Detta har skett under höstens handläggarutbildningar, samt via förvaltningens olika kommunikationskanaler. Förvaltningen är även delaktig i det barnrättsnätverk som stadens barnombudsman startat.

Kränkande behandling i stadens kommunala skolor

Stadens kommunala grundskolor har till huvudmannen skickat in 5 383 anmälningar om kränkande behandling (till och med november), en ökning med drygt 50 procent i jämförelse med förra året. Ökningen beror troligtvis på att förvaltningen har förstärkt systemet för anmälan och uppföljning.

Som huvudman följer förvaltningen särskilt upp tre kategorier av kränkningar; upprepad kränkande behandling, kränkande behandling där personal utsätter elever och händelser som har sexuell karaktär. Under året har 949 sådana anmälningar följts upp (drygt 17 procent) fördelade med 541 stycken som utgör upprepad kränkande behandling, 291 stycken utgör kränkande behandling där personal har utsatt elev och 118 stycken utgör kränkande

behandling av sexuell karaktär mellan elev/elev. Detta är inte konstaterade kränkningar, då uppgifterna som anmäls först måste utredas innan en bedömning kan göras.

För att underlätta för skolorna att systematisera arbetet mot kränkande behandling har en statistikfil tagits fram, för att för första gången användas vid årsskiftet, där skolorna kan kartlägga typ av kränkande behandling och plats (till exempel nätet, SMS, sociala medier). Slutsatser av kartläggning och analys ska presenteras i skolans plan mot kränkande behandling som skrivs samtidigt som verksamhetsplan 2019 och som ska ligga till grund för de åtgärder som skolan väljer att vidta för att komma tillrätta med de utvecklingsområden som identifieras. Förvaltningen kommer att följa upp skolornas kartläggningar samt planer mot kränkande behandling vilket ger bättre underlag för vidare analys och förvaltningsövergripande åtgärder. Två gånger per år, inför analysmöte med grundskolechef, sammanställer förvaltningen statistik både vad gäller anmälningar till huvudmannen och tillsynsärenden och försöker hitta mönster. En samlad presentation görs också för grundskoleavdelningens ledningsgrupp inför varje läsår.

Det har under året kommit in 44 anmälningar från rektorer till huvudmannen om kränkningar på stadens kommunala gymnasieskolor. Nio av dessa rörde ärenden där elever känt sig kränkta av någon i personalen. Dessa ärenden har följts upp enligt huvudmannens rutiner. De flesta andra ärenden rör olika sorters trakasserier, kränkande behandling av sexuell karaktär.

Under året har 17 elever stängts av från sin gymnasieutbildning. De flesta eleverna stängdes av en kortare tid, en till högst två veckor.

Indikator	Utfall 2018	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall 2017	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel elever i årskurs 2 på gymnasiet, som inte har utsatts för kränkande behandling eller trakasserier	84 %	87 %	82 %	86 %	88 %	88 %	2018
Andel elever i årskurs 5, som inte har utsatts för kränkande behandling eller trakasserier	64 %	69 %	59 %	71 %	75 %	75 %	2018
Andel elever i årskurs 8, som inte har utsatts för kränkande behandling eller trakasserier	71 %	75 %	68 %	76,5	80 %	80 %	2018

Nämndmål:

I samtliga verksamheter integreras barnrättsperspektiv

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Barnrättsperspektivet är integrerat i det ordinarie arbetet. Personalen har kunskap om barnkonventionen och säkerställer att verksamheten bedrivs med ett barnrättsperspektiv. Eleverna har inflytande i arbetet samt känner till sina rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention. Eleverna vet vart de kan vända sig om de upplever att de är utsatta för kränkande behandling, trakasserier, våld eller övergrepp i skolan, i hemmet eller av annan närstående. Skolan förebygger kränkningar, diskriminering och trakasserier genom regelbunden kartläggning av verksamheten tillsammans med elever. Uppföljning görs utifrån det stöd som finns framtaget. Skolan samverkar utifrån barnets bästa med vårdnadshavare samt med socialtjänst och andra aktörer.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld

● Uppfylls helt

Våldspreventivt arbete

Vid utgången av 2018 omfattar arbetet med våldsprevention (MVP/Agera tillsammans) totalt 14 skolor i staden. Det sker ofta i samverkan med personal från stadsdelsförvaltningarna samt i vissa områden även med polis eller annan organisation.

Resultat av eftermätningar samt intervjuer i fokusgrupper med elever som genomgått lektionsserien MVP/Agera tillsammans har analyserats under hösten. Det är dock viktigt att tänka på att resultaten baseras på ett litet elevunderlag, totalt tre skolor när det gäller MVP. Sammanfattningsvis indikerar resultaten för MVP (årskurs 7 och 8) en viss skillnad i önskad riktning när det gäller *attityder/värderingar*, till exempel när det gäller sådant som sexuella och rasistiska kommentarer och att reta andra för deras utseende. Resultaten tyder också på en ökad *medvetenhet* om förekomsten av olika typer av våld i skolmiljön. Eleverna önskar framåt att få mer tid till diskussioner och att få arbeta i mindre grupper, för att alla ska våga komma till tals. Däremot syns inga effekter av programmet på elevernas *benägenhet att själva ingripa* när man bevittnar våldshändelser och inte heller på om de sett andra elever ingripa. Eleverna lyfter i fokusgrupperna att det skulle ha varit bättre om de hade fått genomgå lektionsserien MVP, eller ett förenklat program, när de var yngre (i årskurs 4 eller 5).

Fem skolor har arbetat med lektionsserien Agera tillsammans, ett anpassat lektionsmaterial för elever i årskurs 4 som bygger på samma tre kärnkomponenter som i MVP (utmana stereotypa könsnormer, ökad våldskunskap och motivera till aktiv åskådare). Stockholms stad är med och pilottestar och utvecklar Agera tillsammans för yngre åldrar i samverkan med organisationen MÄN. I fokusgrupperna med elever i årskurs 4 har framkommit att de

upplever att Agera tillsammans har varit bra, att de har fått ökad våldskunskap och vågar vara mer aktiva åskådare. De lyfter att alla klasser på deras skola borde få denna kunskap samt att det borde vara fler lektioner. De tycker också att det är viktigt att personalen mellan lektionerna lyfter frågor kring till exempel genus och aktiv åskådare.

Arbetet med våldsprevention på stadens skolor är ett långsiktigt arbete. Staden behöver fortsätta att stödja skolor/stadsdelsförvaltningar som har påbörjat eller vill påbörja arbetet med våldsprevention och få stöd i implementering samt ta del av andra enheters erfarenheter.

I mars utbildades drygt 350 av 450 modersmållärare kring hedersrelaterat våld och förtryck av Origo. Fortsatt utbildningsinsats ställdes in på grund av få anmälningar. Det låga anmälningssantalet tros bero på att en stadsövergripande utbildning erbjöds några veckor tidigare. Erbjudande om annan utbildning från Origo har förmedlats som ersättning för den inställda. Antal deltagare från utbildningsförvaltningen på de utbildningarna har inte kunnat fastställas.

Indikator	Utfall 2018	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall 2017	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel medarbetare som gått utbildning kring att upptäcka barn som upplever våld i nära relation samt hedersrelaterat våld, konsekvenser av det och hur man kan prata om detta	80 %	30 %	70 %	98 %	100 %	Tas fram av nämnd	2018

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Kommentar
Utbildningsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen fortsätta driva våldspreventivt arbete i förskolan och skolan, t.ex. utifrån utbildningsprogrammet MVP	2018-01-01	2018-12-31	
Utbildningsnämnden ska, i samarbete med kommunstyrelsen, fortsätta kunskapssatsningen till skolans personal och elever kring hedersrelaterat våld och förtryck	2018-01-01	2018-12-31	

Nämndmål:

Samtliga verksamheter har ett aktivt arbete för att motverka våld

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Se förväntat resultat till nämndmål 1.1.2 Alla elever har en god lärmiljö

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla

◆ Uppfylls delvis

Tillgänglighet i publika lokaler

Tillgänglighetsanpassning av grund- och gymnasieskolors publika lokaler ska startas igen under 2019 efter ett uppehåll på drygt 1,5 år. Under 2018 har projektet haft fortsatt uppehåll på grund av brist på upphandlad entreprenör hos fastighetsägaren. SISAB har under hösten 2018 genomfört en upphandling för att möjliggöra produktionsstart 2019. Tillgänglighetsåtgärder genomförs också med anledning av enskilda elevers behov och vid om- och tillbyggnad av skollokaler och skolgårdar.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Kommentar
✓	Beställa åtgärder för att tillgängliggöra skolornas publika lokaler.	2014-01-01	2018-12-31	
✓	Införлива tillgänglighetsanpassning i samtliga skolgårdsprojekt.	2014-01-01	2018-12-31	
▶	Tillgängliggöra information om vilka skolor i egen regi som är tillgänglighetsanpassade.	2019-01-01	2019-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande

● Uppfylls helt

Lokaler för föreningsliv och civilsamhälle

Ett pilotprojekt pågår sedan 2016 i samverkan mellan utbildningsförvaltningen, kulturförvaltningen, idrottsförvaltningen och SISAB i syfte att tillgängliggöra minst en skollokal per stadsdelsnämndsområde för föreningsliv och civilsamhälle. Lokaler som fanns med bland de första pilotskolorna blev bokningsbara i idrottsförvaltningens bokningssystem hösten 2018. En inventering har genomförts tillsammans med SISAB för att möjliggöra fler bokningsbara skollokaler. Utifrån inventeringen beslutade nämnden att initialt gå vidare med 13 skolor. Dock utgår en skola då det visade sig bli ett för omfattande projekt. Tillgängliggörandet av ovanstående skolor beräknas bli färdigt under 2019.

Förvaltningarna har under 2018 i samråd med kommunstyrelsen arbetat vidare med stadens modell för organisation kring uthyrning av skollokaler till föreningslivet. Modellen innebär att alla skollokaler som hyrs ut via idrottsförvaltningens bokningssystem hanteras enhetligt avseende taxor för hyresgästen liksom ersättningsnivå till skolan. Kommunfullmäktige har i samband med beslut om budget 2019 beslutat om nya taxor för uthyrning av andra skollokaler än gymnastiksalar till föreningslivet.

Under 2018 har 9 966 timmar bokats i skollokaler utanför skoltid genom idrottsförvaltningens bokningssystem.

Indikator	Utfall 2018	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall 2017	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Antal bokade timmar i skollokaler utanför skoltid	9 966				10 000	10 000	2018

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Kommentar
Utbildningsnämnden ska i samarbete med SISAB inventera stadens samtliga skolor i syfte att öppna upp lokaler för föreningsliv och civilsamhälle	2018-01-01	2018-12-31	
Utbildningsnämnden, SISAB, idrottsnämnden och kulturnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen ta fram en modell för organisation kring uthyrning av både skollokaler och idrottslokaler	2018-01-01	2018-12-31	

Nämndmål:

I samtliga verksamheter integreras demokrati och inflytande

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Demokrati och inflytande är integrerat i det ordinarie arbetet. Skolans lokaler tillgängliggörs för civilsamhället så långt det är möjligt. Alla elever och all personal garanteras lika stor tillgång till verksamheten. Skolan samverkar med stadsdelsförvaltningarna i deras arbete med lokal utveckling. Tillgänglighet, demokrati och inflytande utvecklas genom att skolan regelbundet kartlägger verksamhetens lokaler, form och innehåll tillsammans med elever. Uppföljning görs utifrån det stöd som finns framtaget.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning

 Uppfylls helt

Upphandling och inköp

Upphandling av lokalt ramavtal för lokalvård till grund- och gymnasieskolorna påbörjades under året och upphandlingen delades in i tre geografiska områden: västerort, innerstaden och söderort. Syftet med uppdelningen var att öka intresset bland små och medelstora företag att delta i upphandlingen. De skolor som har lokalvård på entreprenad kommer därmed endast att behöva avropa tjänsten från gällande ramavtal och slipper kostnaden för att genomföra en egen upphandling.

Andra lokala upphandlingar av ramavtal som påbörjades under 2018 var tjänster till elevhälsan, handledningstjänster till de pedagogiska verksamheterna, mattransporter, bageriprodukter, NO-utrustning, musikutrustning, material till textilslöjden (endast grundskolan), tekniska konsulter samt byggservice inklusive hantverkstjänster.

Upphandlingarna av lokala ramavtal för brandskyddsprodukter, övervakningskameror, partikelfritt vatten och städmaskiner avslutades under året.

Lokala ramavtal innebär att skolorna inte behöver genomföra egna upphandlingar och därigenom minskar förvaltningens totala kostnader för upphandling samt att avtalsuppföljningen effektiviseras.

Upphandlingen av ramavtal för bemanningstjänster - inhyrning av vikarier till de pedagogiska verksamheterna - påbörjades och den är gemensam tillsammans med stadsdelsnämnderna. Förvaltningen har också deltagit i stadens centrala upphandlingar av systemstöd för elektronisk upphandling och stadsövergripande avtalskatalog, möbel- och kontorsflytt, livsmedel, läromedel och litteratur med mera. Lokala ramavtal har anslutits till stadens inköpssystem.

Den fördjupade avtalsuppföljningen har under året främst avsett lokalvård på entreprenad avseende levererad kvalitet i förhållande till avtalad sådan. Kvalitetsbrister konstaterades på ett antal skolor och dialog med berörda leverantörer inleddes för att åtgärda identifierade brister.

Ett annat prioriterat avtalsområde har varit bemanningsavtalet pedagogiska tjänster med fokus på avtalstrohet och ekonomi. Stickprovskontroller och fakturagranskning har genomförts och ett arbete har påbörjats för att effektivisera den ekonomiska uppföljningen vilken kommer att underlätta kommande uppföljningar.

Övriga samverkans- och uppföljningsmöten med antagna leverantörer har också hållits under året. Förvaltningens plan för avtalsuppföljning har reviderats och prioritering sker utifrån en risk- och väsentlighetsanalys av avtalsområdena och uppföljningarna under året planerades utifrån denna analys. Seriositetskontroller av samtliga antagna leverantörer har skett löpande under året, och åtgärder har vidtagits när avvikelser konstaterats.

Förvaltningen har också deltagit i serviceförvaltningens uppföljningar av de ramavtal där skolorna är stora beställare, såsom möbler, förbrukningsmaterial, livsmedel, läromedel samt möbler- och kontorsflytt.

I övrigt har förvaltningen bidragit till att utveckla stadens upphandlings- och inköpsprocesser i arbetet med stadsövergripande anvisningar, mallar och checklistor inom projektet VINST; verktyg för inköp i Stockholms stad.

Under året har följande skett månadsvis/kontinuerligt; uppföljning av respektive skolas systemutnyttjande gällande stadens inköpssystem, fortlöpande råd och stöd till skolorna gällande frågor kring inköp, befintliga avtal att avropa från och hur direktupphandling går till. Arbetet med att ansluta lokala avtal till stadens inköpssystem har fortsatt.

Årsmålet för andelen elektroniska inköp uppnås inte. Detta beror framför allt på att tjänster inte registreras i inköpssystemet efter att beställning skett, att inte alla leverantörer skriver inköpsordernummer på fakturan så de kommer som leverantörsfaktura istället för inköpsorderfaktura samt att det har varit problem att få processen att fungera när det gäller förvaltningens kostnadsställen 1269 (grundskola) och 1261 (gymnasieskola) där ansökan gällande nyetableringsbidrag hanteras.

Leverantörs- och avtalsstyrning inom it-området

Ökningen av det totala antalet it-leverantörer för utbildningsförvaltningens verksamhets-system och lärresurser samt arbetet med GSIT och Skolplattform Stockholm ställer särskilda krav på leverantörsstyrning. Styrningen av en mer komplex it-leverans med flera stora avtal är på väg att utvecklas och etableras där förvaltningen för en kontinuerlig dialog med leverantörerna och säkerställer att verksamheternas avtal styrs utifrån verksamheternas krav och behov. Nya avtal har utformats och följts upp kontinuerligt.

Indikator	Utfall 2018	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall 2017	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel elektroniska inköp	53 %			50 %	75 %	Tas fram av nämnd	VB 2018
Andel upphandlade avtal där en plan för systematisk uppföljning har tagits fram	100 %			100 %	100 %	85 %	2018

5. Uppföljning av ekonomi

Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget

Utfall jämfört med budget

Driftverksamhet, mnkr	Budget	Bokslut	Avvikelse
Summa kostnader	21 002,6	20 991,2	11,4
Drift och underhåll	20 904,9	20 896,6	8,2
Kapitalkostnader	97,7	94,5	3,2
Summa intäkter	-2 492,8	-2 634,0	141,2
Netto	18 509,8	18 357,2	152,6
Ingående resultatfond från 2017			327,6
Resultatöverföring till 2019			-478,7
Nettoutfall efter resultatfond			1,5
Investeringsverksamhet, mnkr	Budget	Bokslut	Avvikelse
Investeringsutgifter	140,6	138,6	2,0

Utfall jämfört med budget per verksamhetsområde, netto

Driftverksamhet netto, mnkr	Budget	Bokslut	Avvikelse
Förskola	2 622,3	2 598,7	23,6
Grundskola inkl fritidshem och Grundsärskola	12 539,1	12 361,6	177,5
<i>Varav Grundskola inklusive fritidshem</i>	12 089,4	11 984,3	105,1
<i>Varav Grundsärskola</i>	449,7	377,3	72,4
Gymnasieskola och Gymnasiesärskola	2 986,7	2 988,2	-1,5
<i>Varav Gymnasieskola</i>	2 803,1	2 784,7	18,4
<i>Varav Gymnasiesärskola</i>	183,6	203,5	-19,9
Nämnd och övergripande	361,7	408,8	-47,1
Netto	18 509,8	18 357,2	152,6
Ingående resultatfond från 2017			327,6
Resultatöverföring till 2019			-478,7
Netto efter resultatfond			1,5

Förvaltningen redovisar ett överskott om 152,6 mnkr före och 1,5 mnkr efter resultatdispositioner. Resultatfonderna ökar med 151,1 mnkr.

För verksamhetsområdet grundskola i egen regi beror överskottet bland annat på att en del medel som avsatts på central förvaltning inte har nyttjats. Dessa överskott som främst består av lokalkostnader, statsbidrag och budgetreserver har tillförts grundskolorna i egen regi. Detta innebär att skolornas resultat har förbättrats, vilket också innebär att skolornas utgående fonder ökas. Detta påverkar således inte resultatet före resultatdispositioner men det innebär ett minskat överskott efter resultatdispositioner för grundskoleverksamheten.

Större avvikelser jämfört med budget är de överskott som avser lokalkostnader, statsbidrag, budgetreserver, verksamhetsstöd och personalkostnader på central förvaltning samt underskott avseende gymnasieskolor i egen regi.

Budgetavvikelsen avseende lokalkostnader är markant större än övriga avvikelser. Lokalkostnaderna inom grundskoleverksamheten redovisar ett sammanlagt överskott om 96,8 mnkr. Överskottet kan främst härledas till minskande kostnader för tillkommande hyror för projekt som av olika skäl senarelagts, inte genomförts eller haft felaktiga tids- och eller kostnadsuppskattningar.

Totalt sett är kostnaderna 1,4 mnkr lägre än budgeterat och intäkterna 141,2 mnkr högre än budgeterat.

Statsbidragen uppgick 2018 till 1,3 mdkr. Nya statsbidrag för 2018 var Digitalisering av nationella prov och Likvärdig skola från Skolverket samt Avgiftsfri simskola från Socialstyrelsen.

Antal schablonggrundande barn och elever 2018 framgår av bilaga 2. Uppgifter som är obligatoriska för alla nämnder återfinns i bilaga 3. Bilaga 1 innehåller bokslutsinformation. Bilaga 5 innehåller obligatoriska nyckeltal.

Periodisering har gjorts av belopp över 50 000 kronor.

Omslutningsförändringar

Nämnden har under året beslutat om omslutningsförändringar motsvarande 1 943,5 mnkr, vilket till stor del beror på statsbidrag.

Utfall jämfört med prognostiserat utfall i tertialrapporter

I nedanstående tabeller redovisas prognostiserade nettokostnader före resultatdispositioner i årets tertialrapporter och utfall i bokslut 2018. Kommentarer till avvikelser mellan utfall och prognoser återfinns under respektive verksamhetsområde.

Utfall jämfört med prognoser, mnkr

Nettokostnader	Tertialrapport 1	Tertialrapport 2	Bokslut
Drift och underhåll	21 025,6	21 040,6	20 896,6
Kapitalkostnader	94,7	99,9	94,5
Totalt	21 120,3	21 140,5	20 991,2

Att nettokostnaderna är lägre än i prognoserna beror främst på kostnader för lokaler.

Kostnads- och intäktsutveckling bokslut 2018 och 2017

Kostnads- och intäktsutveckling, mnkr	2018	2017	Avvikelse	Förändring i procent
Kostnader				
Förskola	2 982,5	2 900,5	82,0	2,8 %
Grundskola inkl fritidshem och Grundsärskola	13 606,4	12 974,0	632,4	4,9 %
<i>Grundskola inklusive fritidshem</i>	13 202,8	12 589,6	613,3	
<i>Grundsärskola</i>	403,5	384,4	19,1	
Gymnasieskola och Gymnasiesärskola	3 903,2	3 706,5	196,8	5,3 %
<i>Gymnasieskola</i>	3 645,8	3 435,7	210,1	
<i>Gymnasiesärskola</i>	257,5	270,8	-13,3	
Nämnd och övergripande	499,0	456,9	42,1	9,2 %
Summa kostnader	20 991,2	20 037,9	953,3	4,8 %
Intäkter				
Förskola	-383,8	-354,6	-29,2	8,2 %
Grundskola inkl fritidshem och Grundsärskola	-1 244,8	-1 095,2	-149,6	13,7 %
<i>Grundskola inklusive fritidshem</i>	-1 218,5	-1 050,5	-168,0	
<i>Grundsärskola</i>	-26,3	-44,6	18,4	
Gymnasieskola och Gymnasiesärskola	-915,1	-852,9	-62,2	7,3 %
<i>Gymnasieskola</i>	-861,1	-803,2	-57,9	
<i>Gymnasiesärskola</i>	-54,0	-49,7	-4,3	
Nämnd och övergripande	-90,3	-109,1	18,8	-17,2 %
Summa intäkter	-2 634,0	-2 411,7	-222,2	9,2 %
Netto	18 357,2	17 626,1	731,1	4,1 %

Kostnads- och intäktsutveckling, mnkr

Driftverksamhet, mnkr	2018	2017	Avvikelse	Förändring i procent
Intäkter				
Statsbidrag	-1 335,0	-1 169,3	-165,7	
Lokalintäkt	-30,2	-33,6	3,4	
Försäljning av verksamhet	-963,2	-907,7	-55,5	
Övriga intäkter	-305,6	-301,1	-4,5	
Summa intäkter	-2 634,0	-2 411,7	-222,2	9,2 %
Kostnader				
Lönekostnader inkl pf	8 682,5	8 283,5	399,0	
Övriga personalkostnader	195,1	207,2	-12,2	
Lokalkostnader	2 076,6	1 985,5	91,1	
Entreprenader och köp av verksamhet	8 134,1	7 784,5	349,6	
Kapitalkostnader	94,5	82,7	11,9	
Övriga kostnader	1 808,3	1 694,3	114,0	
Summa kostnader	20 991,2	20 037,9	953,3	4,8 %
Netto	18 357,2	17 626,1	731,1	4,1 %

Allmänt 2018

Totalt har intäkterna ökat med 222,2 mnkr från 2 411,7 mnkr år 2017 till 2 634 mnkr år 2018. Kostnaderna har ökat med 953,3 mnkr från 20 037,9 mnkr år 2017 till 20 991,2 mnkr år 2018.

Det motsvarar en procentuell ökning av brutto kostnaderna med 4,8 procent och nettokostnaderna med 4,1 procent.

Intäkter 2018

Intäkterna har ökat med cirka 222,2 mnkr jämfört med föregående år. Ökningen kan till största delen förklaras av ökade bidrag om 165,7 mnkr. Försäljning av verksamhet och övriga intäkter har ökat med cirka 60 mnkr, medan intäkter för lokaluthyrning har minskat med 3,4 mnkr.

Bidragen har ökat med totalt 165,7 mnkr. Detta förklaras av att statsbidragen från Skolverket ökat med 144,2 och från Socialstyrelsen har bidragen ökat med 11,8 mnkr för bland annat avgiftsfri simskola. Övriga bidrag har ökat med 9,7 mnkr.

Kostnader 2018

Lönekostnader inklusive PF har ökat med 399 mnkr

Kostnaderna för lönerna har ökat med 399 mnkr jämfört med föregående år. Det motsvarar en ökning på cirka 4,8 procent. Ökningen beror på lönerevision för lärare och fler lärare då det är en elevökning i Stockholm.

Lokalkostnader har ökat med 91,1 mnkr

Lokalhyror ökade med 80,9 mnkr vilket motsvarar 4,6 procent. Resterande ökning av lokalkostnader avser reparationer med mera.

Köp av verksamhet har ökat med 349,6 mnkr

Kostnaden för köp av huvudverksamhet har ökat med 349,6 mnkr jämfört med år 2017, vilket till stora delar avser ersättning till fristående skolor och förskolor samt andra kommuner. Orsaken är ökat elevantal och att schablonerna höjts.

Kapitalkostnader totalt 94,5 mnkr

Kapitalkostnaderna uppgår till 94,5 mnkr vilket är 11,9 mnkr högre än år 2017. Detta avser avskrivningar och räntor.

Övriga kostnader 1 808,3 mnkr

Kostnaderna för hyra av it-utrustning har ökat i samband med ökat elevantal. Detsamma gäller för livsmedel och övrig utrustning till skolor såsom böcker och skrivmaterial.

Ekonomisk uppföljning per verksamhet

Förskola

Ekonomisk uppföljning, förskola

Mnkr	Egen regi	Fristående	Annan kommun	Övrigt	Summa budget 2018	Utfall	Avvikelse
Peng och anslag		2 790,5			2 790,5	2 787,5	3,0
Lokaler							
Övrig verksamhet				-168,2	-168,2	-188,8	20,6
Totalt		2 790,5		-168,2	2 622,3	2 598,7	23,6

Förskoleverksamheten redovisar ett sammanlagt överskott mot budget om 23,6 mnkr. Orsaken är främst intäkter avseende barnskötarutbildning som inte budgeterats, lägre kostnader för socioekonomisk ersättning än budget, lägre kostnader för e-tjänster än budget samt lägre personalkostnader än budgeterat på central förvaltning.

Utfall jämfört med 2017

Utfallet för förskoleverksamheten har ökat med 52,9 mnkr jämfört med 2017. Ersättning till fristående förskolor har ökat med 76 mnkr (3 procent). Andra poster som avviker från föregående år är bland annat att intäkterna avseende statsbidraget för maxtaxa och kvalitetssäkrande åtgärder har minskat med 14 mnkr.

Ersättning från stadsledningskontoret avseende hyreskompensation/stimulansbidrag uppgår till 39,8 mnkr under 2018, dessa intäkter tillfördes inte nämnden under 2017.

Utfall jämfört med prognos

Utfallet i bokslutet är 3,5 mnkr sämre än det prognostiserade utfallet i tertialrapport 1 och 3,5 mnkr bättre än i tertialrapport 2. Förändringarna jämfört med tertialrapporterna under året är relativt sett små.

Grundskola inklusive fritidshem och grundsärskola

Ekonomisk uppföljning, grundskola och fritidshem inklusive grundsärskola

Mnkr	Egen regi	Fristående	Annan kommun	Övrigt	Summa budget 2018	Utfall	Avvikelse
Peng och anslag	7 201,1	3 252,4	123,5	0,0	10 577,0	10 531,2	45,8
Lokaler	1 550,2	0,0	0,0	0,0	1 550,2	1 453,4	96,8
Övrig verksamhet	357,6	0,0	0,0	54,3	411,9	377,0	34,9
Totalt	9 108,9	3 252,4	123,5	54,3	12 539,1	12 361,6	177,5
Ingående fond från 2017							251,8
Utgående fond till 2019							-406,0
Resultat efter fonder							23,3
varav Grundskola							
<i>Peng och anslag</i>	6 920,9	3 140,4	104,6		10 165,9	10 179,1	-13,1
<i>Lokaler</i>	1 516,7				1 516,7	1 431,4	85,3
<i>Övrig verksamhet</i>	356,8			53,0	409,8	376,9	33,0
Totalt grundskola	8 794,4	3 140,4	104,6	53,0	12 092,4	11 987,3	105,1
varav Grundsärskola							
<i>Peng och anslag</i>	280,2	112,0	18,9		411,1	352,2	58,9
<i>Lokaler</i>	33,5				33,5	22,0	11,5
<i>Övrig verksamhet</i>	0,8			1,3	2,1	0,2	1,9
Totalt grundsärskola	314,5	112,0	18,9	1,3	446,7	374,3	72,4

Grundskoleverksamheten inklusive fritidshem och grundsärskola redovisar tillsammans ett överskott om 177,5 mnkr före och 23,3 mnkr efter resultatdispositioner, vilket motsvarar 1,4 procent av nettobudgeten före resultatdispositioner och 0,2 procent efter.

Överskottet återfinns främst inom grundskoleverksamheten i egen regi och avser framförallt lokalkostnader, statsbidrag och ej nyttjade budgetreserver. Överskottet för grundsärskola förklaras främst av redovisningstekniska orsaker. För elever mottagna i grundsärskolan som är integrerade i grundskolan bokförs kostnaderna under verksamhetsområdet grundskola, medan schablonerna tillfaller grundsärskolan.

Utfall jämfört med 2017

Nettokostnaderna för verksamhetsområdet grundskola inklusive fritidshem samt grundsärskola har ökat med 482,8 mnkr jämfört med 2017, vilket motsvarar 4,1 procent. Brutto-kostnaderna har ökat med 632,4 mnkr och intäkterna med 149,61 mnkr. Kostnadsökningen beror främst på att antalet elever i grundskolan har ökat med 2 735 elever jämfört med 2017. Elevantalsökningen består av en ökning av antalet elever i fristående grundskola och i annan kommun med 782 elever och i egen regi med 1 953 elever. Ökningen på intäktssidan beror i huvudsak på ökade statsbidrag, framförallt från Skolverket om cirka 157 mnkr. Volymökningen medför ökade personalkostnader, ökade kostnader för inventarier, entreprenader och externa köp av verksamhet.

Utfall jämfört med prognos

Grundskoleverksamheten inklusive grundsärskola redovisar ett förbättrat resultat jämfört med tertialrapport 2 om 122,9 mnkr före och en försämring om 53,3 mnkr efter resultatdispositioner. Förbättringen beror på lägre kostnader för lokaler om cirka 62 mnkr, lägre kostnader för verksamhetsstöd om cirka 25 mnkr samt att förvaltningens centrala reserver inte har behövt användas fullt ut.

Grund- och grundsärskolor i egen regi

Utfall jämfört med budget

Grundskolorna i egen regi redovisar totalt ett överskott om 157,0 mnkr före resultatdispositioner och 2,8 mnkr efter resultatdispositioner.

Av grundskolorna redovisar 97 skolor ett överskott eller +/-0-resultat före resultatdispositioner och 29 skolor redovisar underskott. Av de skolor som redovisar underskott är 23 stycken resultatenheter som har använt upparbetade fonder och 15 av dem har fortfarande en positiv utgående fond. Skolornas upparbetade fonder har ökat från 251,8 mnkr till 406 mnkr, en ökning med 154,2 mnkr.

Av de skolor som har underskott är sex stycken anslagsenheter och tio stycken resultatenheter som har en negativ utgående fond varav sju stycken avvecklas som resultatenheter i samband med bokslutet. Det är en förbättring jämfört med bokslutet 2017 då 21 resultatenheter hade en negativ utgående fond och fem anslagsenheter redovisade ett underskott. Det visar att skolornas åtgärder till viss del har gett effekt under året och att flera av dem har lyckats komma i balans. För de skolor som fortfarande har ett underskott efter fonder är orsaken främst att de planerade åtgärder som skolorna har redovisat för att komma i balans inte har haft full effekt i år. När det gäller resultatenheter som redovisar underskott före fonder är det i de flesta fall planerade satsningar gällande vissa större inköp.

För skolor som fortfarande visar underskott kommer arbetet med att vidta åtgärder för att komma i balans fortsätta. I arbetet ingår att skolorna ska lämna in åtgärdsplaner vid prognostiserade underskott och dessa ska följas upp månadsvis i samarbete med respektive grundskolechef, controller och HR-konsult.

Övrigt, grundskola i egen regi

Avtalet för persontransporter i staden har inneburit att kostnaderna för skolskjuts i egen regis grundsärskolor och grundskolor har överskridit budgeterade skolskjutsschabloner och avsatta medel för skolskjuts till CSI-grupper med 7 mnkr.

I övrigt redovisar grundskoleverksamheten i egen regi överskott enligt nedan.

Lokalkostnaderna redovisar ett sammanlagt överskott om 96,8 mnkr. Överskottet kan främst härledas till minskande kostnader för tillkommande hyror för projekt som av olika skäl senarelagts, inte genomförts eller haft felaktiga tids- och eller kostnadsuppskattningar. Statsbidraget avseende ökade lokalkostnader för asylsökande elever redovisar ett överskott

om 20 mnkr med anledning av att lokalkostnaderna inte beräknas bli lika höga som budgeterat.

Vissa it-relaterade kostnader som bland annat kostnader för verksamhetssystem, applikationer och it-konsulter redovisar ett överskott jämfört med budget om cirka 20 mnkr. I övrigt beror överskottet på att förvaltningens budgetreserver inte har behövt användas.

Tilläggsbelopp och verksamhetsstöd

Av de i budget avsatta 360,0 mnkr har totalt 318,8 mnkr betalats ut. Av kostnaderna avser 170,9 mnkr ersättning till skolor i egen regi och 147,8 mnkr ersättning till fristående skolor. Det innebär att ett överskott om 24,1 mnkr redovisas för skolor i egen regi medan överskottet för fristående skolor uppgår till 17,2 mnkr.

Fristående grundskolor och stockholmselever i andra kommuners grundskolor

Utfall jämfört med budget

Kostnader avseende stockholmselever i fristående skolor och i andra kommuners skolor redovisar ett underskott om 5,7 mnkr. Underskottet beror främst på skolskjutskostnader på grundsärskola.

Gymnasieskola och gymnasiesärskola

Ekonomisk uppföljning, gymnasieskola och gymnasiesärskola

Mnkr	Egen regi	Fristående	Annan kommun	Övrigt	Summa budget 2018	Utfall	Avvikelse
Peng och anslag	827,4	1 274,5	383,7	0,0	2 485,6	2 486,7	-1,1
Lokaler	407,4	0,0	0,0	0,0	407,4	414,5	-7,1
Övrig verksamhet	53,6	0,0	0,0	40,1	93,7	87,0	6,7
Totalt	1 288,4	1 274,5	383,7	40,1	2 986,7	2 988,2	-1,5
Ingående fond från 2017							45,3
Utgående fond till 2019							-45,3
Resultat efter fonder							-1,5
varav Gymnasieskola							
<i>Peng och anslag</i>	764,0	1 198,8	357,4		2 320,2	2 301,1	19,1
<i>Lokaler</i>	390,9				390,9	397,8	-6,9
<i>Övrig verksamhet</i>	52,9			39,1	92,0	85,8	6,2
Totalt gymnasieskola	1 207,8	1 198,8	357,4	39,1	2 803,1	2 784,7	18,4
varav Gymnasiesärskola							
<i>Peng och anslag</i>	63,4	75,7	26,3		165,4	185,6	-20,2
<i>Lokaler</i>	16,5				16,5	16,7	-0,2
<i>Övrig verksamhet</i>	0,7			1,0	1,7	1,2	0,5
Totalt gymnasiesärskola	80,6	75,7	26,3	1,0	183,6	203,5	-19,9

Verksamheten omfattar stadens gymnasie- och gymnasiesärskoleverksamhet i egen regi, samt kostnader för elever i gymnasie- och gymnasiesärskolor med annan huvudman.

Gymnasieverksamheten totalt inklusive gymnasiesärskola redovisar ett underskott om 1,5 mnkr före och efter resultatdispositioner. Större budgetavvikelse som totalt sett i princip tar ut varandra, är skolornas underskott samt överskott som beror på högre retroaktiva asylbidrag för perioden 2016-2017 från Migrationsverket än budgeterat samt outnyttjade reserver. Kostnaderna är 32,2 mnkr och intäkterna är 30,7 mnkr högre än budgeten.

Utfall jämfört med 2017

De totala kostnaderna för gymnasieskola och gymnasiesärskola har ökat med 196,8 mnkr vilket motsvarar 5,3 procent och de totala intäkterna har ökat med 62,2 mnkr, motsvarande 7,3 procent, jämfört med år 2017. Nettokostnadsökningen blir 4,7 procent. Kostnadsökningen beror främst på lokalkostnader för två nya gymnasieskolor, kostnader för inventarier och personalkostnader. Antalet stockholmselever har ökat med 54 stycken under perioden. Antalet elever från andra kommuner i stadens skolor har ökat med 302 elever.

Ökningen av intäkter beror i huvudsak på ökade statsbidrag framförallt från Skolverket om 8,9 mnkr, från Migrationsverket om 12,1 mnkr samt intäkter från andra kommuner om 36,6 mnkr.

Utfall jämfört med prognos

Gymnasieverksamheten inklusive gymnasiesärskola redovisar ett förbättrat resultat jämfört med tertialrapport 2 om 0,7 mnkr före och 18,0 mnkr efter resultatdispositioner. Jämfört med tertialrapport 2 redovisar skolorna ett förbättrat resultat med 46,4 mnkr och 35,7 mnkr bättre resultat jämfört med tertialrapport 1.

Gymnasie- och gymnasiesärskolor i egen regi

Utfall jämfört med budget

Gymnasieskolorna redovisar ett underskott om 50,4 mnkr före och efter resultatdispositioner. Av gymnasieskolorna visar 13 enheter överskott och 21 enheter underskott. De skolor som uppvisar sämst ekonomiskt resultat i förhållande till sin omslutning är Kärrtorps gymnasium, Enskeде gårds gymnasium, och Stockholms byggtkniska gymnasium. För de skolor som redovisar underskott pågår arbete med att vidta åtgärder för att komma i ekonomisk balans.

Övrigt, gymnasie- och gymnasiesärskola i egen regi

Utfall jämfört med budget

Högre intäkter för statsbidrag från Skolverket, högre retroaktiva intäkter för asylbidrag från Migrationsverket för perioden 2016-2017, högre interkommunala intäkter samt budgeterade medel för att täcka skolornas eventuella underskott innebär sammanlagt ett överskott om 80,5 mnkr.

Lokalkostnaderna för gymnasieskola visar ett sammanlagt underskott om 6,9 mnkr. Kostnadsökningen beror främst på högre kostnader för projekt till exempel verkstäder vid Lindvreten. It-kostnaderna redovisar ett överskott med 6,8 mnkr. Det beror på lägre kostnader för konsulter och andra it relaterade kostnader.

Övriga avvikelser som bör nämnas är ett överskott beroende på minskade kostnader för avgångsersättningar, utköp samt ej nyttjade reserver.

Gymnasieskola och gymnasiesärskola - fristående verksamhet och annan kommun

Utfall jämfört med budget

Kostnader för elever i fristående verksamhet och stockholmselever i annan kommun redovisar ett underskott om 10 mnkr. Underskottet beror på att snittpengen under året varit högre än budgeterat. Att snittpengen ökat beror på att elever har valt dyrare gymnasieprogram än budgeterat.

Nämnd och övergripande verksamhet

Ekonomisk uppföljning, nämnd och övergripande verksamhet

Mnkr	Egen regi	Fristående	Annan kommun	Övrigt	Summa budget 2018	Utfall	Avvikelse
Peng och anslag					0,0		0,0
Lokaler				21,8	21,8	35,8	-14,0
Övrig verksamhet				339,9	339,9	373,0	-33,1
Totalt	0,0	0,0	0,0	361,7	361,7	408,8	-47,1
Ingående fond från 2017							30,6
Utgående fond till 2019							-27,3
Resultat efter fonder							-43,8

Utfall jämfört med budget

Nämnd och övergripande verksamhet redovisar ett underskott om 47,1 mnkr före och ett underskott om 43,8 mnkr efter resultatdispositioner. Resultatenheten avser avdelningen för stöd kring lärande och elevhälsa.

Underskottet beror främst på ökade kostnader för köp av verksamhet och konsulttjänster inom it-området. De ökade lokalkostnaderna på central förvaltning avser bland annat ökade lokalkostnader för avdelningen för stöd kring lärande och elevhälsa.

Utfall jämfört med 2017

Utfallet för nämnd och övergripande verksamhet har ökat med 60,9 mnkr jämfört med föregående år. Förändringen beror främst på köp av verksamhet och konsulttjänster, eftersom förvaltningen under 2018 byggt upp en förvaltningsorganisation för skolplattformen, samt ökade lokalkostnader på central förvaltning.

Utfall jämfört med prognos

Resultatet för nämnd och övergripande verksamhet har försämrats med 15,4 mnkr jämfört med tertialrapport 1 och förbättrats med 8,4 mnkr jämfört med tertialrapport 2.

Resultatenheter

Resultatenheter, ingående och utgående fond

Ingående fond 2018 mnkr	
Grundskola	
Ingående fond resultatenheter 2018	251,8
Ingående fond resultatenheter avvecklade i bokslut 2017	0,0
Totalt ingående fond grundskola	251,8
Gymnasieskola	
Ingående fond resultatenheter 2018	45,3
Ingående fond resultatenheter avvecklade i bokslut 2017	0,0
Totalt ingående fond gymnasieskola	45,3
Övriga	
Avdelningen för uppdrag kring lärande och elevhälsa	30,6
Totalt ingående fond	327,6

Utgående fond 2018 mnkr	
Grundskola	
Resultatenheter med överskott (1)	409,0
Resultatenheter med underskott (0)	-1,3
Resultatenheter med fond +/- (114)	-1,7
Totalt utgående fond grundskola	406,0
Gymnasieskola	
Resultatenheter med överskott (0)	50,2
Resultatenheter med underskott (0)	-4,9
Resultatenheter med fond +/- (17)	0,0
Totalt utgående fond gymnasieskola	45,3
Övriga	
Avdelningen för uppdrag kring lärande och elevhälsa	27,3
Totalt utgående fond	478,7

Samtliga resultatenheter redovisas i bilaga 3 och anslagsenheter i bilaga 4.

Grundskolor

Resultatenheterna inom grundskola har en positiv ingående fond om 251,8 mnkr. Resultatenheternas utgående fond uppgår till 406,0 mnkr, vilket fördelar sig med överskott om 407,6 mnkr och ett underskott om 1,6 mnkr. Resultatenheternas fonder har ökat med 154,2 mnkr under 2018.

Sju skolor föreslås bli avvecklade som resultatenheter i samband med bokslutet eftersom de har haft en negativ utgående fond två år i rad. Dessa är Rinkebyskolan, Knutbyskolan, Norra Ängby skola, Höglandsskolan, Klastorp Essinge skolor, Lilla Adolf Fredriks skola och Lillholm/Ekholmsskolan.

Enligt stadens regler för ekonomisk förvaltning kan resultatenheterna endast föra över 5 procent av enhetens bruttobudget till nästkommande år alternativt 10 procent vid

ackumulerat överskott. Det innebär att ett underskott om 0,4 mnkr inte förs över till 2019 utan påverkar 2018 års resultat negativt.

Grundskolans tretton anslagsenheter redovisar sammanlagt ett överskott om 3,1 mnkr. Det är sju enheter som redovisar ett överskott om totalt 14,7 mnkr medan sex enheter redovisar ett underskott om totalt 11,6 mnkr.

Hjorthagens skola blir inrättad som resultatenhet i samband med 2018 års bokslut efter att ha redovisat ett positivt resultat två år i rad.

Detta innebär att det 2019 kommer att finnas 107 resultatenheter och 21 anslagsenheter. År 2019 tillkommer två nya skolor som blir anslagsenheter, Konradsbergsskolan och Roslagstullsskolan.

Gymnasieskolor

Resultatenheterna inom gymnasieverksamheten hade med sig en ingående fond om 45,3 mnkr och för med sig en utgående fond till 2019 om 45,3 mnkr. Av gymnasieskolans 34 enheter är 17 resultatenheter. Av resultatenheterna visar 13 skolor överskott och 4 skolor underskott.

Gymnasieskolans 17 anslagsenheter redovisar ett sammanlagt underskott om 51,6 mnkr. Fyra enheter redovisar överskott och 13 enheter underskott.

Bromma gymnasium föreslås bli resultatenhet. Skolan har visat ett positivt resultat två år i rad.

Övriga

Avdelningen för stöd kring lärande och elevhälsa minskar sin fond från 30,6 mnkr till 27,3 mnkr, vilket främst beror på underskott inom Språkcentrum.

Investeringar

Investeringar

Investeringsverksamhet, mnkr	Budget	Bokslut	Avvikelse
Investeringsutgifter	140,6	138,6	2,0

Nettokostnader	Tertialrapport 1	Tertialrapport 2	Bokslut
Investeringsutgifter	135,1	140,6	138,6

Nettoavvikelser	Tertialrapport 1	Tertialrapport 2	Bokslut
Investeringsutgifter	0,0	0,0	2,0

Nämndens investeringsbudget år 2018 är 140,6 mnkr. De totala investeringsutgifterna uppgår till 138,6 mnkr.

Jämfört med år 2017 har utgifterna ökat med 36,2 mnkr. Grundskolorna har gjort investeringar för 35,2 mnkr, vilket är 5,1 mnkr högre än budget. Gymnasieskolornas investeringar uppgår till 6,7 mnkr, vilket är 1,2 mkr lägre än budget.

Verksamhetsavdelningarna inom central förvaltning har investerat för 96,8 mnkr. Dessa investeringar innefattar nyetableringsstöd till grundskolor och gymnasieskolor för 93,2 mnkr, avseende bland annat två nystartade gymnasieskolor, Anna Whitlocks gymnasium och P A Fogelströms gymnasium.

Kapitalkostnader

Kapitalkostnaderna uppgår till 94,5 mnkr vilket är 1,5 mnkr lägre än budget på 96,0 mnkr och 11,8 mnkr mer än 2017.

Analys av balansräkning

Balansräkning, mnkr			
Tillgångar	2018	2017	Avvikelse
Anläggningstillgångar	333,7	287,3	46,4
Maskiner och inventarier	333,7	287,3	46,4
Omsättningstillgångar	813,7	1 070,0	-256,3
Kundfordringar	110,1	97,5	12,6
Diverse kortfristiga fordringar	41,2	78,7	-37,5
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	662,2	893,5	-231,3
Kassa och bank	0,2	0,3	-0,1
Summa	1 147,3	1 357,2	-209,9

Skulder och eget kapital			
	2018	2017	Avvikelse
Eget kapital	-346,1	-248,4	-97,6
Kortfristiga skulder	-801,3	-1 605,7	804,4
Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder	-13,3	-12,8	-0,5
Leverantörsskulder	-543,7	-1 215,0	671,3
Övriga kortfristiga skulder	-71,9	-152,6	80,7
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-172,4	-225,2	52,8
Summa	-1 147,3	-1 357,2	-209,9

Förvaltningen har periodiserat hyror, statsbidrag, timlöner, övertid och mertid samt övriga kostnader och intäkter utifrån enheternas och avdelningarnas uppdrag. Förvaltningen har, liksom tidigare år, valt att periodisera kostnader och intäkter på 50 000 kr eller mer.

Tillgångar jämfört med föregående år

Anläggningstillgångarna uppgår till 333,7 mnkr vilket är en ökning med 46,4 mnkr. Orsaken till ökningen är att investeringarna under året uppgått till 138,6 mnkr då flera nya skolor har startats under året.

Kundfordringarna har ökat med 12,6 mnkr till 110,1 mnkr vilket motsvarar en ökning med 13 procent. Fluktuationerna mellan åren beror främst på när under året som interkommunal ersättning samt VFU-medel faktureras.

Diverse kortfristiga fordringar har minskat från 78,7 mnkr till 41,2 mnkr vilket motsvarar en minskning med 48 procent. Här bokförs bland annat löneskulder, fordringar mot staten med mera. Minskningen beror främst på att de förväntade asylbidragen från Migrationsverket är lägre än tidigare år.

Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter har minskat med 231,3 mnkr till 662,2 mnkr vilket motsvarar en minskning på 26 procent. De förutbetalda kostnaderna avser främst hyror och ersättning till fristående förskolor och skolor. Upplupna intäkter avser bland annat intäkter från andra kommuner samt andra förvaltningar inom Stockholms stad. Minskningen kan framförallt hänföras till förutbetalda kostnader som har minskat i och med att utbetalningen till fristående förskolor från och med våren 2018 sker månadsvis och inte kvartalsvis som tidigare.

Kassa/bank har minskat mellan åren från 0,3 mnkr till 0,2 mnkr. Kassa/bank består av underförskottskassor samt tillfälliga förskott.

Skulder och eget kapital jämfört med föregående år

Förändringen av eget kapital beror till största del på resultatfonderna. Nettot av över- och underskott för resultatenheter har ökat med 97,6 mnkr till 346,1 mnkr.

Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder har ökat med 0,5 mnkr till 13,3 mnkr. Ökningen beror främst på förmedlade medel (fonder och stipendier) som verksamheten kan söka från stadens Donationsstiftelsegrupp.

Leverantörsskulden uppgår till 543,7 mnkr vilket innebär en minskning med 671,4 mnkr. Skillnaderna mellan åren beror främst på hur leverantörerna fakturerar.

Övriga kortfristiga skulder har minskat med 80,7 mnkr till 71,9 mnkr vilket motsvarar en minskning med 53 procent. Minskningen avser skulder till staten och beror främst på färre återkrav av statliga bidrag.

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter har minskat med 52,8 mnkr till 172,4 mnkr. Minskningen kan främst hänföras till bland annat förutbetalda intäkter. Under 2018 har kontroll och justering utförts av hur statliga bidrag bokförs.

Ombudgeteringar

Campus Tensta

Inriktningen är att genomföra projektet Campus Tensta enligt den projektplan som ligger

sedan tidigare men med ett utvidgat uppdrag att även planera för att Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning ska vara placerade i lokalerna. Under 2019 ska Tensta gymnasium tillsammans med arbetsmarknadsförvaltningens vuxenutbildningar kunna påbörja sin verksamhet. Planering och upphandling av trygghets-, övervaknings- och passagesystem enligt den ansökan som lämnades har inte kunnat påbörjas på grund av de förändrade förutsättningar projektet har haft att hantera. Styrgruppen arbetar vidare med att ta fram en styrmodell, organisation och ledning för den stadsgemensamma organisationen. Då uppdraget att utreda möjligheten att placera stadsdelsförvaltningen i lokalerna konkretiserades först i september föreslår utbildningsförvaltningen att utbildningsnämnden begär att få ombudgetera beviljade trygghetsmedel om 5,5 mnkr från 2018 till 2019.

Medel för lokaländamål

Förvaltningen ansvarar för att handlägga ansökningar om *hyreskompensation från fristående förskolor* med hög hyra. Förvaltningen har under året fått in 197 ansökningar om hyreskompensation, alla utom fem har beviljats. Dessa fem har avslagits då de inte uppnår gränsen för hyreskompensation på årshyra (1 729 kr/kvm). Under 2017 fick förvaltningen in 186 ansökningar varav 175 beviljades och 11 fick avslag. Utbetalade bidrag till fristående förskolor med hög hyra, totalt 39,8 mnkr, framgår i bilaga 3.

Information från stadsledningskontoret om förändrade gränsvärden för hyreskompensation gick ut sent, vilket gjorde att många enheter ansökte och fick fel information om preliminärt belopp. Förvaltningen kunde inte hantera ansökningarna innan de nya, korrekta beloppen var inlagda i BER vilket medförde besvär för fristående anordnare och även för förvaltningen.

6. Kvalitetsarbete

Synpunkter, klagomål och andra utredningar angående utbildningen

Stockholms stads klagomålshantering för 2018 framgår av webbplatsen

<http://www.stockholm.se/ForskolaSkola/Synpunkter--klagomal/>.

Från och med 2018 har nya rutiner för hantering av synpunkter och klagomål upprättats. På varje skolas webbplats finns ett formulär för synpunkter och klagomål vilket kan användas som underlag och förenkla varje skolas uppföljning.

Grundskola

Under våren fick skolorna i uppdrag att implementera ett webbaserat formulär för vårdnadshavare att rapportera in synpunkter och klagomål på skolans hemsida. Skolorna har i sin redovisning beskrivit vilka åtgärder de vidtagit för att handlägga ärenden. Användandet av det webbaserade formuläret har nyligen påbörjats och ett antal skolor har ännu inte tillgång till det elektroniska formuläret på sin hemsida. Formuläret ska ses som ett av flera sätt för skolorna att möta klagomål och synpunkter, idag tas de ofta emot via e-post, telefonsamtal eller löses på plats i samtal med elevens lärare eller fritidshemskontakt.

Den gemensamma sammanställningen från grundskolorna visar att det har rapporterats in 643 klagomål och synpunkter. Av dessa framgår att 212 är klagomål som rör diskriminering och kränkande behandling av barn/elev. Dessa klagomål finns också inom ramen för anmälan till huvudmannen gällande kränkande behandling. Många skolor anger att det framförallt är verbala kränkningar som anmäls och utreds. Synpunkter om att insatserna inte varit tillräckliga för att förhindra kränkande behandling och elever som har svårt att umgås med varandra på ett respektfullt sätt är mest förekommande. I flertalet av skolans utredningar framkommer det att kränkning inte har skett, oftast kopplas trygghetsteamet in för att arbeta mer förebyggande. Många skolor anger även att de ser över sina planer för att stärka det förebyggande arbetet.

Klagomål gällande elevers fysiska miljöer som lokaler uppgår till 110 stycken. Här gäller klagomålen främst ventilation och värme i skolans lokaler, bristfällig städning och trångt i matsalen. Även miljön runt skolan som skolgården, trafiksituationer och buller bland annat i samband med skolors renoveringar förekommer bland klagomålen.

Antalet klagomål som gäller elevs/barns skolsituation är 103 stycken och antalet synpunkter 68 stycken. Det kan gälla att vårdnadshavare inte är nöjda med klasstillhörigheten för deras barn, obligatorisk förskoleklass, vikarier som inte kan hantera undervisningen, störande elever, struktur på undervisningen eller hur nationella prov genomförs. Skolorna anger att de genom bättre kommunikation och uppföljning av klagomålen genom samtal med vårdnadshavare oftast löser anledningen till klagomålet. Att tydliggöra undervisningens mål och arbetssätt för eleverna är också områden som skolorna ser över.

Anmälningssärenden

Under år 2018 har det kommit in 209 anmälningar från Skolinspektionen och Barn- och elevombudet (BEO) gällande grundskolan, vilket är 16 procentenheter färre än föregående år. Av dessa handlar 93 anmälningar om kränkande behandling, 58 anmälningar om rätt till stöd och 11 anmälningar om trygghet och studiero. Under året har förvaltningen fått 169 beslut, varav 67 beslut hänför sig till ärenden som initierats under år 2017. Skolinspektionen har genom 63 beslut lämnat över ärendet till huvudmannens klagomålshantering för utredning.

I 20 ärenden (2018) har besluten inneburit att Skolinspektionen eller BEO har förelagt huvudmannen att vidta åtgärder. Av föreläggandena handlar 4 om särskilt stöd där skolorna brister i att utreda behovet av särskilt stöd eller brister i utformning och uppföljning/ utvärdering av åtgärdsprogram. För 17 förelägganden om kränkande behandling avser kritiken att skolorna inte har tillräckligt bra rutiner för att anmäla och utreda upplevd kränkande behandling.

Gymnasieskola

Av en sammanställning av klagomålen till skolorna framgår att det inkommit 44 klagomål till de kommunala gymnasieskolorna. 10 klagomål rörde skolsituationen för en elev, 13 stycken handlade om kränkande behandling av elev och 12 stycken handlade om den fysiska miljön på skolan. Allmänheten kan också framföra klagomål via ett formulär på Stockholms stads webbplats eller ta kontakt med Kontaktcenter. Alla klagomål framförs till ansvarig för verksamheten. Hittills i år, fram till december, har det kommit in 16 stycken klagomål som rör utbildningen vid gymnasieskolan.

Anmälningssärenden

Den som tycker att skolan har gjort något fel kan också vända sig till Skolinspektionen, Barn- och elevombudet och i vissa fall till andra myndigheter. När det gäller den kommunala gymnasieskolan har 40 ärenden inkommit från annan myndighet under året, några gällde enskilda ärenden och andra generella inspektioner och olika sorters tillsyn. 19 ärenden gällde anmälningar om elever i enskilda ärenden från Skolinspektionen och Barn- och elevombudet och 3 var enskilda ärenden från Diskrimineringsombudsmannen och Lärarnas ansvarsnämnd.

När det gäller Skolinspektionens regelbundna tillsyn har beslut kommit in för Tensta gymnasium, Thorildplans gymnasium, S:t Eriks gymnasium samt en av enheterna vid Midsommarkransens gymnasium. Thorildplans gymnasium lämnades utan åtgärder, för de övriga tre ska åtgärder för identifierade utvecklingsområden redovisas under 2019. Övriga beslut förväntas inkomma under början av året.

7. Övrigt

Antagning till gymnasieskolan 2018/2019

Antalet platser på de olika programmen i gymnasieskolan och i gymnasiesärskolan ska enligt skollagen så långt som det är möjligt anpassas med hänsyn till ungdomarnas önskemål. Av de 5 704 elever som antogs till nationellt program vid stadens gymnasieskolor 2018 blev

70,7 procent antagna på sitt förstahandsval vad gäller såväl program och inriktning som skola. År 2017 blev 68,7 procent antagna på sitt förstahandsval.

Av elever folkbokförda i Stockholms stad som antogs till gymnasieskolans nationella program 2018 (oavsett huvudman) blev 65,6 procent antagna på sitt förstahandsval. 2017 gällde detta för 65,9 procent av de antagna stockholmarna.

Av de 75 elever som antogs till gymnasiesärskolan 2018 blev 96 procent antagna på sitt förstahandsval vilket är en liten ökning jämfört med 2017 då 95,5 procent blev antagna på sitt förstahandsval.

Vid skolstart i augusti 2018 fanns totalt 6 590 elever i årskurs 1 i stadens gymnasieskolor. Motsvarande siffra vid skolstart 2017 var 6 022. Det är en ökning med totalt 568 elever jämfört med samma tid 2017. Antalet elever i åk 1 på yrkesprogrammen i augusti 2018 var 698, vilket är en ökning jämfört med föregående år då antalet elever i åk 1 var 667.

När det gäller högskoleförberedande program fanns vid skolstart 2018 totalt 5 006 elever i åk 1 och motsvarande tid 2017 fanns 4 415 elever, en ökning med 591 elever. Introduktionsprogrammen omfattade vid skolstart 2018 totalt 886 nya elever varav 506 på språkintröduktion. Antalet elever på språkintröduktion har minskat med 85 elever. Däremot har antalet elever på de övriga introduktionsprogrammen ökat med 26 elever jämfört med 2017.

Patientsäkerhetsberättelse

För de delar av elevhälsans arbete som lyder under hälso- och sjukvårdslagen ska vårdgivaren varje år upprätta en patientsäkerhetsberättelse. I denna ska det framgå hur patientsäkerhetsarbetet har bedrivits under det gångna året, vilka åtgärder som har vidtagits för att öka patientsäkerheten och vilka resultat som har uppnåtts.

Patientsäkerhetsberättelser 2018 för elevhälsans medicinska delar och för Stockholms skolors ungdomsmottagning redovisas i bilaga 10 a och 10 b.

Verksamhetsförändringar

Renoveringen respektive nybyggnation av kök och matsal vid Thorildsplans gymnasium har fortsatt och fortsätter. Utökning av antalet toaletter ingår också i renoveringen.

P A Fogelströms gymnasium har flyttat in i sina nya lokaler på Stigbergsgatan.

Anna Whitlocks gymnasium har startat sin verksamhet höstterminen 2018 i nyrenoverade lokaler på Hantverkargatan. Östra Reals gymnasium är inhysta i samma byggnad på grund av renovering fram till och med höstterminen 2019.

B-huset och vissa andra salar på Kärrtorps gymnasium är uthyrda till andra aktörer under drygt fyra år och kommer att begränsa gymnasieskolans kapacitet till 800 elever.

Under 2018 har Skärholmens gymnasium och Lindeparkens gymnasiesärskola flyttats till B-huset. De planerade verksamhetsanpassningarna i B-huset blev klara under hösten 2018. Stockholms transport- och fordonstekniska gymnasium som under hösten haft undervisning i A-huset har inlett utflyttning. Huset kommer nu att tömmas och efter det lämnas lokalerna till SISAB.

Renoveringen av kök samt delar av matsalen på Kungsholmens gymnasium har slutförts.

SISAB:s underhållsarbeten i fastigheten Tensta gymnasium fortlöper och tidplanen är idag osäker. Arbetet med att avveckla de inventarier med mera som verksamheten Tensta gymnasium inte kommer att behöva har fortlöpt (se under Ett klimatsmart Stockholm).

I före detta Kämpingeskolan etablerades Studieverkstaden (för nyanlända ungdomar utan utbildningsplats) under tidig höst och vecka 44 kom beslutet om att stänga Studieverkstaden. Lokalerna som använts kommer nu att avvecklas och avrustas.

Delar av ESS-gymnasiets verksamhet i Münchenbryggeriet har flyttat till andra lokaler under hösten, bland annat flyttades språkintruktionsklasserna till Skärholmens gymnasium vecka 45. Det har också förberetts för att flytta elever till före detta S:t Jacobi gymnasiums lokaler efter årsskiftet.

Under hösten 2018 har lärosalar och biblioteket färdigställts och tagits i bruk i K-huset på Konradsberg. Ventilations- och verksamhetsanpassningarna i A-, FGZ- och O-huset fortsätter.

Införandet av ny dataskyddsförordning

Förvaltningen har under året bedrivit ett införandeprojekt för att anpassa verksamheten till EU:s dataskyddsförordning som trädde i kraft under året. Arbetet har bland annat innefattat inventering och registrering av personuppgiftsbehandlings. Det har också inneburit en översyn av, och skapande av nya, vägledning, rutiner och informationsinsatser.

Införande av e-dok - standardiserade arbetssätt med ett tekniskt systemstöd för ärende- och dokumenthantering

Förvaltningen har under året påbörjat förberedelser för införandet av e-dok, bland annat har projektdirektiv tagits fram och en styrgrupp utsetts. Ett förberedande projekt kommer att bedrivas under 2019 som därefter följs av ett införandeprojekt.

Ett digitalt mellanarkiv

Arbetet med ett mellanarkiv för utbildningsförvaltningens digitala information har fortsatt. En stadsgemensam arbetsgrupp har under året samverkat kring digital mellanlagring. Stadsarkivet kommer att ta fram en vägledning för hantering av mappstrukturer för mellanlagring av digital information.